

SZAKMAI PROGRAM

**KSZC MEZŐTÚRI TELEKI BLANKA GIMNÁZIUM, TECHNIKUM ÉS
KOLLÉGIUM**

5400 Mezőtúr, Dózsa György utca 17.

2024.

ISKOLÁNK ÜZENETE ÉS PEDAGÓGIAI HITVALLÁSUNK

A **Teleki** tanárai és diákjai mindig is nyitottak voltak az újra, a haladó gondolatokra. A magyar közoktatás jelenleg is átalakuláson megy keresztül. Ennek egyik eleme a hagyományos oktatási módszerek mellett a kompetencia alapú oktatás bevezetése, amelynek során a gyerekek megtanulnak közösen, csoportosan ismereteket szerezni, és alkalmazni azokat, önállóan gondolkodni és véleményt formálni.

Intézményünknek az a célja, hogy nyitott, az egész életen át tartó tanulás képességével rendelkező, változásra képes, kreatív felnőttekké neveljük tanulóinkat, akik képesek alkalmazkodni a XXI. század gyorsan változó munka követelményeihez. Ehhez mi minden segítséget megadunk legjobb tudásunk szerint.

Iskolánk azonban nem vállalhat teljes körű felelősséget a gyerekek sorsának alakulásáért. Egyrészt azért, mert lehetetlenre vállalkozna, másrészt azért, mert ezzel ahelyett, hogy felelősségre nevelné tanítványainkat, éppen hogy elodázná azt. Ezért iskolánk legfőbb üzenete diákjainknak:

"Az eddigi eredményeink azt mutatják, hogy komolyan vesszük tanítványainkat, komolyan vesszük munkánkat - ha te is komolyan veszed magadat és a munkát iskolánkban, sikeres lehetsz."

Tartalomjegyzék

AZ INTÉZMÉNYÜNKRE VONATKOZÓ ADATOK	7
AZ ISKOLÁNK TÖRTÉNETE RÖVIDEN.....	7
1. NEVELÉSI PROGRAM.....	8
AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	8
<i>Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei</i>	8
<i>Az intézményben folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai</i>	9
<i>Intézményünkben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai</i>	12
<i>A tanulásszervezés módszerei iskolánkban</i>	13
<i>A pedagógiai munka szakaszai</i>	14
A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	15
A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK.....	17
A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNY SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	18
AZ OKTATÓK FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI.....	22
A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE.....	25
<i>A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók nevelése, oktatása</i>	25
<i>A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység</i>	29
<i>A tehetség, képesség kibontakozását elősegítő tevékenység</i>	32
<i>A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program</i>	35
<i>A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység</i>	37
A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGA GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	40
A TANULÓ, A KISKORÚ TANULÓ TÖRVÉNYES KÉPVISELŐJE, AZ OKTATÓ ÉS A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	41
A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, VALAMINT A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	46
<i>A tanulmányok alatti vizsgák típusai</i>	46
<i>Ágazati alapvizsga</i>	47
<i>Egyéb vizsgák</i>	49
<i>Tanulmányok alatti vizsgák iskolai eljárási szabályai</i>	49
<i>A tanulmányok alatt vizsgák eljárási szabályai tantárgyanként</i>	51
<i>A szóbeli felvételi követelményei</i>	54
<i>Mérés a tanórán kívül</i>	55
<i>Tanulmányi versenyek</i>	55
A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI.....	55
<i>A belépés feltételei</i>	55
<i>A tanulói jogviszony keletkezése</i>	56
<i>Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei</i>	57
<i>Évfolyamismétlés</i>	57
<i>Egyéni tanulmányi rend</i>	57
<i>A tanulói jogviszony megszűnése</i>	58
AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV	59
AZ ELÉRHETŐ PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK LEÍRÁSA.....	60
2. OKTATÁSI PROGRAM.....	62

A KÖTELEZŐ ÉS A NEM KÖTELEZŐ FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA, AZ EHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, SZÁMA	62
<i>Kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga .....</i>	<i>62</i>
<i>A kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezései és óraszámai</i>	<i>62</i>
A KÖZISMERETI KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	63
A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	64
<i>Mindennapos testnevelés .....</i>	<i>64</i>
<i>Gyógytestnevelés, könnyített testnevelés.....</i>	<i>65</i>
<i>A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek .....</i>	<i>65</i>
VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ESETÉBEN AZ OKTATÓVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	66
<i>Szabadon választható tantárgyak, foglalkozások.....</i>	<i>66</i>
<i>Az oktató választás szabályai.....</i>	<i>66</i>
<i>A nem kötelező időkeret felhasználása.....</i>	<i>66</i>
VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK.....	67
<i>Választható érettségi vizsgatárgyak középszinten.....</i>	<i>67</i>
<i>Választható érettségi vizsgatárgyak emelt szinten .....</i>	<i>67</i>
ELŐREHOZOTT ÉRETTSÉGI VIZSGA A TECHNIKUMI KÉPZÉSBEN.....	67
A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	68
A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, FORMÁI, A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI, VALAMINT AZ ÉRTÉKELÉS DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI.....	88
<i>A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése.....</i>	<i>88</i>
<i>A tanulók tanulmányi munkájának értékelése.....</i>	<i>88</i>
<i>Az iskolai írásbeli, szóbeli és gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérése.....</i>	<i>89</i>
<i>Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai .....</i>	<i>91</i>
<i>A tanuló felmentése a kötelező tanórai foglalkoztatás alól.....</i>	<i>93</i>
<i>Félévi és év végi osztályzás.....</i>	<i>94</i>
<i>A tanuló szorgalma értékelésének formái és követelményei .....</i>	<i>96</i>
A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	97
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK.....	98
<i>Egészségnevelési program.....</i>	<i>98</i>
<i>Egészségfejlesztési program .....</i>	<i>102</i>
<i>Környezeti nevelési elvek .....</i>	<i>103</i>
A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	109
<i>Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének javítása</i>	<i>109</i>
A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ SZABÁLYOK	109
AZ OKTATÓTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK	112
AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGÁRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSHEZ AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN ALKALMAZOTT FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK.....	112
AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK.....	135
3. KÉPZÉSI PROGRAM (HELYI TANTERV).....	136
KÉPZÉSI FORMÁINK.....	136
KERETTANTERVEK, ÓRATERVEK.....	137
<i>Kerettantervek a gimnáziumban .....</i>	<i>137</i>

<i>Kerettantervek a technikumban</i>	137
<i>Kerettantervek a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a technikai képzésben</i>	137
<i>Kerettanterv a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a technikai képzésben</i>	137
A VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK	138
<i>A választott kerettantervek megnevezése</i>	138
<i>Kerettanterv a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a gimnáziumi képzésben</i>	138
ISKOLAI ÓRATERVEK ÖSSZESÍTÉSE	140
KÖZISMERETI ÓRATERVEK	140
<i>Óratervek a gimnáziumban</i>	140
<i>Óraszámok a technikai képzésben</i>	141
SZAKMAI ÓRATERVEK	143
<i>Szakképzésünk általános jellemzői</i>	143
<i>Iskolánkban folyó szakképzési formák</i>	143
<i>Iskolánkban megszerezhető szakképesítések ágazonként</i>	145
<i>Belépés, átjárhatóság, továbbhaladás, a szakmai vizsga követelményei</i>	146
<i>Szakmai óratervek</i>	147
4. ÖSSZEGZÉS	174
4. A SZAKMAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓJA	175

AZ INTÉZMÉNYÜNKRE VONATKOZÓ ADATOK

A költségvetési szerv irányító szerve:

1. **Megnevezése:** Kulturális és Innovációs Minisztérium
2. **Székhelye:** 1054 Budapest, Szemere utca 6.

A költségvetési szerv megnevezése:

- Megnevezése:** Karcagi Szakképzési Centrum
Székhelye: Karcag, Dózsa György út 29.

Telephelyei:

- Karcagi SZC Teleki Blanka Gimnázium, Technikum és Kollégium
5400 Mezőtúr, Dózsa György utca 17.
5400 Mezőtúr, Dózsa György utca 19.

A szakképző intézmény neve:

1. **Megnevezése:** **Karcagi Szakképzési Centrum**
2. **Székhelye:** Karcag, Dózsa György út 29.
3. **OM azonosító:** 203040/011
4. **Típusa:** szakképző intézmény
5. **Alapító és fenntartó neve:**
Kulturális és Innovációs Minisztérium
6. **Székhelye:** 1054 Budapest, Szemere utca 6.
Tagintézménye: Karcagi SZC Teleki Blanka Gimnázium, Technikum és Kollégium
5400 Mezőtúr, Dózsa György utca 17.

A középírányító szerv neve:

1. **Megnevezése:** Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal
2. **Székhelye:** 1089 Budapest, Kálvária tér 7.

AZ ISKOLÁNK TÖRTÉNETE RÖVIDEN

Iskolánk 2015. július 1-jétől a Karcagi Szakképzési Centrum tagintézménye, amely jogutódja a régi intézménynek, azaz a mezőtúri Teleki Blanka Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumnak.

2016. szeptember 1-jétől az iskolánk új neve: Karcagi Szakképzési Centrum Teleki Blanka Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma, amelyben gimnáziumi és szakgimnáziumi képzés folyik.

2015. július 1-jétől, a szakképzési feladatok nemzetgazdasági minisztériumhoz való átadásával, és egyben fenntartóváltást követően alakult. A KLIK helyett a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz tartozunk, jelenleg az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz tartozunk, majd ezen belül a Karcagi Szakképzési Centrumhoz. Az új fenntartónk az Innovációs és Technológiai Minisztérium.

Intézményünkben gimnáziumi, technikumi és kifutó rendszerben szakgimnáziumi képzés folyik, nappali és esti tagozaton. Kollégiumot is működtetünk.

Iskolánk jelenleg két telephelyen működik.

1. NEVELÉSI PROGRAM

Azoknak a tanulóknak az iskolája szeretnénk lenni a jövőben is, akik sikeresen, eredményesen kívánnak érettségi vizsgát tenni, mellyel megalapozhatják a továbbtanulásukat, szakmaszerzésüket.

Szeretnénk olyan szakembereket képezni, akik általános műveltséggel, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkeznek, ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban, akik megfelelő szinten képesek kapcsolatot teremteni, kommunikálni - szakmájukban alapszinten idegen nyelven is -, és akik képesek az önálló ismeretszerzésre, önmaguk át- illetve továbbképzésére, saját sorsuk irányítására.

Jogi háttér:

- A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről (Szt.)
- A Kormány 12/2020. (II.7.) Kormányrendelete a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról (Szvr.)

AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) aa)

Iskolánkban az első pedagógiai program 1997-ben íródott, 2001-ben került módosításra a megfogalmazott üzenete, pedagógiai hitvallása. Céljai, feladatai hosszú távra általánosan fogalmazódtak meg.

Az azóta eltelt évek tapasztalatai alapján, 2004-ben újrafogalmaztuk a pedagógiai programunkat ennek szellemében, s 2007-2008-ban megújítottuk annak kapcsán, hogy az intézményünk akkori fenntartója, Mezőtúr Város Önkormányzata 2007. júl. 1-jétől a Teleki Blanka Gimnázium, Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumhoz csatolta a Kereskedelmi Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumot és a 626-os Szakiskolát, mint tagintézményt.

Azóta évente felülvizsgáltuk, és módosítottuk a szükséges részeket.

A jelenlegi változtatásra az új szakképzési törvény és a végrehajtási rendeletének való megfelelés indokolta.

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

A nevelés és az oktatás nem választható el egymástól, nem állítható szembe egymással. Az oktatás a nevelés része.

Alapelvek:

- A pedagógiai munka lényege: a szabadságra nevelés. Az irodalom tanításával, a nyelvek oktatásával, a zenei neveléssel, a matematika, fizika, történelem oktatásával, a sporttal, technikával és informatikával a fiatalság személyes szabadságát kell szolgálni.
- Segíteni kell a gyermeket egyéni képességeinek kibontakozásában.
- Tiszteletben kell tartani a tanulók személyiségét, figyelembe venni egyéni képességeiket.
- Törekedni kell arra, hogy egyetlen tehetség se kallódjon el.
- A diákokkal előre meg kell ismertetni a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják a velük szembeni elvárást.
- A fiatalokat a felelős állampolgári létre, az egymásért való felelősségre, a család, haza, munka szeretetére és megbecsülésre kell nevelni.
- Erősíteni kell az együttműködést - kooperációt tanár- diák között.

- Az értelem fejlesztésével együtt fontos az érzelmi és akarati élet formálása.
- Meg kell tanítani a kudarcot is elviselni, feldolgozni és értékelni.
- A nevelésen és az oktatáson sugározzon át a természethez való megváltozott viszony, az ökológiai szempontok előtérbe kerülése, az élet és a természet szeretete, a természeti kincsek és az épített örökség megbecsülése.
- Tervszerű és következetes nevelő-oktató munkával fejleszteni kell a tanulók alapkészségeit.
- Erősíteni kell a tanulók iskolához való kötődését. Ennek érdekében olyan légkört kell megteremteni, hogy az iskolában otthon érezhessék magukat a gyerekek.
- Az iskolában olyan, - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a tudományokra vonatkozó – ismereteket kell közölni, melyek megalapozzák a tanulók széleskörű műveltségét, elősegítik az értelmi, erkölcsi eligazodásukat az őket körülvevő világban.
- Erkölcsileg, szellemileg és testileg egészséges nemzedéket kell nevelni.
- Fontos a pontosság, fegyelem és az önfegyelem gyakorlása.
- A tanulónak érezniük kell a felelősséget a Föld globális problémái iránt, és tudatosítani kell bennük, hogy a mindennapi életben is figyeljenek környezetünk megóvására.
- Törekedni kell a szociális hátránnyal, tanulási nehézséggel vagy beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő gyerekek hátrányának leküzdésére.
- Fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, valamint aktív részvétel a lakóhelyünk életében.

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Az iskolánk céljainak meghatározásához az iskolában működő minőségirányítási csoport összeállította az intézmény erősségeit, gyengeségeit, összegezte az intézménnyel kapcsolatosan megjelenő elvárásokat. Ezeknek a segítségével határoztuk meg a célkitűzéseinket, az előttünk álló feladatokat.

Az iskolában folyó nevelés-oktatás továbbépíti, kiszélesíti és elmélyíti az általános iskolai tantárgyi követelményeket. Iskolánkban **középfokú és szakképesítés megszerzésére felkészítő** nevelő-oktató tevékenység folyik. A kerettantervekben meghatározott fejlesztési követelmények, tevékenységek és tartalmak biztosítják az általános műveltség továbbépítését, valamint a szakmai képzés megalapozását, az érettségi vizsgára és a felsőfokú tanulmányokra vagy a szakképzésre, munkába állásra való felkészülést.

Az intézményünk célja, hogy általánosan művelt, széleskörű általános műveltséggel és korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező, magukat tovább képezni tudó és akaró fiatalokat neveljen, akik mind a szakmai, mind a magánéletben képesek helytállni, dolgozni.

Ennek érdekében az iskola:

- Vállalja, hogy tanulóit felkészíti az iskolai vizsgákra (érettségi és szakmai képesítő vizsga), arra törekszik, hogy tanulói minél nagyobb arányban jussanak el az érettségiig, illetve szerezzenek szakmai képesítést. Az iskola kiemelten kezeli az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a felsőfokú szakirányú továbbtanulás miatt fontos matematika, informatika, valamint a szakmai képzést.
- Az Európai Unióba lépve az Uniós ismeretek bővítésével, a nyelvtanítás erősítésével olyan fiatalokat szeretnénk kibocsátani, akik megfelelnek az uniós elvárásoknak.
- Támogatja tanulói felsőfokú továbbtanulási törekvését, melynek érdekében a gimnáziumban a magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, gépírás, informatika és történelem oktatásához órarend szerinti többlet órakeretet biztosít, míg a szakgimnáziumi osztályokban a fentiekén kívül a földrajz (biológia) kapta a kiemelt óraszámot. Fontos kérdésként kezeli iskolánk az OKJ- s képzést.
- Az iskola a szakmai képzés során arra törekszik, hogy tanulóink alkalmazásképes tudást sajátítsanak el, megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek a munka világáról és megszeressék választott szakmájukat. Az új, kompetencia alapú moduláris képzés ezt a célt szolgálja.

- Az iskola biztosítja a tanuláshoz, valamint a tanulók egészséges és harmonikus fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Elkötelezte magát arra, hogy a pályázatban vállaltakat legalább 5 évig fenntartja és folytatja a kompetencia alapú oktatást.
- Igyekszik horizontális módon elterjeszteni az új módszereket a kollegák körében, azzal a céllal, hogy egyre többen vállalják ezt a munkaformát.
- Az IKT eszköz használatával segíti a tanulók felkészítését.

A kompetencia alapú oktatás bevezetésével az a célunk, hogy nyitott, az egész életen át tartó tanulás képességeivel rendelkező, változásra képes, kreatív felnőtteket neveljünk, akik a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek, hogy könnyebben boldoguljanak életük során.

Az előzőekben vázolt célok megvalósításához jó és átlagos képességű, szorgalmas tanulók jelentkezését várjuk, akiknek célja a továbbtanulás főiskolán vagy egyetemen, illetve akik vonzalmat éreznek a közgazdász, a kereskedelmi, vendéglátás- idegenforgalmi, a környezetvédelmi és az egészségügyi szakmák iránt.

Az oktatás nyelve magyar. Első idegen nyelvként angolt és németet, másodikként angolt, németet, franciát, olaszt és orosz tanítunk.

Iskolánk világnézetileg semleges.

Iskolánkban gyermek centrikus nevelés folyik. Fő feladataink közül kiemelhető, hogy iskolánk nyújtson a tanulóknak szilárd, biztos ismereteket, fejlessze a tanulók képességeit, fejlessze a tehetséges tanulókat, alakítsa az igényt az egészséges életmód iránt, sajátíttassa el az önálló ismeretszerzés, a tanulás módszereit, közvetítse a tanulóknak a nemzeti és európai kultúrát.

Képzésünk jellege: társadalomközpontú (kisebb mértékben tudományközpontú). Célunk megvalósítani az eredményszemléletű és folyamatszemléletű pedagógiai megközelítés összhangját. Nagy gondot fordítunk a tehetséggondozásra.

A szaktanárok többsége következetes munkával készíti fel tanulóinkat a tanulmányi versenyekre. Versenyző tanulóink felkészültsége jó szintű, alkalmanként egészen kiváló.

Célunk a középszintű érettségire, az emelt szintű érettségire, szakmai vizsgára, nyelvvizsgára való felkészítés, és hogy, az országos és megyei, területi szinten meghirdetett tanulmányi, szakmai, kulturális és sportversenyeken eredményesen szerepeljenek diákjaink.

Fontos rögzíteni, hogy **tilos a hátrányos megkülönböztetés** bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt.

A tanítási órákon és azon kívül is a tanuló hátrányos megkülönböztetésének minősül minden olyan közvetlen vagy közvetett különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása, továbbá a tanuló zaklatása.

Nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek a nevelő és oktató munka jellegéből vagy természetéből következő különbségtétel, ha a törvényes célok érdekében a szükséges eszközök alkalmazásával történik.

A hátrányos megkülönböztetés következményeit orvosolni kell.

Az oktatásban a gyermek mindenkifelett álló érdeke különösen, hogy:

- Megfelelő színvonalon biztosítsák részére a nevelést-oktatást, oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számára aránytalan terhet.
- Minden segítséget megkapjon képességei, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez.
- Ügyeiben méltányosan, humánusan a többi tanulónak érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül számára legkedvezőbbet választva döntsenek.

Célunk, hogy tanulóink jelentős számban jelentkezzenek felsőfokú képzésre. Az érettségizett/felvett tanulók tekintetében is a megye élmezőnyébe tartozunk továbbra is.

A fentiek alapján szakmai programunk iránycéljai a következőkben foglalhatók össze:

a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzés
felkészítés a vizsgára
tehetséggondozás
felzárkóztatás
szilárd műveltségi alapismeretek átadása
korszerű szakmai ismeretek nyújtása
elsajátíttatni a tanulóval az ismeretek alkalmazásának képességét
a tanuló személyiségének fejlesztése
a kommunikációs képesség fejlesztése
az információszerzés különböző formáinak elsajátíttatása
felkészítés a világ dolgaiban való eligazodásra
felkészítés az élethosszig tartó tanulásra
a szakma megszerettetése
a tudás örömeinek felkeltése
a humánus értékek közvetítése
az erkölcsi értékrend kialakítása
az önismeret fejlesztése
az önbizalom fejlesztése sikerélmény úján
a másság elfogadása
az egészséges életmódra nevelés
a lelki egészség megóvása
képességek, készségek kibontakoztatása
a problémamegoldó képesség fejlesztése
sikeres beilleszkedés elősegítése
szociális hátrányok kompenzálása
munkafegyelem kialakítása
konfliktuskezelés
kulturált vitakészség kialakítása
a kultúra iránti igény kialakítása
a helyes tanulási módszerek megtanítása
céltudatosságra nevelés
családi életre nevelés
hazaszeretetre nevelés, hagyományápolás
környezetvédelem
együttműködési készség fejlesztése

Feladatok

- Adjunk szilárd műveltségi alapismereteket.
- Készítsük fel tanulóinkat választott szakmájukra, szeretessük meg velük a szakmát.
- Sajátíttassuk el a helyes tanulási módszereket, mert további sikereiknek ez az alapja.
- Fejlesszük a tanuláshoz szükséges szövegértési és szövegalkotási képességeit a tanulóknak.
- Segítsük tanulóinkat a hiányosságok pótlásában felzárkóztató foglalkozásokkal
- Ismerjük meg tanulóinkat, legyünk tisztában képességeikkel, értékeikkel, segítsük őket tehetségük kibontakoztatásában.
- Fejlesszük kommunikációs készségüket.
- Neveljük őket egymás elfogadására, önmaguk elfogadtatására és a család tiszteletére.
- Tanítsuk meg tanítványainkat az önálló ismeretszerzésre, a tanulás, a tudás örömére.

- Adjunk olyan hasznos - a mindennapi életben nélkülözhetetlen - ismereteket, melyek segítik majd őket önálló életükben (életvitel, háztartástan, egészségtan, kommunikáció, alapvető gazdasági ismeretek).
- Készítsük fel őket a családi életre, illetve arra, hogy legyenek képesek megoldani saját problémáikat (kollégiumi szakmai program).
- Próbáljuk úgy nevelni őket, hogy váljon életük részévé a kultúra, (az irodalom, zene, színház) iránti igény.
- Tudatosítsuk bennük, hogy lelki egészségünk megőrzését segíti az egészséges életmód, a testmozgás.
- Közvetítsük nekik az időtálló erkölcsi értékeket, személyiségüket fejlesszük sokoldalúan.
- Környezetkultúrájának elsajátíttatása.
- Európai azonosságtudat- egyetemes kultúra megismertetése
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközeit és módszereit a tantárgyi programok részletesen tartalmazzák.

Intézményünkben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

A nevelő-oktató munka ismeret- és értékátadó tevékenység, amely csak akkor lehet eredményes, ha módszereiben, eszközeiben, eljárásaiban tekintettel van a tanulócsoporthoz heterogén összetételére, a tanulók életkori sajátosságaira, és kellő teret biztosít a tanulói aktivitásnak az ismeretszerzés folyamatában. Ennek néhány fontos eszköze a pedagógiai gyakorlatból:

- **Az oktatás legfontosabb eszköze a tanmenet**, amely az aktuális tanévre készül.
- Az eljárásoknak, eszközöknek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, a képességekhez.
- Szorgalmazni kell a tanulói aktivitást, tág teret kell adni a csoportos és az egyéni munkamódszereknek, és ezzel hozzá kell segíteni a tanulót az egyéni tanulási stratégia kialakításához.
- Az értékelésnek a kapott feladatok megvalósításának módja és színvonala, a problémákra adott válaszok minősége szerint kell történnie.
- A komplex személyiség fejlesztésében fontos szerepet kell kapnia az önismeretnek – az erős és gyenge pontok felismerésének, a fejlett és reális önértékelésnek, az önbizalom erősítésének, a kezdeményező és vállalkozó készségeknek, az ítéliképességnek, az erkölcsi és esztétikai érzékenységnek, az érzelmi intelligencia kialakításának.
- Fontos:
  - a tanulási technikák és módszerek tanítása, átadása, folyamatos karbantartása,
  - az elektronikus médiumok alkalmazása az oktató-nevelő folyamatban.
- Módszerek:
  - a meggyőzés módszerei (oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.),
  - a tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, érdekes, játékos módszerek, gyakorlás, stb.),
  - a magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, stb.).
- Eljárások, amelyek segítik a kompetencia alapú oktatás megvalósítását:
  - tantárgy tömbösítés
  - projektoktatás
  - műveltségterület tantárgyi bontás nélkül
  - 3 hetet meghaladó projekt
  - témahét
  - moduláris oktatási programok
  - önálló intézményi innováció
  - jó gyakorlat átvétele

A tanulásszervezés módszerei iskolánkban

Az ismeretek átadásakor nagyobb figyelmet fordítunk a tanulási, kommunikációs és szociális készségek, képességek kialakítására, fejlesztésére. Ezek között kiemelten fontosnak tartjuk a probléma megoldás, az önálló tanulás, az együttműködés, a konfliktuskezelés képességének a fejlesztését, az idegen nyelveken és a számítástechnika nyelvén való hatékony kommunikációs képesség elsajátítását.

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés módszereinek felhasználásával
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló feladatok): házi feladatok
- individuális (egyéni és önálló feladatok): egyénre szabott, differenciált feladatok

1. Tanári magyarázat

Ez a módszer az oktatót helyezi a középpontba. A tanár magyaráz, szemléltet, időnként kérdéseket tesz fel. A hátrányos helyzetű, alig motivált fiatalok figyelmüket rövid ideig képesek összpontosítani, gyakran elkalandoznak. A percekig tartó hosszas magyarázatokat – lehet az bármennyire is érdekes – nehezen tudják követni. A módszer a differenciálásra nem ad lehetőséget, a felzárkóztató osztályokban tanulók pedig rendkívül különböző tudással, készségekkel rendelkeznek. Az oktató lényegesen magasabb színvonalon használja a nyelvet, így más szociokulturális háttérrel rendelkező diákok ismeretszerzése akadályba ütközik.

A tanári magyarázat megfelelő előkészítés után segítheti a rögzítést, mintaértékű lehet.

2. Munkáltatás, aktivizálás

Feladatlapok, munkafüzetek segítségével lényegesen nagyobb lehetőség nyílik az egyéni differenciálásra, mint az előbbi módszernél. A felzárkóztató osztályokban tanulók számára célszerű egyénre szabott feladatsorokat összeállítani. Különösen az alapkészségek fejlesztésére, a gyakoroltatásra alkalmas ez a módszer. Nehézséget jelent az, hogy a felzárkóztató osztályokban tanuló fiatalok jelentős része önálló feladatmegoldásra alig képes, állandó segítségre, ösztönzésre van szüksége. Feladattartásuk sem megfelelő, zavarják egymás munkáját.

Az oktató részéről időigényes felkészülésre van szükség a megfelelő taneszközök elkészítéséhez, beszerzéséhez.

A módszer alkalmazásához, az önálló feladatvégzéshez célszerű fokozatosan hozzászoktatni a tanulókat.

1. Egyénre szabott feladatok (differenciálás)

A tanár és a diák által választott feladat elvégzése (pl.: gyűjtőmunka, kiselőadás, beszámoló stb.) nagyfokú önállóságot és háttértudást vár el a fiataloktól. Ugyanakkor a választás lehetősége miatt nagy motivációs erővel bír. Az osztályközösségre, csoportra jótékony hatással van, hogy egymástól is tanulhatnak, bárki előtérbe kerülhet. A feladat kiválasztásánál körültekintően kell eljárnia az oktatónak, segítséget kell nyújtania a segédkönyvek, anyagok beszerzéséhez, használatához. Hosszú időt igénylő feladatok elvégzésére kevesen képesek, ezért főleg az elején célszerű részfeladatokra bontani egy-egy nehezebb témát.

Motiváló módszerek:

- páros munka (homogén, illetve heterogén párok együttműködő tevékenysége)
- csoport munka (véletlenszerű, választáson alapuló, tudatosan meghatározott csoportok)
- játék
- szerepjáték (drámapedagógiai módszerek) pl. állóképek, belső hangok, egyszerű empátiagyakorlatok
  - dilemmák, döntési helyzetek
  - közös döntések

- helyszínépítés
  - ismert történetek dramatizálása
  - szituációs játékok
  - szimulációs játékok
  - tablók
  - bírósági tárgyalás
- disputa
  - vita
  - kutató-felfedező módszer
  - kooperatív módszerek (pl. csoportprezentáció)
  - projekt módszer

Módszertani szabadság

Iskolánkban az oktató részére módszertani szabadság van. Ez alapján az iskolánk szakmai programja nem kötelezi el magát különböző pedagógiai módszerek mellett. A tanár saját döntési szabadsága, hogy az oktatási-nevelési célok érdekében, saját személyiségének és meggyőződésének megfelelő módszert válasszon, és azt a mindennapi munkájában tudatosan, tervezetten használja. A módszerek egyes helyzetekben való alkalmazásának jogosultságát a munkaközösség-vezető és az igazgatóság vizsgálhatja.

"A GINOP-6.2.3-17-2017-00041 azonosító számú, „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” megnevezésű pályázat keretén belül a megvalósítás és fenntartás időszakában a projektbe bevont tanulócsoporthoz (lehetőség szerint kiterjesztve a tagintézmény további tanulócsoporthoz) a következő fejlesztések valósulnak meg:

1. a 9. évfolyam elején, a tanév első hetét az általános iskolából a középiskolába történő átmenetet segítő átvezető hét programja szerint valósítjuk meg, tematikus napok (önismereti nap, az iskola napja, a szakma napja és a város napja) szervezésével;
2. bevezetjük a Digitális Közösségi Alkotóműhely tehetséggondozási, pályaaorientációs és pályaszocializációs célú alkalmazását;
3. tagintézményi szintű bemeneti mérést alkalmazunk az egyéni szintű fejlesztési területek meghatározására;
4. tagintézményi szintű tanév végi kontroll mérést alkalmazunk a következő tanévre vonatkozó fejlesztési keretek meghatározására;
5. tanévi rendszerességgel mérjük partnereink elégedettségét nevelő-oktató tevékenységünk fejlesztésének céljából történő felhasználásra;
6. műhelymunka formájában folyamatosan feldolgozzuk a tananyagfejlesztés terén elért legkülönbözőbb innovatív tanulásszervezési, tanulás módszertani eljárásokat;
7. a második esély program céljából létrehozott tagintézményi szintű adatbázist működtetünk;
8. az életpálya követés céljából létrehozott tagintézményi szintű adatbázist működtetünk;
9. tagintézményi szinten folyamatosan fejlesztjük, bővítjük a bemeneti mérés, illetve a kompetenciafejlesztés feladatbankját."

A pedagógiai munka szakaszai

Iskolánk két szakaszban folytat nevelő- oktató munkát:

- **középfokú nevelés- oktatás szakasza**, amely a kilencedik évfolyamon kezdődik és a tizenkettedik évfolyam végéig tart.
- Az iskolai nevelés-oktatás **szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasza**, amely a középfokú nevelés- oktatás szakaszával párhuzamosan folyik, és az OKJ által meghatározott szakképzési évfolyamon fejeződik be.

Az egyes iskolai évfolyamok tananyaga és követelményei egymásra épülnek. Az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot az Új Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) biztosítja, amely meghatározza az elsajátítandó műveltségterületet, valamint

kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében, így különösen a tanulók heti és napi terhelésének korlátozására.

A NAT- ban foglaltak érvényesülését a **kerettantervek** biztosítják.

Az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában alkalmazandó kerettantervet (**szakképzési kerettanterv**) a szakképzésről szóló törvény és a szakmai és vizsgakövetelményeket meghatározó miniszteri rendeletek alapján készülő kerettantervek tartalmazzák.

Munkaterületeink

Céljaink eléréséhez a munka legalább öt réteget, területét kell komolyan vennünk.

- a. **Primér ismeretátadás, ismeretszerzés.** Amellett, hogy szükség van a biztos tudásra is, ez az a terület, amely nélkül a munka többi réteget sem végezhetnénk el.
- b. **Gondolkodásfejlesztés, szemléletalakítás.** A primér ismeretek nagy részét elfelejtjük, törekednünk kell tehát arra, hogy az egyes tantárgyak legfőbb hasznát, a gondolkodás- és a szemléletmód fejlesztését erősítsük.
- c. **Együttlét, együtt megélt szituációk, konfliktusok.** A tanórákon a tananyag átadása közben nagyon sok nevelési szituáció adódik. Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy a gyerekek különböző háttérű, különböző stílusú felnőtt emberekkel dolgozhatnak együtt, akik eltérően reagálhatnak egyes helyzetekre (pl. ha egy diák nem készít el valamit, ha fölényeskedik osztálytársával stb.) Iskolánk egyik nagy erénye az, hogy tanáraink kongruens módon viselkedhetnek, azaz vállalhatják önmagukat, nem kell különböző szerepeket eljátszaniuk. A sokszínűséget a továbbiakban is erénynek tartjuk.
- d. **Tanórán kívüli együttlétek.** Minden iskolában fontosak a folyosói beszélgetések, kirándulások, kulturális vagy más jellegű, akár "céltalan" együttlétek. Egy kisvárosban ez fokozottan igaz: egyrészt nagyon sok program csak akkor létezik, ha mi magunk megcsináljuk, másrészt sokkal gyakrabban összefuthatunk tanítványainkkal az utcán, könyvtárban, kulturális rendezvényeken. Arra törekszünk, hogy az ilyen közös időtöltések továbbra is azt éreztessék a gyerekekkel, hogy fontosak számunkra.
- e. **Diákközösségek.** Tudjuk, hogy ez a korosztály sokkal szívesebben hallgat saját kortársaira, mint a felnőttekre. Jól működő diákközösségekre van szükségünk. Ha elég tapintatosak vagyunk, segíthetünk ilyen közösségek létrehozásában, működtetésében.

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ab)

A személyiség – a legősibb meghatározás szerint – a test, a lélek és a szellem egysége. Tulajdonságokból, jellemvonásokból, tudatos és tudattalan folyamatokból épül fel. A személyiség nemcsak a testi-lelki adottságoknak, hanem a közvetlen személyi és tárgyi környezetnek, valamint az őt körülölelő „kulturának” együttes terméke. A személyiség nem stabil (konzisztens, állandó) szerveződés, hanem szabadon fejleszthető. A gyermeki személyiség fejlesztését születéstől a felnőtté válásig egy időben, és egymást követve is több nevelési tényező végzi (család, óvoda, iskola). Napjainkban sajnos a család pozitív, értékadó, értékközvetítő szerepe jelentősen lecsökkent, így az intézményes nevelés egyre meghatározóbbá válik.

Iskolánk oktatói személyes példamutatásukkal, következetes nevelési elveikkel, elhivatottságukkal, élvezetes óravezetésükkel, gyermekszeretetükkel és a diákok iránt mutatott tiszteletükkel pozitív mintaként igyekeznek a diákok harmonikus személyiséggé formálásában segítséget nyújtani.

A 14-18 éves kor az identitás kialakításának, tudatos felvállalásának időszaka, mely a személyiség fejlődésének legvirágosabb szakasza lehet. A személy próbál megbirkózni a nemi érés élményeivel és a felnőtt szerep bizonytalanságaival, integrálja és hasznosítja mindazt a tudást, élményt, környezeti hatást, megküzdési módot, amit korábbi életszakaszokból hozott magával. A serdülőt

nem csupán az foglalkoztatja, hogy ő milyen, hanem az is, hogy mások milyennek látják, hogyan ítélik meg. Keresi azokat az embereket, eszméket, akik, és amik mellett elköteleződhet, keresi a tevékenységet, amiben sikeres lehet. Ezen útkeresésben tud alternatívákat mutatni, biztonságot adni és követendő példákat nyújtani, értékeket közvetíteni az oktató.

A személyiségfejlesztés az iskolánkban folyó nevelő-oktató tevékenységünk során kiemelt hangsúlyt kap, amely az értelem kiművelése (kognitív kompetencia) mellett, az egészséges és kulturált életmódra nevelést (személyes kompetencia) is magába foglalja éppúgy, mint a segítő életmódra nevelést (szociális kompetencia).

Ezek értelmében a következő célok fogalmazódnak meg:

- A világ megismerésére való törekvés igénye, a tudásvágy felkeltése, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Az érdeklődés, mint tanult motívum felkeltése és a kielégítését szolgáló, örömet adó aktivitás lehetőségeinek biztosítása (tanulói laptop, digitális eszközök alkalmazása, kooperatív munkamódszerek, taniroda), amelyek erősítik a tanulási motivációt, sikerélményt adnak.
- Kiemelt feladatként szerepel a diákok érzelmi intelligenciájának fejlesztése, a helyes önismeret, önbecsülés fontosságának hangsúlyozása, a pozitív énkép kialakulásának segítése.
- Ehhez kapcsolódóan a nyitottság, az emberi kapcsolatokra való fogékonyság, az empátia fejlesztése, az együttműködési készség kialakítása.
- Oktatótestületünk elfogadja és elfogadhatja diákjaival a másságot (vak, hallás-mozgássérült, kisebbséghez tartozó tanulók), ezzel is a toleráns viselkedést igyekszünk elősegíteni.
- Tudatosan figyelemmel kísérjük a segítségre szorulókat. Tanulóink szélsőséges szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ezért fő célunk a hátrányok feltárása, kompenzálása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében (felzárkóztatás, ifjúságvédelmi, tevékenység, fejlesztőpszichológus, iskolapszichológus bevonása).
- A nemzeti kultúra megismerése, emlékeinek tisztelete, ápolása, a kialakult hagyományok őrzése kiemelt feladataink közé tartoznak.
- Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek, valamint azok gyakorlásának módjaival való megismerkedést is feladatként jelöltük meg. Iskolánk támogatja, ösztönzi diákjainak aktív részvételét az iskolai, valamint a helyi közéletben, ezzel is kezdeményező-, vállalkozókészségüket, illetve érdekérvényesítő képességüket szeretné erősíteni. (diákönkormányzat, iskolaújság, helyi rádió, iskolaszék)
- A lelki egészség elválaszthatatlan a testi egészségtől. Gondot fordítunk a harmonikus testi fejlesztésre is, az akaraterő, az állóképesség, az együttműködés, valamint a fegyelem/önfegyelem növelésére, melynek kiváló színterei a sportkörök, tömegsport, gyógytestnevelés, kollégiumi sportfoglalkozások.
- Nem utolsó sorban iskolánk sokszínű és sokrétű tevékenységi kínálatával támogatja a tehetségek felismerését (énekkar, versenyek, iskolai zenekar, sportkör).

A kötelező és a választható tanórák keretében végzett személyiségfejlesztő tevékenység minden szaktanár feladata. Különösen jó alkalmat teremtenek erre az osztályfőnöki órák mellett a kommunikáció- és dráma, és a média órák, amelyek saját élményt adnak, felszabadítanak, sikerélményhez juttatják a résztvevőket, fegyelemre tanítanak, egymásra való odafigyelést erősítik, a spontaneitást fejlesztik, a játék élvezetét az alkotás örömeit biztosítják és nem utolsó sorban utat engednek az érzéseknek, indulatoknak, konfliktusoknak. A csoportban való együttműködésre ösztönöz. Személyiségfejlesztésre nyílik lehetőség a mozgókép és médiaismereti órákon, társadalomismereti órákon.

Az iskolánkban működő érdeklődési körök közül a képzőművészeti kör, az énekkar, a média szakkör tevékenységében nyilvánul meg leglátványosabban az alkotói fantázia. A kiállításokra való készüléssel (rajzpályázat, fotókiállítás, kerámia), a fellépések közös örömeivel, a tartalmas, színes újságszerkesztéssel társas kompetenciáik fejlesztése valósul meg.

A sportkörök (foci, kézilabda, röplabda, kosárlabda, aerobic, úzás) a kitartásra, küzdeni akarásra nevelheti tanulóinkat, az egészséges versenyszellem formálása fontos feladatunk.

Kiemelten támogatjuk tanulóink részvételét a különböző tanulmányi versenyeken, hiszen ezek új ismeretszerzésre, szorgalmas munkavégzésre, precizitásra, komplex gondolkodásra ösztönöznek. Egyben önértékelésük fejlődésére is hatással van.

Az érzelmi neveléshez, közösségfejlesztéshez kiváló teret biztosítanak a közösségi rendezvények (a hagyományos diákrendezvények megszervezése, a fecskebál, Teleki-nap, diák-nap, szalagavató, karácsonyi hangverseny, karácsonyi vásár, idegen nyelvi estek, táncbázis).

A tanév során 4-5 alkalommal kerül sor színvonalas műsor készítésére, akár nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódóan, akár zenei, kulturális rendezvényeken való szerepléshez kapcsolódóan.

Ezen a tevékenységi formák fejlesztik a tanulók önállóságát, kreativitását, rugalmas problémamegoldó gondolkodását, szervező képességét, kommunikációs képességét, növelik az önbizalmát, valamint az alkotás örömeinek élményét adják.

Önmagunk megismerésén túl fontos, hogy megismerjék a tanulók hazánk kulturális örökségét, valamint betekintsenek más népek kultúrájába.

Ezt a célt szolgálják a tanulmányi kirándulások, nyári táborok, a külföldi tanulmányutak, valamint a német testvériskolai kapcsolat.

A múzeumlátogatások, a hangversenyek, kiállítások, és színházi előadások megtekintése támogatja a nyitottságot, az esztétikai igényesség kialakulását, hozzájárul az egyéni érdeklődés kielégítéséhez.

A felelősségvállalás tudatosítása, a szociális kompetencia megerősítése történik az önkéntes szolgálat teljesítése során, amit diákjaink évek óta örömmel vállalnak különböző szociális intézményekben.

Iskolánk törekszik arra, hogy a diákok jövőképét formálja, tudatos pályaválasztását, továbbtanulását, munkavállalását segítse (témahét, fakultációk, emelt szintű képzés, nyelvvizsgára felkészítés,) gyakorlatorientált képzést biztosítson (diákvállalkozások, terepgyakorlatok).

Bízunk benne, hogy humánus viselkedésünkkel diákjainkat hozzásegíthetjük, hogy **egészséges lelkületű**, érett, sokoldalú személyiséggé váljanak.

A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ac)

Egészséges táplálkozás

- Ismerjék fel a tanulók a kiegyensúlyozott, rendszeres táplálkozás fontosságát, a túlsúlyosság és az alultápláltság veszélyeit.
- A közétkeztetésben és az iskolai büfében lehetőség szerint törekedni kell az egészséges táplálkozás szabályainak betartására.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

- Iskolánk is kiemelt figyelmet fordít a tanulók rendszeres testmozgásának biztosítására. Elsődleges célunk, hogy a tanulók életmódjává váljon a mozgás és felismerjék fontosságát az egészségmegőrzésük szempontjából.
- A tanév elején az iskolaorvos meghatározza a testnevelés órai besorolásokat. Lehetőség van könnyített testnevelésen részt venni, illetve a létszámtól függően (csoportokban) gyógytestnevelés órán az uszodában, és a tornateremben is megfelelő, szakszerű ellátásban részesülhetnek tanulóink.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

- A testi és lelki egészség fejlesztésével kapcsolatban fontos szerepet kap az önismeret, stresszoldó technikák megismerése, a konfliktuskezelési készségfejlesztés, emberismeret, empátia, az egyéni képességek és célok összhangja, devianciák felismerése
- Célunk a függőséghez vezető okok feltárásán, tudatosításán keresztül a szenvedélybetegségek megelőzése. pl.: az élvezeti szerek (drogok, alkohol) és túlzott fogyasztásuk egészségkárosító hatásának és azok következményeinek megismertetése.

A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

- A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vehető alá testi és lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- A biztonságos közlekedés szabályainak megismertetésére az osztályfőnöki órák keretében van lehetőség illetve a tanulók egy része már középiskolás éveik alatt megszerzi a vezetői engedélyét valamely kategóriára.
- az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítására a biológia, testnevelés és osztályfőnöki órák keretében van lehetőség az iskolában foglalkoztatott egészségügyi szakemberek bevonásával. Elegendő számú jelentkező esetén elsősegélynyújtó-szakkör indítása is lehetséges.

A személyi higiéné

- Az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő egészségügyi szabályok megismertetése a tanulókkal az egészségük megvédése, a károsodások megelőzésének elérése érdekében.
- Fontos szerepet kap a bőrápolás, hajápolás, szájápolás (fogak és szájüreg ápolása) kéz és lábápolás, szem-, fül-, és orrápolás, a nemi szervek higiénája és a közvetlen környezetünk tisztasága.

A tartalmi elemeket a tantárgyi programokba beépítve az oktatótestület közösen tudja megvalósítani.

A tartalmi szerkezet kidolgozásakor figyelembe vehető a tanulók egyéni fejlődésének dinamikája, mert nem zárulnak le a képességek, készségek és ismerethatárok egy-egy tanév befejeztével, hanem más aspektusból újból, magasabb szinten továbbfejlesztődnek spirálisan vagy teraszosan.

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNY SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ad)

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

Minden oktatási intézményben folyik közösségfejlesztés. A tanulók különböző közösségek tagjaiként (osztály, kollégium, iskola, diákönkormányzat stb.) sajátítják el a közösségi élet szabályait.

Minden nevelőközösség értékeket közvetít a tagjai felé. Ilyenek az emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek. Az értékek közvetítésekor figyelembe kell venni a tagok egyéniségének sajátosságait. Közösségnek számít a család, az iskola és az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül az oktatótestület, az osztály, a kollégium és maga az iskola számít közösségnek. Közösségnevelő terület lehet a tanóra – osztályfőnöki vagy szakóra -, tanórán kívüli foglalkozás, diák önkormányzati munka, kollégiumi munka és egyéb szabadidős tevékenységek.

Az oktatóknak el kell érniük, hogy egy spontán gyülekezet - osztály - egy közös cél érdekében hajlandó legyen elfogadni egy közös értékrendet, és ennek megfelelően viselkedjen.

Erre nagyon jó lehetőség az osztályfőnöki óra, s ezen belül is nagy szerepe van az első évfolyam óráinak.

Céljaink

Egyik **fontos célunk**, hogy tanulóink ismerjék meg nemzeti kultúránk értékeit. Feladatunk a szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, megbecsülése. **(Szociális és állampolgári kompetencia.)**

Iskolánk számos olyan rendezvénynek ad teret, amelyen erre lehetőség nyílik. Oktatóink szakkörök, vetélkedők keretében igyekeznek **szélesíteni a tanulók látókörét a különböző tudományos területeken.**

Így például tanulóink biológia szakkörön megismerkedhetnek Magyarország tájainak és a tájakhoz kötődő védett területeken fellelhető természeti értékekkel, valamint Magyarország természettudósaival és munkásságukkal.

A nyelvi szakkörön városunk és hazánk értékeivel, hagyományaival, szokásaival foglalkoznak a tanulók, s egyben betekintést nyernek más nemzetek szokásaiba, s közvetlenül is részt vesznek a **nemzeti kapcsolatok ápolásában.**

Intézményünkben rendszeresen szervezünk történelmi vetélkedőket, melyben városunkra és névadónkra vonatkozó kérdések is szerepelnek, és minden évben megemlékezünk nemzeti ünnepeinkről. Így **igyekszünk erősíteni tanulóinkban közvetlen környezetük és hazájuk ismeretét és szeretetét.**

A hazafiságra való nevelés kapcsán nagy fontosságot tulajdonítunk a **történelmi megemlékezéseknek.** Az éves Munkatervben rögzítjük, hogy melyik ünnepi megemlékezés kinek a feladata. (október 6., október 23., február 25., március 15., stb...).

A már említett szakkörön kívül számos lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink **nyitottak legyenek más kultúrák iránt.** Lehetőségük nyílik arra, hogy az iskola és a város kapcsolataink révén utazzanak Franciaországba, Németországba, Horvátországba, Angliába és Erdélybe, s megismerjék és elfogadják más népek kultúráját, életmódját és szokásait.

A **környezeti nevelés célja**, hogy elősegítsük a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy segítsék elő az élő természet fennmaradását. Feladatunk a természetes és mesterséges emberi környezet értékeinek megismerése. Értékmegőrző és fejlesztő, környezettudatos magatartás kialakítása. Az egészséges természet kialakításáért és megtartásáért tevékenykedő tudatos és felelős személyiség kialakítása. **(természettudományos kompetencia)**

Tanulóinkat igyekszünk közvetlen környezetük értékeinek megőrzésére, gyarapítására nevelni: bekapcsolódnak az iskola dísznövényeinek gondozásába, az oktatás szemléltetését segítő, élő gyűjtemény kialakításába, szakszerű gondozásába, fenntartásába, valamint az iskola udvarának rendben tartásába.

Igyekszünk szoros kapcsolatot kiépíteni a Körös-Maros Nemzeti Parkkal. A Nemzeti Park munkatársai évenkénti előadásaikkal hívják fel a tanulók figyelmét a környék természetvédelmi és környezetvédelmi problémáira és ezek megoldási lehetőségeire.

Rendszeresen bekapcsolódnak a Körös-völgyi esték programsorozat iskolánkat és a diákokat érintő részeibe.

Hétfélig túrák, nyári természetvédelmi táborok szervezésével, a helyi diákkutatási program kidolgozásával és beindításával, valamint az iskolai szertár ésszerű, természetvédelmi szempontokat figyelembevevő fejlesztésével hívjuk fel tanulóink figyelmét arra, hogy életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.

A víz és környezetgazdálkodási ágazaton a tantervben megjelölt témákhoz kapcsolódóan önköltséges tanulmányi utak szervezhetőek a szülőkkel történt egyeztetés után.

Szeretnénk megvalósítani egy mikrobiológiai önképzőkör és egy természetjáró kör létrehozását.

A **társadalmi érintkezésnek**, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának megbecsülésének döntő tényezője a **kommunikációs kultúra.** Középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének képességei állnak.

Tanulóink ismeretekre tehetnek szert az iskola által szervezett **színházlátogatások, táncházak** és egy városi **diákkör** által szervezett **filmklubok, vitaestek** révén. A **dráma- és kommunikáció**

tagozati képzés lehetővé teszi számunkra, hogy jobban megismerjük és elfogadják önmagukat és társaikat. Fiktív helyzetek révén próbálnak megoldást találni a megoldandó problémákra, melyek segítséget nyújthatnak számukra a későbbiekben. **Az ismeretszerzésben nagy szerepet játszik az, hogy iskolánkban Internet-összeköttetés van,** melyet tanulóink több módon is használhatnak. **(digitális kompetencia)** Az ismeretek szelektálásához az oktatóktól kapnak segítséget.

A XXI. században elengedhetetlen feltétellé vált a médiumok tudatos használata, a média által közvetített információk, értékek felelősségteljes befogadása, ezért a 2018/2019. tanévtől bevezetjük a **kommunikáció- média emelt óraszámú oktatást.**

A szakirány lehetőséget nyújt olyan műhelymunkákra, ahol a diákok megtanulják kezelni és létrehozni az online, az elektronikus és a nyomtatott média termékeit. Aktív részesei lesznek egy olyan kreatív folyamatnak, ahol az alkotás örömeinek tapasztalatát nyerik. A kommunikáció olyan kompetenciák fejlesztésére épül, amelyek segítségével közelebb juthat a tanuló társaikhoz és önmagához, nyitott, érdeklődő, a holnap kihívásainak megfelelni tudó személyiséggé válhat. A szak középpontjában a megtanult ismereteket használni tudó, kritikus szemléletű egyéniség formálása áll.

Számos fórum áll tanulóink rendelkezésére véleményük kinyilvánítására. Az osztályközösségen kívül gondolataikat, véleményüket, érveiket a heti **diák- önkormányzati üléseken** és az évi **diákközgyűlésen** is nyíltan kinyilváníthatják. E fórumok hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók gyakorolják, hogyan kell viselkedniük, véleményt nyilvánítaniuk, érvelniük, másokat képviselniük egy demokratikus társadalom tagjaként. **(állampolgári kompetencia)** A tanulók tapasztalataikat az országos fórumokon tudják bővíteni.

Iskolánk nem zárkózik el a **sajátos nevelési igényű tanulók** képzésétől sem. Oktatóink igyekeznek fejleszteni a segítő, elfogadó magatartást a diákokban társaikkal szemben. Megpróbálunk **előadások, beszélgetések, pszichológiai fogadóórák** révén támogatást nyújtani a tanulóknak a káros függőségekhez vezető szokások megelőzésében és a krízishelyzetek megoldásában. **(szociális kompetencia)**

Közösségteremtő szerepe van a hagyományos **diákrendezvényeknek.** Nagyobb rendezvényeink: a Fecskebál, a Szalagavató és a diáknap, a Teleki nap. Programjaink rendszeressé tételével tesszük színesebbé, tartalmasabbá a tanulók életét.

A közösségi együttlétek fejlesztik reális önértékelésüket, másokról kialakított képüket, alkalmazkodási képességüket, szélesítik ismereteiket.

A diákönkormányzat működése

Az iskola egyes alapdokumentumai a diákönkormányzattal való egyeztetési vagy véleményezési folyamaton keresztül lépnek életbe, illetve ezeken keresztül változtathatók meg. A diákönkormányzat működése gyakorló terepe a közügyekben való hatékony együttműködésnek, az **állampolgári kompetenciák** fejlesztésének.

Iskolánkban aktív diákönkormányzat működik.

A DÖK feladatait, jogosultságait részletesen a Házirend tartalmazza.

Az iskola közösségi élete

A diákrendezvényeknek nagy hagyományai vannak iskolánkban. **A rendszeresen visszatérő rendezvények az iskolai közösséghez tartozást erősítik.** Néhánynak több évtizedes múltja van, némelyik néhány éves, van olyan rendezvény, amely most indul újra. Előkészítésük, lebonyolításuk komoly munkát, sok időt igényel.

Az iskola lényegéből fakadó ünnepélyek az **évnnyitó, a ballagás és az évvzáró.** Ezek koreográfiája évtizedek óta hasonló, mégis más, hiszen állandóan megújul a diákság. Az ünnepségek felelőse a tizedik, a tizenegyedik és a kilencedik évfolyam. Évtizedek óta ragaszkodnak a diákok a ballagás előtti **szerenádhoz,** illetve az utolsó tanítási napon a **"bolondballagáshoz"**.

A két legnagyobb szórakozást szolgáló diákrendezvényünk: a **Fecskebál** és a **Szalagavató**. A fecskebál októberben zajlik, szervezője a 10. évfolyam. A bált megelőzi a kilencedikesek telekissé avatásának tréfás szertartása, amely a tizedikesek műsora. A bál programjai: disco, teaház, táncbál, koncert.

A szalagavató decemberben kerül megrendezésre. Ennek szervezője a 11. évfolyam. Programjai: a 11. osztályok műsora, a tizenkettedik osztályosok nyitótáncai, bál.

Mindkét program szervezésében és lebonyolításában komoly szerepet szokott vállalni a szülői közösség a büfé és a ruhatár működtetésével.

A diákélethez hozzátartozik a **sport**. Ősszel és tavasszal folynak a csapatbajnokságok. Az őszi bajnokságok győzteseinek jutalmazása a Mikulás ünnepség keretében történik, amely táncbállal és teaházzal zárul.

A téli szünet előtti szép hagyomány a templomi hangverseny, melyet iskolánk énekkara ad, s az iskolai karácsonyi ünnepség a téli szünet előtti utolsó tanítási napon, amely meghitt hangulatban, fenyőfa mellett, énekléssel zajlik. Bensőségesen szép a kollégiumi karácsonyi vacsora.

Áprilisban van a nagyszerű diáknap, a **Teleki-nap**.

Az iskolán kívüli programok a kirándulások, színházlátogatások, amelyek kikapcsolódást nyújtanak, illetve oktató- nevelő hatásuk van, a rajtuk való részvétel önkéntes és önköltséges.

A programok összefogják az iskola diákságát, biztosítják számukra a kikapcsolódási lehetőséget, és közösségformáló hatásuk van.

A közösségi programokra felhasználható időkeret elosztása az éves munkatervben lesz rögzítve, a rendelkezésre álló óraszámok és az adott év kiemelt feladatainak ismeretében.

A közösségi szolgálat

A középiskola feladata és az intézmény vezetőjének felelőssége a tanuló választása alapján az iskolai közösségi szolgálat megszervezése

A közösségi szolgálat egyéni vagy csoportos tevékenység.

A közösségi szolgálat keretei között

- a) az egészségügyi,
- b) a szociális és jótékonyági,
- c) az oktatási,
- d) a kulturális és közösségi,
- e) a környezet- és természetvédelmi,
- f) a katasztrófavédelmi,
- g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős,
- h) az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési területen folytatható tevékenység folyik.

A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.

A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése tanítási napokon alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás, tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb ötórás időkeretben végezhető.

A tanulóknak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, - lehetőség szerint több területet megjelölve (pl. három) - amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát.

A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

Az osztálynaplóban és a törzslapon az osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését. A nyári szünetben teljesített szolgálat a következő tanévi iskolai közösségi szolgálatként kerül rögzítésre.

A szülők, diákok javaslataikkal segíthetik az iskola számára megfelelő fogadó szervezet bevonását a programba. Saját intézményen belül is szervezhető közösségi szolgálat például az intézmény állagmegóvását szolgáló feladatokra (kerítésfestés, faültetés, takarítás stb.) De az ilyen jellegű

feladatok a közösségi szolgálat tevékenységeinek csak kis részében, pedagógiai célok megvalósulása mellett végezhetők.

Az egyéni tanulmányi rendben tanulóknak is érettségi előfeltétel a közösségi szolgálat végzése. Az SNI tanulók felmentést kaphatnak a pedagógiai szakszolgálat javaslata alapján.

A közösségi szolgálat tanórán kívüli tevékenység, így a tanulók erre való hivatkozással nem hiányozhatnak a tanórákról.

AZ OKTATÓK FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ae)

Az oktatók feladatai

- A szaktanár kötelessége, hogy legjobb szakmai és pedagógiai ismeretei alapján oktassa tanítványait. A kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson.
- Munkafegyelmeivel mutasson példát diákjainak.
- Törekedjen arra, hogy a tantervi anyagot a tanulók egyéni képességeik alapján minél jobban elsajátíthassák a tanórákon, és órán kívüli foglalkozásokon. a tantervi anyagot – a kiadott dokumentumokra támaszkodva – éves szinten tervezze meg. Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.
- A kétheti óraszámnál nagyobb elmaradást haladéktalanul jelenti az igazgatónak, és a munkaközösség-vezető tanácsai, az igazgató utasításai szerint módosítja.
- Az adminisztrációs tevékenységet pontosan végzi. A dokumentumokat szép külalakkal vezeti.
- Az iskolai dokumentumok kidolgozásában részt vesz.
- Az iskolai foglalkozásokon, rendezvényeken időben – legalább 10 perccel a foglalkozás kezdete előtt – jelenjen meg, tevékenységével, jelenlétével és magatartásával segítse elő az eredményes nevelő-oktató munkát.
- A tanulók munkáját, teljesítményét folyamatosan ellenőrzi a kerettantervben és a Szakmai Programban meghatározottak szerint, értékeli, - érdemjeggyel, szóban, írásban. A tanuló tudásáról a tantárgyi sajátosság figyelembevételével sokrétűen megbizonyosodik. Az érdemjegyek osztálynaplóba való naprakész bejegyzéséről gondoskodik. (A különböző típusú érdemjegyeket más-más színnel jelöli az osztálynaplóban.)
- Az írásbeli dolgozatokat, feladatlapokat legkésőbb 14 munkanapon belül kijavítja, és a tanulóknak kiadja.
- A szaktárgyból legalább jó szintű ismeretekkel rendelkező tanulókat tanulmányi versenyekre és felvételre készíti fel, a szakórákon illetve egyéb foglalkozásokon. Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat.
- A tanulók továbbtanulását, pályaválasztását szaktárgytól függően elősegíti.
- A tanulók tanulmányi munkájáról, magatartásáról, szorgalmáról folyamatosan tájékoztatja az osztályfőnököt, ha szükséges az igazgatót.
- A tanuló tanulmányi munkájáról, magatartásáról, szorgalmáról a fogadóórákon és erre hivatott értesítéseken keresztül tájékoztatja a szülőt, illetve gondviselőt.
- A titoktartási kötelezettségeket szigorúan be kell tartania.
- Az iskolán kívüli nevelési hatásokat, tömegkommunikációs eszközök által közvetített információkat a tantárgyi sajátosságok figyelembevételével a nevelés-oktatás folyamatába beilleszti.
- Az érvényes rendeletek szellemében a tanítási órákon kívüli szakmai és pedagógiai feladatokat (minőségi korrepetálás, korrepetálás, helyettesítés, szakkörök, érdeklődési körök stb.).

- A szaktanári munkájával kapcsolatos adminisztrációs tevékenységet pontosan, naprakészen hiánytalanul elvégzi.
- Az oktató négyévenként legalább egy alkalommal továbbképzésen vesz részt. Kivéve, aki mentesül a továbbképzés alól.
- Az iskolai munkarendjéhez kapcsolódó ügyeleti teendők ellátásába bekapcsolódik. Az iskolai rendezvények megszervezésében, előkészítésében, lebonyolításában aktívan részt vesz.
- Részt vegyen a számára előírt továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát. Határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket.
- Az oktatói testületi értekezleten, megbeszéléseken részt vesz. Felelősségteljes véleménynyilvánításával a nevelési-oktatási feladatok megoldását elősegíti. Az oktatótestületi értekezletek határozatait, megállapodásait betartja és betartatja.
- Mint munkaközösségi tag, alkotó módon vesz részt a munkaközösség tevékenységében. szakmai, módszertani tevékenységéről, eredményeiről, gondjairól, a munkaközösségi foglalkozásokon beszámol.
- A szaktárgytól függetlenül minden tanár feladata a helyes magyar beszédre és írásra nevelés, a természet és környezetvédelmi nevelés, a környezet, a társadalmi és egyéni tulajdönt képező tárgyak, felszerelések védelmére való nevelés.
- Ha munkáját váratlan akadályoztatás miatt a megszabott időben nem tudja megkezdeni, legkésőbb a munka megkezdése előtt 15 perccel jelenti az igazgatónak, vagy az igazgatóhelyettesnek. Minden egyéb esetben legalább egy nappal előbb engedélyt kér az igazgatótól, vagy megbízottjától valamely tanítási óra vagy más előírt foglalkozás elhagyására, elcserélésére illetve javaslatot tesz a szakszerű helyettesítés megoldására.
- A munkakörével kapcsolatos előre nem látható nevelési-oktatási feladatokat lát el az igazgató utasítása szerint.
- A szülőket tájékoztatja gyermekük előmeneteléről. Szükség esetén a szülőt írásban kéri, hogy gyermeke érdekében keresse fel az iskolában.
- Az évfolyamszintű szülői értekezlet délutánján minden oktató az iskolában tartózkodik.
- A szülőkkel és a tanulókkal való kapcsolatában érvényesüljenek a kulturált érintkezés szabályai. Igényelje és követelje meg az oktatók és az intézményi dolgozók munkájának megbecsülését. Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat.
- Törekedjen a demokratikus tanár-diák viszony kialakítására. Az oktatótestület és az intézmény dolgozóival törekedjen jó munkakapcsolatra. Előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására.
- A gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.
- A Házirendet az iskola tanulóival betartatja, a hiányosságokat azonnal észrevételezi.
- Több napos távollét esetén gondoskodik az elvégzendő tananyag kijelölésével a továbbhaladásról, illetve a helyettesítésre felkért, vagy az igazgatóhelyettes által kijelölt – kolléga kellő tájékoztatásával.
- Órán vagy egyéb foglalkozáson történt rendkívüli eseményről – baleset, rosszullet, súlyos fegyelmezetlenség stb., - köteles a jelentést tenni az igazgatónak, annak távollétében az igazgatóhelyettesnek a legrövidebb időn belül.
- Előzetes felkérésre részt vesz a felvételi, javítóvizsga, előrehozott, illetve osztályozó vizsgára, érettségi és hatosztályos vizsgára létrehozott bizottság munkájában.
- Az intézmény külső kapcsolatainak építésébe bekapcsolódik.
- Az intézményi védő, óvó előírásokat betartja és betartatja.
- Segíti az iskolai, illetve kollégiumi gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkáját, a pszichológus és a fejlesztő pedagógus munkáját.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával

és betartásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

- Az igazgató felkérésére ellátja az osztályfőnöki (munkaközösség-vezetői, stb.,) feladatokat.
- Elvégez minden olyan feladatot, amely a munkaköréhez kapcsolódóan az iskola működéséhez szükséges, s ezzel az igazgatóság megbízza.

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök:

Kiválasztása

Az osztályfőnököt – az iskolavezetés és az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének javaslata alapján – az igazgató bízza meg.

Az osztályfőnöki megbízás annak adható, aki az intézmény főfoglalkozású tanára és több éves gyakorlattal rendelkezik

Feladatai

- Munkáját az alapdokumentumokban meghatározottak alapján végzi
- Az osztálya közösségének felelős vezetője, irányítója és fejlesztője
- A tanulók egyéniségének, személyiségének a minél alaposabb megismerése, az egyéni sajátosságok figyelembevételével való fejlesztés
- Összehangolja és segíti az osztályban tanító nevelők munkáját, látogatja óráikat (5 óra félévente). Észrevételeit, a felmerülő problémákat az érintett nevelőkkel megbeszéli.
- Az éves ütemtervben meghatározottak szerint fogadóórát, osztályszülői értekezletet tart. Rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről. A tanulók tanulmányi helyzetéről kéthavonta értesíti a szülőket.
- A szülői értekezleten részletesen beszámol az osztály neveltségi és tanulmányi helyzetéről. Összehangolja az iskola és a család nevelőmunkáját. A szülőkkel ismerteti és elfogadtatja a tanulókkal kapcsolatos követelményeket és elvárásokat.
- Osztályfőnöki nevelőmunkáját tanmenetben megtervezi, és az abban foglaltakat be is tartja. Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, észrevételeivel, javaslataival, valamint a részére kijelölt feladatok teljesítésével elősegíti a közösség tevékenységét
- Figyelemmel kíséri tanulói tanulmányi eredményeit, osztálya fegyelmi helyzetének alakulását. Minősíti a tanulók magatartását és szorgalmát, ezekkel összefüggő észrevételeit, javaslatait kollégái elé terjeszti.
- Együttműködik a diákmozgalmat segítő oktatóval és a DB vezetőségével, az utóbbi munkáját figyelemmel kíséri, illetve irányítja.
- Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére, szorosan együttműködik az ifjúságvédelmi felelőssel.
- Segíti a tanulók pályaorientációját, pályaválasztását, igyekszik ezeket megalapozottá, a realitásokkal összhangban lévővé tenni.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat, ideértve a tanügyi dokumentumok naprakész vezetését (törzskönyv, osztálynapló), valamint a továbbtanulással, ifjúságvédelemmel, statisztikák készítésével járó adminisztrációt.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében. Részt vesz tanulóival az iskolai rendezvényeken, felkészíti őket ezekre, majd ügyel részvételükre, kulturált viselkedésükre.
- Törekszik azt indokolatlan mulasztások, késések megelőzésére, visszaszorítására, ennek érdekében él az alapdokumentumokban lefektetett eszközökkel.
- Javaslattal tesz a tanulók jutalmazására, fegyelmezésére, kitüntetésére.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

- A törzslap személyi és tanév végi adatainak a bizonyítvánnyal való egyeztetéséért az osztályfőnök és az iskola igazgatója által kijelölt két összeolvasó- oktató felelős. A törzslapra és a bizonyítványba a tanulókkal kapcsolatos határozatokat, valamint a továbbtanulásra vonatkozó bejegyzéseket a megfelelő záradékkal kell feltüntetni.
- Elvégez minden olyan feladatot, amely munkaköréhez kapcsolódik, s ezzel az igazgató megbízza.

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) af)

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű tanuló (**SNI**)
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló (**BTMN**)
  - ac) kiemelten tehetséges tanuló
- b) hátrányos helyzetű (**HH**) és halmozottan hátrányos helyzetű (**HHH**) tanuló

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók nevelése, oktatása

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (5)

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint biztosítjuk, fejlesztő foglalkozások keretében.

A fejlesztő foglalkozások programját a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény figyelembe vételével egyéni haladási terv alapján állítjuk össze.

A NAT alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek.

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások váljanak az intézmények szakmai programjainak tartalmi elemeivé.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és a fejlesztés, szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki.

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a szakmai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

Az ellátás közös elvei:

- a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú rehabilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
- b) A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

A tevékenység közös céljai és feladatai

- a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékból, több fogyatékból együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A fogyatékból típusa, súlyossága.
- b) A fogyatékból kialakulásának ideje.
- c) A sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár/terapeuta kompetenciái:

- A foglalkozások anyagának összeállítása.
- A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés.
- Közreműködés az integrált nevelés-oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- Az együttnevelést megvalósító iskolák oktatóinak felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai-esetenként egészségügyi-eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező oktató, aki
- a tananyag- feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak-egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző-módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékony-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján-szükség, esetén - megváltoztatja eljárásait, az adott szükségletekhez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló nevelési, oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

A tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok

Az intézményben színes, sokoldalú iskolai életnek, játéknak és munkának kell folynia (változatos pedagógiai módszerekkel, széles tevékenységkínálattal). Fejleszteni kell a gyermek önismeretét, együttműködési készségüket. Figyelmet kell fordítani a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítására, az egészségnek, mint alapértéknek az elfogadtatására, a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetésére, ápolására, az alapvető állampolgári jogok megismertetésére.

Az oktatónak, mint modellközvetítőnek, a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközének kell lennie. A pedagógiai munka középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, az egész személyiség fejlődésének, fejlesztésének kell állnia.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a **differenciálás**, vagyis az, hogy a oktatók oktató-nevelő munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

A tanuló fejlődése szorosan összefügg és nem választható el a közösségtől, a közösségi neveléstől. A legalapvetőbb közösség a család, melybe a tanuló beilleszkedik. A tanulók együttélésének és együttműködésének legtagabb keretét az iskolai közösség jelenti. Kiemelt feladatok hárulnak az iskola vezetőire, az osztályfőnökre, és a tanulókkal kapcsolatban álló tanárookra. Az osztályközösség az, ahol az életszemléletet kell formálni és továbbfejleszteni. Ebben nagy szerepe van a kortárs közösségnek, melynek légköre, szellemisége, hatása nagyon fontos. Irányításában meghatározó a szerepe az osztályfőnöknek (a probléma felismerésében, családdal való kapcsolattartásban, tanuló támogatásában, stb...).

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképességzavarok, figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket, az egyes állapotok a tünetek/tünetegyüttesek komplexitásától függően alakulnak ki.

A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

A részképesség zavarok körébe tartozik:

- az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei,
- az általuk kiváltott, következményes magatartás és/vagy tanulási zavarok komplex tünet együttese.

Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik. A részképesség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulóval kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

A fejlesztés alapelvei:

- a részképesség zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár közreműködését igényli,
- a rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terv alapján történik,
- a kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét,
- az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarctűrő-képesség növelése, az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt feladatai

Diszlexia, diszgráfia

A *diszlexia* a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinés, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása, az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

A súlyos olvasás-írászavar maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és megmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfias tanulók. A fejlesztés célja: az olvasás-írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl.: olvasás, írás, idegen nyelv tanulás) jó színvonalával mellett. Hátterében általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik

a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (5)

Egyéni segítségnyújtást kell biztosítani a szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, tanulmányi magatartási és nevelési problémákkal küzdő tanulók részére. Fejlesztő foglalkozást-korrepetálást kell tartani az integráltan nevelt tanulók számára. A nevelőknek az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben kell részesíteniük az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, a tanulók önálló és csoportos munkájára kell támaszkodniuk (elsősorban gyakorlásnál, ismétlésnél).

Az alkalmazkodási nehézség fogalmával jelölik mindazon tanulókat, akik nem alkalmazkodnak az iskolai szabályokhoz, vétenek ellenük, illetve kivonják magukat hatásuk alól, magatartásukkal zavarják a tanárt és társaikat, nem felelnek meg a vele szemben támasztott követelményeknek, passzív vagy aktív módon ellenáll a nevelői hatásoknak, nehezen tud alkalmazkodni és a közösségbe beilleszkedni, testi és pszichés tünetei lehetnek, személyiségzavarokkal küzd (idegesség, figyelmetlenség, alvási és beszédzavarok stb...).

Fontos ezeknek a tanulóknak a fejlesztése, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat. Fontos megjegyezni, hogy a nehezen kezelhető, szociálisan inadaptív tanuló nem azonos a rosszul nevelt diákkal.

Ezen tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek:

- fontos a helyzetfelismerés és helyzetértékelés, a magatartási zavar feltárása, a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás a szülőkkel, gondviselőkkel, egyéni fejlesztési terv kidolgozása, a tanítási órán differenciált foglalkozás kialakítása, a képességek szerinti csoportbontás,
- együtt kell működni a tanulókkal foglalkozó szakembereknek, az osztályban tanító oktatóknak,
- törekedni kell arra, hogy a tanuló minél több sikerélményhez jusson a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységek során, felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások legyenek.

Az eredményes, egyéni fejlesztés megvalósításához elengedhetetlen, hogy a tanulók pillanatnyi szintjüknek, terhelhetőségüknek, képességeiknek megfelelő tevékenységeket végezzenek a tanulási helyzetek során, így optimális terhelésük lehetővé váljon.

Az utóbbi évek tapasztalatai alapján megállapíthatjuk, hogy iskolánkban egyre nagyobb számban kerülnek olyan tanulók, akik magatartási gondokkal, beilleszkedési nehézségekkel küzdenek.

Problematikus vagy nehezen nevelhető tanulók azok, akiknek magatartása nem megfelelő, jelentősen eltér az adott életkorban elvárható helyes magatartástól, és az általánosan használt pedagógiai módszerekkel nem lehet náluk eredményt elérni, ugyanakkor azonban gyógypedagógiai vagy javító nevelést még nem igényelnek.

Összeállítottuk a személyiségjegyeknek azt a rendszerét, amely a nehezen nevelhetőségre utal.

Ezek a következők: nyughatatlanság, nyüzsgés, agresszivitás, konokság, csipkelődő hajlam, túlzott gátlásosság, befelé fordulás, álmodozás, állandó büntudattal küzdés, túlzott igényesség, eltúlzott önértékelés, érzelmi tompultság.

A rendellenes magatartás mögött számtalan ok húzódhat meg. A gyermekeket érő folyamatos kudarcélmények csak tovább erősítik a személyiség zavarait. Beszélhetünk teljesítménybeli kudarcokról, amelyek a diákokkal, szülőkkel, tanárokkal való társas érintkezés kapcsán nyilvánulnak meg, például, ha a társa, a szülő, vagy a nevelő visszautasítja közeledését valamely tevékenységben. A többszöri kellemetlen élmény gátlásosságot, visszahúzódást, a feladattól való félelmet szül, a gyerek egyre inkább a kudarcra orientálódik, és ez állandósult szorongáshoz vezethet.

Iskolánkban a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel bíró tanulóknál az optimális terhelés eléréséhez a következő pedagógiai tevékenységeket kívánjuk elvégezni.

- kooperatív tanítás-tanulás alkalmazása csoportos munkában
- heterogén csoportok létrehozása
- önálló, egyéni feladatvégzés, azonban előfordul, hogy bizonyos tananyagrészt ezt nem teszi lehetővé, ezért – a többi gyerek közös munkavégzése közben – nyílik lehetőség arra, hogy a tanár egyéni, személyre szabott intenzív fejlesztő munkát végezzen
- képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő oktatás és nevelés biztosítása
- támogató környezet létrehozása
- tanári attitűd változás
- hatékonyság növelése (mérés – értékelés- visszajelzés)
- differenciálás
- projekt- módszer
- individuális tanulás előtérbe helyezése
- fejlesztő értékelés bevezetése
- tevékenységközpontú pedagógiák

A fenti felsorolásban szereplő tevékenységek mellett a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel rendelkező gyerekek személyiségfejlesztésében végzendő feladatok az alábbiakkal egészülnek ki:

- tanórán kívüli szabadidős tevékenységek szervezése, (szakkör, sportkör, diákrendezvények stb...)
- aktív ifjúságvédelmi munka
- testnevelés tantárgy szabadsávként rendelkezésre álló a teljesítményfokozó szereket káros hatásairól óra keretében folytatott beszélgetése
- a biológia tantárgy tantervében rendelkezésre álló általános egészségügyi ismeretek témájának hatékony feldolgozása
- az osztályfőnöki órákon a káros szenvedélyekről tartott felvilágosító előadásokkal, beszélgetésekkel, gyakorlati bemutatókkal.

Célunk az, hogy a tanulási kudarcot a minimumra csökkentsük, illetve megelőzzük. Ha tanulási kudarcot tapasztalunk, első lépésként a kudarc okát keressük, majd a következő lépésben ezt próbáljuk megszüntetni.

A tanulási kudarc leggyakoribb okai a következők lehetnek:

- magatartási zavar esetén pedagógiai tevékenységgel segítjük elő a kudarc megszűnését
- túl magas követelményi szint, túlzott elvárások

Ez akkor fordul elő, ha egy vagy több tantárgyból olyan teljesítményt vár el a család vagy az oktató, melyet a tanuló önhibáján kívül nem tud teljesíteni. Iskolán belüli pedagógiai megbeszélés eredményeképpen, az oktatók csökkentik, vagy átalakítják elvárásaikat. Nehezebb feladat a szülőt meggyőzni arról, hogy gyermeke az adott területen vagy összességében nem tud jobban teljesíteni, hiszen a szülő általában (bár ezt természetesnek tekinthető) elfogult gyermekével szemben. Az osztályfőnök és a szaktanár azonban konzultálhat a szülővel, és kellő tapintattal a szülő érzékenységét figyelembe véve változtathat a helyzeten.

A tanuló túlzott elvárása önmagával szemben (túlértékelés):

Azoknál a tanulóknál fordul elő, akik mindenből maximálisan szeretnének teljesíteni, de adottságaik, képességeik alapján ezt nem tudják elérni. Nagyon sok időt fordítanak a tanulásra, keveset pihennek (az aktív és a passzív pihenés egyaránt kevés). Ezáltal eredményük még annál is

gyengébb lesz, mint amit egyébként elérhetnének. Ilyenkor megkeressük azt a személyt, aki a tanulóhoz a legközelebb áll, akiben a tanuló feltétlenül megbízik, akinek véleménye fontos számára és el is fogadja, és vele konzultálva, rajta keresztül próbáljuk a tanulási stratégiát megváltoztatni, illetve az önértékelést reális irányba terelni.

A teljesítmény értékelésének helytelen módja:

A tanulási kudarcoknak szintén gyakori oka, ha az értékelés negatívan motivál, a számonkérések során a feleletek, dolgozatok hibáit emeljük csak ki. Célszerűnek tartjuk, hogy az értékelésben a tanuló teljesítményének pozitív vonásait hangsúlyozzuk, inkább dicsérjünk, mint elmarasztaljunk, kiemeljük, hogyan és milyen tanulási módszerekkel lehetne még jobban elsajátítani a tananyagot. A tanulóknak mindenkor éreznie kell, hogy a legkisebb teljesítményt, erőfeszítést is észreveszik, és értékelik az oktatók. Fontosnak tartjuk a szóveges értékelést, mivel az osztályzat önmagában semmit nem jelent. Csak a szóveges értékelés segítheti a tanulót abban, hogy valóban jobb eredményt érjen el.

Funkcionális, motoros vagy idegrendszeri zavar:

Ebbe a körbe soroljuk azokat a tanulókat, akik valamilyen rendellenesség miatt nem tudnak megfelelni a tanulmányi követelményeknek. A rendellenesség mértéke befolyásolható (dislexia, disgraphia, discalculia stb.) akkor, ha módunkban áll iskolán belül, ha szakmai kompetenciánkat meghaladja, akkor iskolán kívüli fejlesztő foglalkozásra irányítjuk a tanulót, természetesen a szülők beleegyezésével. Ha a tanuló nem korrigálható rendellenességben szenved, úgy élünk a jogszabályban biztosított lehetőséggel, és orvosi vélemény alapján a tanulót adott tantárgyból nem osztályozzuk, illetve a számonkérés módját a tanulóhoz igazítjuk.

Általános iskolából hozott, nem kielégítő tudás:

Ha a tanuló előképzettsége elmarad az átlagostól és emiatt nem képes a többiekkel lépést tartani, valamint a követelményeknek megfelelni, akkor felzárkóztató foglalkozásra kerül sor. Ahhoz, hogy ezekre a hiányosságokra fény derüljön, az első órákon szükség van a tanulók felmérésére.

A tanulási kudarcok megelőzése érdekében mindentanulót próbálunk sikerélményhez juttatni a vele szemben támasztott elvárások személyre szabott kialakításával, a pozitív értékeléssel, melyek egyébként a motiváció hathatós eszközei is.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység területei a következők:

- A tanuló mentesítése egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Amennyiben a tanulót mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskolának egyéni foglalkozás keretében kell segítséget nyújtani a felzárkóztatáshoz. Az egyéni foglalkozást a tanulóra igazított fejlesztési terv alapján kell elvégezni, melynek alapjául a szakértői vélemény szolgálhat. Az egyéni foglalkozás tanórának számít.
- A tanulót az iskola igazgatója – a tanuló kérelmére, a szakértői bizottság javaslata alapján – részben vagy egészben felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (a gyakorlati képzés kivételével), ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokoltá teszi.
- A egyéni munkarendben tanulót az iskola valamennyi kötelező foglalkozása alól fel kell menteni.
- Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és oktatótestület által meghatározott módon ad számot tudásáról. Iskolánkban évente ez két alkalom, osztályozó vizsgák formájában.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, illetve beilleszkedési tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló szakértői vélemény alapján tanulmányait egyéni tanulmányi rendben tanulóként folytatja, illetve a szülő otthoni ellátás keretében tesz eleget a képzési kötelezettségének, a szakértői véleményben megjelölt szakember biztosításáról a fejlesztő felkészítést nyújtó, illetve a szakértői véleményt készítő intézménynek kell gondoskodnia.
- A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása céljából egyéni - 1-3 tanuló részére szervezett foglalkozás tartható.

A tanórai differenciálás

Iskolánkban az átlagosan 25-30 fős heterogén osztályokban oktatók gyakran élnek a differenciált tanulói munkáltatásból adódó pedagógiai lehetőségekkel – a feladatok tartalmának, a megoldási

módszereknek és eszközöknek, illetve a megoldáshoz rendelkezésre álló munkaidőnek differenciált meghatározásával. (Ennek eredményességét a csoportbontások tovább fokozzák.)

A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók lemaradása egyéni bánásmód esetén behozható, a tanulmányi teljesítmény javítható. Ennek az egyéni, differenciált bánásmódnak az eszközei:

- jól differenciált feladatok, követelmények,
- egyéni haladási tempó
- egyéni motiválás,
- sikerélmény biztosítása,
- megfelelő segítség megszervezése,
- meglévő képességekre való támaszkodás
- tanulás-módszertani segítség biztosítása.

A tehetség, képesség kibontakozását elősegítő tevékenység

„Talentumon” azt a képességet értjük, amely akár tartalmi, akár formai szempontból újat, eredetit, értékes művet hoz létre.”

„Tehetségen azt a velünk született tulajdonságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos tevékenység által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket képes létrehozni.” (Harsányi István)

A tehetségnek három alapvető eleme van:

- átlagon felüli képesség
- a feladat iránti magas szintű elkötelezettség,
- magas színvonalú kreativitás.

A tehetség kibontakozásának feltételei: család, iskola, társak

Ismertetőjegyek:

Leleki tulajdonságok: vakmerőség, örömkészség, kitartás, ambiguitás/ambivalens –tolerancia, függetlenség, érvényesülési vágy

Viselkedés: játékoság, dominancia, kalandvágyás, autoritás el nem ismerése, szűk keretek elutasítása

Célunk:

- Az elkallódás elhárítása
- Harmonikus fejlesztés
- Önmagára taláztatás
- Esélyteremtés
- Felkutatni és felismerni a tehetséges tanulókat, akik valamely területen kimagasló képességekkel bírnak és egyéni adottságaikat, képességeiket hatékonyan fejleszteni.
- Fontos, hogy megértsük a tehetséget és megjelenési formáit, - segíteni a tehetséges tanulókat abban, hogy felismerhessék és fejleszthessék a képességeiket.
- Ösztönözni intellektusukat és kreativitásukat.
- Bevonni a tehetséges tanulókat társadalmunk jelenlegi problémáinak felismerésének megértésébe.
- Erősíteni a tehetséges személyiségeket, hogy képesek legyenek vezetői szerepet vállalni.
- Felkészíteni a tehetséges tanulókat arra, hogy kreatív és sokoldalú felnőttekké válhassanak a jövőben.

Általános pedagógiai elvünk: a képességek kibontakoztatása soha nem mehet a harmonikus személyiségfejlesztés rovására. A kiemelkedő képesség fejlesztendő értéket és egyben a képességeknek megfelelő teljesítés kötelezettségét jelenti a tanár és diák részére, melynek fejlesztése nem választható el a személyiségfejlesztésről.

Személyi feltételek

A tanár gyerekekkel szembeni beállítódása igenlő legyen, ne ambivalens, ne előítéletes. Hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása

Ajánlott megfigyelési szempontok:

- A gondolkodás jellege (divergens, konvergens)

- Megfigyelőképesség
- Memória
- Fantázia (találékonyság, ötletgazdaság)
- Pontosság
- Kooperativitás, együttműködési képesség
- Érdeklődés irányai
- Tanulás iránti motiváció
- Céltudatosság
- Kritikai hajlandóság
- Önellenőrzési képesség
- Rugalmasság
- Engedelmesség, alkalmazkodó képesség
- Tolerancia más személyek és nézetek iránt
- Munkavégzésben való önállóság,
- Munkatempó, munkamorál

A tehetségek kiválasztásának lehetőségei:

- tanév eleji felmérések (osztályfőnöki óra, szakóra, szakmai előkészítő órák, gyakorlati foglalkozás)
- iskolai eredményesség, osztályzatok alapján,
- versenyhelyzetekben nyújtott eredmények alapján
- intelligencia- tesztek segítségével,
- tanári értékelés, oktató kollégák véleménye alapján,
- a tanulók önértékelése személyiségükről, tevékenységükről.

A tehetség gondozás módszerei, eszközei

Hogyan, milyen módszerekkel gondozhatjuk a tehetségeket?

1. rávezető módszerekkel: indirekt jellegű, lépésről-lépésre maga a tanuló halad a felfedezés útján, a gyerek szerepe a nagyobb a tanár koordinál (önálló kutatás, laboratórium, játék, szerepjáték, megbeszélés)
2. közlő módszerrel: direkt jellegű, magyarázó, értelmező, a tanár szerepe a nagyobb, a gyerek a befogadó (előadás, magyarázat, meg-és elbeszélés, olvasás)
3. kooperatív módszerekkel: csoportos tanulással, feladatmegosztással, a szociális igény kielégítésével (csoportos kutatás, gyűjtőmunka)
4. projekt módszerrel: munkáltatással, a témát tanári segítséggel, de önállóan dolgozza fel a gyerek (komplex feladat, széleskörű összefüggések)
5. egyéb fontos szempontok, módszerek a tehetségek fejlesztéséhez:
6. gazdag tevékenységrendszer, lehetőség biztosítása (hogyan legyen miből választani, pl. tehetség gondozó 3 hetes táborok)
7. kis tanulólétszám (hogyan mindenki sok idő jusson)
8. folyamatos, szakszerű munka (a tehetség nem „1-2” nap alatt fejleszthető)
9. a fejlesztés egyénenként és tehetség területenként változó időt és módszert követel meg
10. a fejlesztésben meghatározó a tehetség és a tanár személyisége egyaránt
11. mindig figyelembe kell venni a gyerekek szükségleteit, mind a kognitív (értelmi), affektív (érzelmi), és szociális (társas) szükségleteket egyaránt

Az oktató feladata:

- a kognitív szférában a lehetőség felismerése, az affektív szférában a bátorítás, és a szociális területen a segítségnyújtás.
- a tanulók megfelelő külső és belső motiválása
- kiegyensúlyozott tanár-diák kapcsolat
- folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, szakmunkástanulók és szakgimnáziumi tanulók esetében a gyakorlati helyet biztosító szakmai vezetővel, a szakmai kamarával,
- a tehetség gondozásban való részvétel szigorú kritériumainak betartása (és betarttatása) minden érintett részéről (diák, tanár, nevelő, szülő, gyakorlati oktatás helye),
- a fejlesztéshez szükséges tárgyi feltételek, jól felszerelt szaktanterem, tanműhely, információ- technológiai ellátottság, megfelelő környezet biztosítása,

- az eredményt elért tanulók, tanárok erkölcsi és anyagi elismerése,
- a tehetséggondozásban részt vevő oktatók speciális tanfolyamon való részvétele a tehetségek felismerése, empátiakészségének fejlesztése céljából.
- A tehetséges tanulók nyomon követése: a tanuló osztályfőnökének, felkutatása elsősorban annak az oktatónak a feladata, akinek a szakterületéhez a tanuló tehetsége, képességei a legjobban kötődnek. Ha a tanuló képességeinek fejlesztése iskolai keretek között nem oldható meg, külső segítséget ajánlunk számára.

Tárgyi feltételek:

- iskolai könyvtár, digitális tananyaggyűjtemény
- számítógép, mint fejlesztőeszköz
- videó, zenei anyagok
- variálható tantermi berendezés a csoportfoglalkozásokhoz
- megfelelő tankönyvek és szakmai könyvek) egyszerű feladatokkal, többszintű nehézségi fokkal stb.)

A tehetséggondozás színterei: az iskola és a kollégium, ezen belül:

- tanórák
- gyakorlati foglalkozások
- szakkörök
- fakultáció emelt szintű foglalkozás
- minőségi korrepetálások /egyéni foglalkozások/,
- érdeklődési körök, művészeti csoportok
- diáksportkör
- tanulmányi, kulturális és sport versenyek

A **szakkörök** szaktanár vezetésével egy-egy tantárgyhoz, illetve műveltségi területhez kapcsolódhatnak. Kiemelt foglalkozás az adott tárggyal, ami az órai anyaghoz kapcsolódva plusz többlet ismereteket nyújt a tanulóknak.

A szakköri foglalkozások szeptember 15- től május 31- ig tartanak. Heti óraszámuk egy óra, igény esetén kéthetente két óra. A szakköri foglalkozásokra a tanulók önként jelentkeznek, jelentkezésük egy tanévre szól. A tanulóknak a szakköri foglalkozások legalább 80%-án részt kell venni, kimaradni csak indokolt esetben, igazgatói engedéllyel lehet.

Egy tanuló maximum két szakkörbe jelentkezhet egy tanévben.

A szakkör meghatározott tematikájától év közben indokolt esetben (20%) el lehet térni. A szakköri foglalkozásokról naplót kell vezetni, melyben a foglalkozások témáját, és a résztvevők körét fel kell tüntetni.

A tehetséggondozásra a kerettanterv is lehetőséget ad: pl. emelt szintű érettségire való felkészítés. Az **emeltszintű foglalkozás** célja, hogy az órai anyaghoz kapcsolódva, valami többlet ismeretet, de a tananyagon túl egyéb ismereteket nyújtson kiemelten a továbbtanulni szándékozó, a nyelvvizsgára készülő, illetve a közép-, és emeltszintű érettségire készülő tanulók részére.

Egyéni foglalkozás keretében a tanár egyénileg foglalkozik a tehetséges tanulókkal, képességeinek, egyéniségének megfelelő feladatokat ad neki, ezzel is szolgálva a tehetség kibontakoztatását.

A **minőségi korrepetálás** célja a tanulmányi versenyekre, nyelvvizsgára, felvételigre való felkészítés is. Az egyéni foglalkozásra fordítható órakeret jogszabály által meghatározott, ezért a hatékonyság érdekében csak a verseny, felvételi előtti 2-3 hónapban célszerű tervezni a foglalkozásokat.

Csoportbontás

Ebben a formában a tanár kevesebb diákkal, hatékonyabban tud dolgozni, bármilyen módszert is választ.

A tantárgyi és műveltségi területekhez kapcsolódóan a tanulók számára **érdeklődési körök** és **művészeti csoportok** is szervezhetők. A tanulók igényei alapján 10- 20 fő számára féléves vagy egész tanévre terjedő foglalkozások szervezhetők, amelyek kéthetente 2 órák.

A foglalkozások vezetői képzett, jól felkészült előadók. Ilyen körök például az énekkar, művészeti kör, színjátszó kör, táncoktatás, stb...

A foglalkozások lehetnek ingyenesek, önköltségesek, vagy részben térítési díjkötelesek.

A foglalkozásokról haladási naplót kell vezetni.

Az intézményben nagy hagyományai vannak az ének, a zenei és zenetörténeti nevelésnek.

Ezért a továbbiakban is biztosítani kell az énekkari foglalkozásokat. Az énekkarba való jelentkezés az énektanárok koordinálásával megy végbe. A tanulók jelentkezése önkéntes, a foglalkozásokon való részvétel egy tanévre szól, melynek időtartama hetente minimum 2 óra, maximum 4 óra. A fellépések előtt indokolt esetben ez az óraszám (igazgatói engedéllyel) emelhető. A foglalkozásokról haladási naplót kell vezetni.

A külföldi és belföldi fellépések szép hagyományát továbbra is folytatni kell.

A **diáksportkör** működése több évtizedes hagyománnyal rendelkezik az intézményben. A diáksportkörü foglalkozások keretén belül kell biztosítani a tanulóknak a mindennapi mozgáshoz a lehetőséget. A foglalkozásokon a részvétel önkéntes, az adott szakosztály munkájába történő bekapcsolódás esetén a tanuló számára a foglalkozások látogatása kötelező. A foglalkozások évfolyamonkénti, sportágankénti beosztását a testnevelő tanárok végzik.

Sportágankénti lehetőségek az intézményben: kosárlabda, kézilabda, kispályás labdarúgás, röplabda, atlétika, torna, úszás

Az egészséges versenyszellem kialakítása és ápolása a tehetséggondozás rendkívül fontos része. Általános törekvésünk, hogy a kiemelkedően tehetséges tanulókat – ha tehetségük minősége, iránya alapján erre lehetőség van – versenyeztessük, mivel teljesítményüket a verseny általában növeli. A versenyek képet adnak arról, hogy a tanulók tudása mennyi fejlődött önmagukhoz és milyen szinten áll a többiekéhez képest, mi az amit már elértek, és amit még pótolniuk kell. A versenyek szervezése történhet osztály, iskolai, városi, megyei, meghívásos és országos szinten. Az országos versenyekre készülő tanulók a tanórák látogatása alól időszakos felmentést kapnak, továbbá a felkészüléshez konzultáción vehetnek részt.

Kivételes tehetségeknél lehetővé kell tenni, hogy a tanuló egyszerre több év tananyagát sajátítsa el, figyelembe véve intellektuális érettségén kívül testi fejlettségét, érzelmi érettségét.

Iskolánk alapvető célkitűzéseit figyelembe véve a tudományos (természettudomány, társadalomtudomány, szakmai tárgyak, idegen nyelv) tehetség kiválasztását és gondozását tartjuk elsődleges feladatunknak, de más területeken (vezetői, képességek kibontakoztatása, sport, mozgásművészet, kreativitás) is fontosnak tartjuk a kiemelkedő, tehetséges tanulók felismerését, fejlesztését.

A tehetséggondozásban részt vevő tanulók részére lehetővé kell tenni, hogy a speciális „tehetséggondozás” rendszeréből bármikor kikerülhessenek, másrészt biztosítani kell a nyitottságot a rátermett tanulók befogadására.

A kiemelkedő eredményt elért tanulók munkáját értékelni kell az iskolai közösség előtt legkésőbb a verseny utáni egy héttel (iskolarádió, iskolai újság), jutalmazni pedig a tanévzáró ünnepségen. A jutalmazás lehetséges formái: oklevél, pénzjutalom, könyvjutalom, hangversenybérlet, színházlátogatás, iskola által alapított kitüntető plakettek oktatási területekként.

Azok az oktatók, akik sikereket érnek el a tehetséges tanulók felkutatásában és fejlesztésében, munkájukért megfelelő jutalomban részesüljenek.

A fentebb megfogalmazott célok is szerepet játszottak abban a döntésben, mely szerint az iskolánkban kompetencia alapú oktatást valósítunk meg. Ennek keretében törekszünk a tanórai oktatásszervezés kínálatának új eljárásokkal való bővítésére a témahét, projekthetek, a moduláris, a tantárgyömbösített oktatás és a műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása során.

A képességek és tehetségek kibontakoztatásában mindezek szerepét segítik a kooperatív tanulási technikák és a kompetencia alapú oktatási csomagokon keresztül fejlesztett szociális, életviteli, valamint életpálya – építési kompetenciák.

Nagy szerepet kap a munkaerőpiacon egyre inkább alapkészségnek számító digitális kompetenciák fejlesztése is. Ezért fontos az intézmény IKT stratégiájának kidolgozása és annak megvalósítása.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Fontosnak tartjuk, hogy eredményessé tegyük a lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és rendszeres felzárkóztatását. Ennek érdekében a nem szakrendszerű képzés keretében, a többi tanóra kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében próbáljuk megvalósítani a felzárkóztatást.

Az alapozó és bevezető szakaszhoz kapcsolódó TÁMOP 3.1.4 projekt tevékenységrendszere:

Kapcsolattartás a múzeumokkal, közművelődési intézményekkel és civil szervezetekkel. Ez az együttműködés támogatja a tanórán kívüli ismeretszerzést, illetve az informális tanulás elterjesztését.

Abban a kérdésben, hogy a tanuló tanulási nehézséggel küzd, szakemberek döntenek.

Az iskolának feladata ellátni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos tevékenységet is.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók segítségének formái:

- felzárkóztatás
- korrepetálás

A felzárkóztatás és korrepetálás célja

A hátrányos helyzetű tanulók és a tanulmányaiban visszamaradt, tanulási nehézséggel bíró, illetve alapkészségek területén hiányosságokkal küszködő (dyslexia vagy dysgráfia) tanulók fejlődésének segítése.

Tanév elején a 9. évfolyamon (első héten) felmérést végzünk magyar nyelv és irodalomból, illetve matematikából. Azoknak a tanulóknak, akik a mérésen nem érték el a 40%-ot, kötelező jelleggel heti 1 óra korrepetálást tartunk a félév végéig. Félévkor a tanulókat újramérjük. Azokat, akiknek ekkor sem sikerült elérniük a 40%-ot, további korrepetálásokon (délutáni foglalkozás, egyéni foglalkozás) segítjük.

A foglalkozások anyagát, a résztvevők számát beírjuk a haladási (korrepetálási) naplóba.

A foglalkozásokra a tanulóknak kötelező járni.

Feladatok:

- a tanítási órák hatékonyabbá tétele
- az otthoni tanulás elősegítése
- a tanulási problémákkal küzdő gyerekek segítése tanórán kívül
- alapkészségek területén hiányosságokkal küszködők esetén különböző tanulási alternatívák biztosítása
- a felzárkóztató plusz órák biztosítása
- az oktató részéről nagy türelem és odafigyelés a felzárkóztatás egész folyamatára

Módszerek:

A tanítási órák hatékonyabbá tétele:

- Tömör, lényegre törő órai változatot biztosítani, mely megkönnyíti az otthoni tanulást
- Sok mintapéldát, részletes magyarázatot kell nyújtani
- Szemléltetni kell, amikor csak lehetséges
- Be kell vonni a tanulókat a tananyag feldolgozásába, minél többet beszéltetni
- Gyakori részösszefoglalást, részismétlést beiktatni az óra menetébe
- Sok gyakorló órát kell tartani (lehetőség szerint)
- Csoportosan vagy önállóan végezhető feladatok kijelölésével, melyek folyamatos sikerélményt adnak a kevésbé jó képességű tanulóknak is
- Motiváció
- Kooperatív tanulásszervezés
- Differenciált rétegmunka alkalmazása a tanórák megfelelő arányában
- Jó gyakorlatok alkalmazása: tevékenykedtetés, páros-csoport-egyéni munka, többszintű feladatadás, ehhez igazodó feladatlapokkal

A tanulók értékelése:

A tanuló teljesítményét önmagához viszonyító, a fejlődést figyelembe vevő értékelés (szóban, írásban).

Az otthoni tanulás elősegítése

- egyénre szabott, különböző nehézségi szintű, felzárkóztatást szolgáló otthoni gyakorlatok
- otthon elvégezhető szorgalmi feladatok adása, melyek értékelésével újabb sikerélményhez juthatnak

A tanulási problémákkal küszködő gyerekek segítése tanórán kívül

- Felzárkóztatás a 9. évfolyamon.
- Az egész évet végig kísérő korrepetálás, a belépő és a vizsgák előtti évfolyamokon.

- Esetenkénti korrepetálás akkor, ha a tanár úgy látja, hogy az osztály nem sajátította el a tananyagot.
- Az iskola köteles - a szülők igénye alapján- a 9- 10. évfolyamos tanulók részére **tanulósobai foglalkozást** szervezni. Célszerű a foglalkozásokat a hét első 4 tanítási napjának délutánján biztosítani.

A tanulósobai foglalkozáson különböző szakterületen dolgozó tanárok felügyelnek, akik oktató munkájukkal segítik a tanulók tanórára való felkészítését. A tanulósobai foglalkozások a tanulók és tanárok délutáni órabeosztásának szakszerű megszervezését igénylik. A tanulósobai foglalkozás biztosítson lehetőséget a tanulók önálló tanulására, ismeretszerzésére is.

Továbbá:

- Esetenkénti csoportbontás, ha ez az iskola költségvetéséből lehetséges.
- Egyéni foglalkozások szervezése a hiányosságok kiküszöbölése érdekében.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az elmúlt évek tendenciája, hogy a tanulók számában egyre nő az egyre nehezebb körülmények között élők százalékos aránya. Ezért már a tendencia megjelenésétől fokozottan figyeltünk e jelenségre és különböző programokkal igyekeztünk segíteni a hátrányos tanulók beilleszkedését, folyamatos fejlődését.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységben közreműködnek:

- gyermek-és ifjúságvédelmi felelős
- osztályfőnökök
- oktatók
- iskolavezetés

A gyermekvédelmi törvény tiltja a gyermekek, a tanulók hátrányos megkülönböztetését bármilyen oknál fogva.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata az iskola szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységének koordinálása az osztályfőnökök és az oktatók közreműködésével.

Az oktató közreműködik és segít a hátrányok enyhítését szolgáló feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében.

Feladata az oktatónak az is, hogy a szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, és a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek. Ilyen esetben haladéktalanul köteles ezt jelezni az iskola **ifjúságvédelmi felelősének** és az intézmény vezetésének.

Intézményünkben a tanulósobai foglalkozások megszervezése mellett a következő tevékenységi formák szolgálják a szociális hátrányok enyhítését:

- étkezési támogatás: az iskola felvilágosítást ad, hogy az önkormányzat által biztosított támogatást igénybe veheti-e a szülő. A család - szociális helyzetét figyelembe véve - kérheti az önkormányzat segítségét étkezési hozzájáruláshoz. Ennek mértéke három eltartott gyermek esetén, tartósan beteg, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanuló esetén 50%-os kedvezmény.
- felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése, nyelvvizsgára felkészítő programok indítása pályázatok segítségével történhet, illetve a nem kötelező tanórai keretből biztosítjuk az ehhez szükséges órákat.
- drog-, alkohol-, bűnmegelőzési programok szervezése osztályfőnöki órák keretében, illetve előadások tartása szakemberek bevonásával, esetlegesen pályázaton nyert pénzekből is történhet.
- pályaaorientációs tevékenység az osztályfőnökök, ill. a továbbtanulásért felelős oktató segítségével valósul meg.
- az osztályfőnök és a szülő jó együttműködésével az iskola nyitott a másság elismerésére és annak iskolai keretekbe való beillesztésére. pl.: látás- és halláscsökkenet, testileg sérült, dyslexiás tanulók oktatása és nevelése.

- ösztönözzük a helyi, regionális támogatások megszervezését.
- a roma tanulók részére pályázati lehetőséggel élünk
- a szociális segítő tevékenység része az iskolaorvosi szolgáltatás. Az iskolaorvos rendelési ideje kijelölt napokon történik. Az iskolaorvos végzi a tanulók vizsgálatát, vezeti az egészségügyi törzskönyvet.
- szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatáson felvilágosító munkát végzünk a szociális juttatások lehetőségeiről (étkezési hozzájárulás mértéke, gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli szociális juttatás).
- kapcsolatot tartunk a városban és más településeken működő családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, rendőrséggel, gyámhivatallal és más hivatalos szervezetekkel.

A program célja: segíteni azon tanulók beilleszkedését, ismeret elsajátítását, egyéni ütemű fejlődését, akik szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek.

A hátrányos helyzetű gyerekek csoportjának kijelölésénél az iskolai pedagógiai gyakorlatban az alábbi paraméterek látszanak indokoltnak:

- **A szülők iskolázottsága**
Miatán a szülők generációjában – a mai 30-40 évesek között – átlagos iskolai végzettségnek a középfokú iskola (legalább szakmunkásképző) számít, hátrányos helyzetűnek tekinthető **minden olyan gyerek, akinek szülei csak általános iskolát végeztek.**
- **A szülők egzisztenciális biztonsága**
Azokban a családokban, ahol egyik szülőnek sincs állandó munkahelye, a gyerekek ugyancsak hátrányos helyzetűnek tekinthetők.
- **A családok stabilitása**
Azok a családok, amelyek felbomlottak, **ahol az egyedülálló szülő** – általában az anya – **egyedül neveli** a gyerekeket, a jelenlegi gazdasági körülmények között szintén hátrányos helyzetűnek számítanak.
- **Elhunyt és tartósan beteg szülők gyermekei**
Azon családok gyermekei, ahol valamelyik, vagy mindkét szülő elhunyt, illetve tartós súlyos betegségük miatt nem tudnak gondoskodni gyermekeikről, hátrányos helyzetűek.
- **Az eltartottak száma, a családok nagysága**
A jelenlegi gazdasági helyzetben azok a családok, amelyekben az eltartottak aránya meghaladja az eltartók arányát, szintén hátrányos helyzetűek.
- **A szülők devianciája**
Azokban a családokban, amelyekben a szülők valamelyike deviáns életmódot folytat / alkoholistá, bűnöző stb. /, a gyerekek ugyancsak hátrányos helyzetben nőnek fel.
- **Kisebbségi, etnikai helyzet**
A cigánysághoz tartozni, különböző történelmi és társadalmi okok miatt jelenleg szintén hátrányos helyzetet jelent.
- **Átmenetileg hátrányos helyzetűnek tekinthetők** az áttelepült, illetve a tartós betegségben szenvedő tanulók is.

Ezen kritériumok alapján a hátrányos helyzet skálaként fogható fel, amelynek kezdőpontján azok a gyerekek állnak, akiknek a családjait a felsorolt szempontok közül az egyik, a végpontján pedig azok, akiknek családjait a felsoroltak közül mindegyik jellemzi. Az utóbbiakat nevezhetjük **halmozottan hátrányos helyzetűnek**, ők a mai társadalmi viszonyainkat elemezve az úgynevezett **leszakadó rétegek gyermekei**. Arról van szó, hogy az, ami a gyerek, az iskolázás oldaláról hátrányos helyzet, annak eredete, forrása a leszakadás, ugyanakkor a hátrányos helyzet következménye a leszakadás lehet.

Iskolánk feladata, hogy az alapvetően családi háttérből eredő hátrányokból származó esélyegyenlőtlenségeket korrigálja, enyhítse. Ehhez nem elegendő egyenlő feltételeket teremteni valamennyi tanuló számára, hanem **pozitív diszkriminációval kell az esélyegyenlőséget biztosítani.**

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk arról, hogy milyen **külső és belső anyagi segítség igénybe vételére van lehetőség.**

- A mindenkori törvények alapján biztosítunk ingyenes tankönyveket
- a tanulási problémákkal küzdő diákjaink részére **heti négy napon biztosítjuk a tanulószobát**, ahol szaktanári felügyelet mellett segítség igénybe vételével sajátíthatják el a hatékony tanulási technikákat (lényegkiemelés, vázlatkészítés, stb.)
- szintrehozó, felzárkóztató órák bevezetése a 9. évfolyamon szeptember-október hónapban
- a kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő tanulók számára rendszeresen **megszervezzük a szakmai és közismereti tantárgyi versenyeket**, és biztosítjuk az országos versenyeken való részvételüket.
- név nélküli **felmérést kell végezni** az iskola tanulói között a droggal és más szenvedélybetegségekkel kapcsolatosan, majd az eredményektől függően az osztályfőnöki órákon) esetleg külső előadó segítségével (kell a kérdéseket megvitatni a diákokkal
- folyamatosan **figyelemmel kísérjük a kiírt pályázatokat**, és a lehetőségeinket figyelembe véve részt veszünk azokon
- az iskolában folyó oktató-nevelő munka segítségére létrehozott TÚRI siKER; Teleki Alma mater pénzforrásait felhasználva **osztálykirándulásokhoz és színházlátogatásokhoz segítjük hátrányos helyzetű tanulóinkat.**

Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amely a gyermekek és fiatalok gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani. A gyermekvédelem tehát egy rendkívül sokrétű, összetett, komplex tevékenység. Szűkebb értelemben nehéz élethelyzetbe kerülő, vagy fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekek speciális gondozása, segítése szakemberek által.

A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik a pedagógiai tevékenységhez. Összefügg azzal, hogy olyan légkört, pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, tanuló származása, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, vagy bármely más oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön.

Minden tanuló részére biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy képességeit, tehetségét kibontakoztassa, leküzdhesse a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél fogva fennállnak.

Senkit sem részesítünk igazságtalanul előnyben, de a lehetséges segítség és beavatkozás érdekében rangsorolunk a hátrányosság és veszélyeztetettség okát, mértékét illetően.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet **a gyermekvédelmi törvény** határozza meg.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata:

- a családban történő nevelés elősegítése
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése.

Feladatunknak tarjuk a szolgálattal való összehangolt, szoros együttműködést. Részt veszünk az eszmegbeszéléseken, az éves gyermekvédelmi fórumon.

A családdal, a szülőkkel kapcsolatot kell tartanunk, hiszen alapvető célkitűzés, hogy a gyermek a családban nevelkedjen, szüleitől kapja meg a segítséget, hogy iskolába járjon, és eredményesen fel tudjon készülni. Ennek érdekében a gyermekeket és a szülőket tájékoztatni kell mindazokról a jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki egészségének biztosításával.

Segítenünk kell a tanulói szervezetek, a diákönkormányzatok működését, amely arra irányul, hogy a tanulók megismerjék jogaikat, véleményt nyilvánítsanak az őket érintő kérdésekben.

A tanuló emberi méltóságát, személyiségi jogait mindannyiunknak tiszteletben kell tartani.

A tanuló joga, hogy az oktatási- nevelési intézményben családjának anyagi helyzetétől függően kérelmére ingyenes, vagy kedvezményes étkeztetésben részesüljön. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeli és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások is biztosítják.

Étkezési támogatás

- a) rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő tanuló után az intézményi térítési díj 50 %- a
- b) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50 %- a
- c) tartóan beteg, vagy fogyatékos gyermek után az intézményi térítési díj 50 %- a

Feladataink közé tartozik a tanév elején a tanulók helyzetének feltárása. (A megszerzett információkat titokban tartjuk, csak a tanuló helyzetének javítására, problémájának megoldására használjuk. Egyéni, családi információikat titokként kezeljük. Ezek alól kivétel, ha a tanuló személye vagy a közösség bármely tagja veszélyeztetve van az információ elhallgatása miatt.); a veszélyeztetett gyermekek segítése, a felnőttkori devianciák kialakulásának csökkentése, illetve megelőzése.

Minden oktatónak részt kell vennie a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Nagy veszélyt jelentenek a következők:

- a) szabados életformák, csavargás,
- b) drogfogyasztás, drogárusítás,
- c) dohányzás, italozás,
- d) szélsőséges csoportokhoz való kapcsolódás,
- e) igazolatlan mulasztások.

Az iskola keretén belül előadásokat szervezünk meghívott előadókkal a fenti témákról. Pályázatok megírásával segítjük az iskola egészségnevelési- és kábítószer ellenes programját.

A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetén írásban tájékoztatjuk arról, hogy kik látják el intézményünk különböző egységeiben a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát, valamint arról, hogy milyen időpontokban és hol kereshetők fel.

A menza kedvezmények biztosítása, a tankönyv- támogatás megszervezése az ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnök, a könyvtáros és a tankönyvfelelős feladata.

A jogosultságokról szóló igazolásokat az osztályfőnökök segítségével az ifjúságvédelmi felelős és a gazdasági ügyintéző gyűjti össze.

Gyermekvédelmi intézkedések az iskolában

- a veszélyeztetett tanulók helyzetének felmérése
- a velük való foglalkozás
- a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése
- a tanulók tanulmányi (pl. korrepetálás), életviteli (pl. menza, tanulószoba), anyagi (rendkívüli segélyek) segítése
- tanácsadás (tanulónak, szülőnek) szakemberek bevonásával
- hatósági beavatkozás javasolása
- javaslatok nyújtása az iskolán kívüli szervezetek a tanuló érdekében
- fegyelmi vétség esetén az ifjúságvédelmi felelős véleményének kikérése.

A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGA GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ah)
Az Szkt. 69. §, illetve a 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 216.§

A tanulók, tanulóközösségek a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre (DÖK).

Intézményünkben a DÖK működik, melyet az e feladatra kijelölt oktató segíti.

A DÖK feladatait az Szkt. végrehajtási rendeletének 216.§- ban meghatározottak alapján végzi. Döntési, véleménynyilvánítási, egyetértési jogosultságait is a fenti paragrafus tartalmazza.

A diákönkormányzat jogosítványait részletesen a Házirend tartalmazza.

A TANULÓ, A KISKORÚ TANULÓ TÖRVÉNYES KÉPVISELŐJE, AZ OKTATÓ ÉS A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ah)

A mai iskolában folyó munka nem csupán az oktatók belügye, hanem egyfajta szolgáltatás. A beiratkozott tanulónak, szüleinek elvárásai fogalmazódnak meg a tanítási időszak előtt és alatt is. Iskolánk versenyképességét a városban, a megyében, sőt a régióban azzal tudtuk eddig is megőrizni, hogy **nyitottak vagyunk a szülők felé**, betekintési lehetőséget biztosítunk. Az, hogy a tudásanyag átadása mellett mennyire készül fel a középiskolai tanuló a képzés időtartama alatt az élet további kihívásaira, részben az iskolában folyó minőségi munkától függ, részben pedig attól, hogy a tanuló mennyire sajátítja el a felkínált oktatást, nevelést.

Kapcsolattartás a szülőkkel

Az iskola, mint nevelő-oktató intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és az oktató közösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés:

- **alapja** a gyermek iránt érzett közös felelősség
- **megvalósulási formái:** - a kölcsönös támogatás
- a koordinált pedagógiai tevékenység
- **feltétele:** - a kölcsönös bizalom és tájékoztatás
- az őszinteség
- **eredménye:** a családi és iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán kedvezően fejlődő tanulói személyiség.

A szülőkkel az iskola már a beiskolázáskor kapcsolatot teremt, a szülőknek lehetőségük van:

- nyílt nap keretében az intézmény felkeresésére,
- órák látogatására a gyermekeikkel együtt,
- az iskolavezetés tájékoztató előadásának meghallgatására,
- az oktatókkal való kommunikálásra.
- iskola és kollégium honlapja napi aktualitásokkal

Intézményünkben a szülő közreműködhet:

- szülőként egy személyben, a képzési tanács és az iskolai szülői munkaközösség keretében az iskolai szakmai program véleményezésében, javaslatokat tehet ahhoz, véleményt formálhat róla.

A szülők részéről a következő közreműködési formákat várjuk:

- együttműködő magatartást
- őszinte véleménynyilvánítást szóban és írásban
- érdeklődő-segítő hozzáállást
- a nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását
- a gyermekek tanulmányi munkájának folyamatos figyelemmel kísérését
- a gyermekek tanulmányi munkájához szükséges felszerelések biztosítását
- ötletnyújtást a szülők részére tartandó előadások témáihoz
- aktív részvételt az iskolai és a kollégiumi rendezvényeken
- szponzori segítségnyújtást

Iskolánk a tanuló helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- **rendszeres és folyamatos szóbeli tájékoztatás** a tanuló előmeneteléről, magatartásáról, kollégiumi munkájáról, (dicséretes, elmarasztalások) elsősorban a szülők részére rendezett fogadóórákon
- **szülői értekezletek**, melyeknek időpontjai:
  - 9. évfolyamon szeptember 2. vagy 3. hete
  - A többi évfolyamon október eleje, február közepeA szülői értekezleteken igényeljük, hogy mondják el a szülők elképzeléseiket, a gyermekeik által közvetített esetleges gondokat. A szülők egymás közötti kapcsolatfelvételét segíti az osztályfőnök, a kollégium.
- **rendkívüli szülői értekezletek**, szükség szerinti időpontban
- **fogadó órák**, félévente 1-1 alkalommal, melyeknek időpontját az éves munkaterv tartalmazza.
- **nyílt napok**, nyílt órák szervezése: november hó utolsó pénteki napján nyílt napot tartunk, melyet az általános iskolákon kívül a középiskolák számára is meg kell hirdetni. A 8. évfolyammal megismertetjük az iskola rendszerét, hagyományait és a továbbtanulási lehetőségeket.
A 10. és 12. évfolyam számára bemutatjuk az iskola szakirányú képzését, és felvázoljuk a további képzési lehetőségeket. A nyílt napot egybekötjük szakmai és iskolatörténet kiállítással, iskolatörténetét bemutató videós tájékoztatással, a kollégium bemutatásával, és a múzeum megtekintésével
- **előadások szervezése** nevelési tanácsadó, pszichológus, egészségügyi szakember (orvos, védőnő), rendőr meghívásával
- **pályaválasztási tanácsadás** azon tanulók és szülők számára, akik nem találták meg helyüket a kereskedelmi szakmában
- **kirándulások**, melyekre kísérőként kollégiumi nevelő vagy szülő is mehet a tanulócsoporttal
- **a kollégiumban külön szülői értekezletek** a kollégiumban lakó tanulók szülei számára
- **kollégista tanulók esetében az osztályfőnök, a kollégiumi nevelő** és az ifjúságvédelmi felelős kapcsolatot tart egymással, és együttműködnek a tanuló nevelése – tanulása érdekében.

Célunk, hogy a szülőket minél nagyobb számban megnyerjük az iskolai rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához. Igényeljük a szülők közreműködését a különböző iskolai rendezvények lebonyolításában, ahol részesei lehetnek a gyermekeik részére nyújtott kulturális programoknak. Itt más oldalról láthatják gyermekeik tevékenységét, együttgondolkodásra nyílik lehetőség az oktatóknak és szülőnek. Az értékelés, a visszajelzés konkrét fórumai ezek a rendezvények. A kommunikatív kapcsolat közvetlenné tette eddig is az iskola és a szülő jó kapcsolatát, a képzési időszak alatt a szülők is részesei lehettek a nevelési-oktatási színtérnek. **A sikeres együttműködés kulcsának tekintjük az együttgondolkodás folyamatosságát, rendszerességét.**

A Szülői közösség jogköre bővült: figyelemmel kíséri a tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét, megállapításairól tájékoztatja az oktatótestületet és a fenntartót, meghatározhatja minden év szeptemberében a legmagasabb összeget a nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó programok megvalósításához.

A szülők, a tanulók, az iskolai és kollégiumi oktatók jogait és kötelezettségeit tartalmazó törvénykivonat az iskola és a kollégium épületében jól látható helyen, a házirend mellett helyezük el.

Kapcsolattartás az intézmény partnereivel

Közvetlen partnerek:

Oktatók
Technikai dolgozók
Diákok
Szülők
Fenntartó
Tagintézmény
Általános iskolák
Főiskolák
Gyakorlati képzőhelyek

Közvetett partnerek:

Megyei szakmai nevelési szervezetek
Gazdasági szervezetek
Ifjúságvédelmi szervezetek
Kulturális szervezetek
Sport szervezetek
Egészségügyi cégek
Vállalatok, cégek

Oktatókkal való kapcsolattartás

Az iskola vezetősége minden tanítási hét hétfőjén reggel vezetői értekezletet tart, melyen megbeszélik, értékelik az elmúlt hét munkáját és a következő hét feladatait.

Hétfő délutánonként 14 órától rövid tájékoztatást tart a vezetőség az oktatótestületnek. Erről az igazgatóhelyettes kivonatot készít (megbeszélések kivonata) és a tanárban a faliújságra kihelyezi a következő értekezletig.

Indokolt esemény miatt az igazgatóhelyettes az iskolarádióon keresztül rendkívüli oktatótestületi megbeszélést hívhat össze.

Technikai dolgozókkal való kapcsolattartás

Az igazgató a gondnok bevonásával minden hónap első keddjén 9-től munkaértekezletet tart. A távollévő dolgozókat az első munkanapon a gondnok tájékoztatja.

Diákokkal való kapcsolattartás

A hétfői oktatótestületi megbeszélés során felmerült, a tanulókat érintő ügyeket az osztályfőnökök továbbítják a diákoknak. Kiemelten fontos eseményekről tanítási napokon a 3. szünetben iskolarádióon keresztül vagy személyesen, az iskola udvarán tartandó tájékoztatón értesítjük a tanulókat. Havonta a DÖK szervezésében diákközgyűlést tartunk, amelyen a tanulók lehetőséget kapnak a véleménynyilvánításra az őket érintő ügyekben.

Szülőkkel való kapcsolattartás

Fogadóórák

Minden évben 2 alkalommal tartunk fogadó órát az éves munkaterv alapján. Továbbá indokolt esetben előzetes megbeszélés alapján munkaidőben fogadják a tanulók szüleit és tájékoztatják őket.

Szülői értekezlet

Minden évben 3 alkalommal szülői értekezletet tartunk, szeptember, november és február hónapban.

A szülői munkaközösséggel (SZMK) való kapcsolattartás

Az iskolavezetés az SZMK-val és a képzési tanács működési szabályzata alapján tartja a kapcsolatot, melynek formái:

- szóbeli személyes megbeszélések, értekezletek
- írásbeli tájékoztatók (levelek)

A gyakorlati oktatási helyekkel való kapcsolattartás

A partneri elégedettségi felmérés szerint a gyakorlati helyek az iskolával való kapcsolattartás leghatékonyabb formájának az iskola képviselője (gyakorlati oktatás-vezető) által tett látogatást tartják.

A kapcsolattartás egyéb formái:

- a gyakorlati munkanapló
- a forgatási terv
- a Kamara képviselője és a gyakorlati oktatás-vezető ellenőrző látogatása (évközi és nyári gyakorlaton)

Fenntartóval való kapcsolattartás

Az intézmény vezetője tartja a rendszeres kapcsolatot.

Más oktatási intézményekkel való kapcsolattartás

A kapcsolatok lehetnek:

- szakmai
- kulturális
- sport és egyéb jellegűek

A kapcsolatok formái:

- rendezvények
- szakmai megbeszélések
- versenyek

A kapcsolatok rendszeressége a kapcsolatok jellegétől függően alakulhat.

A kapcsolatok megjelenhetnek anyagi téren is, az intézmények egymásnak kedvezményeket biztosíthatnak egyes eszközeik értékesítésénél, illetve ingó és ingatlan vagyontárgyaik használatba adásakor.

Az általános iskolákkal való kapcsolattartás

Intézményünk oktatási feladatából adódóan hagyományosan rendszeres kapcsolatot tart a város, illetve a környék általános iskoláival. A beiskolázási időszakban több mint száz általános iskolát tájékoztatunk intézményünk oktatási-képzési szerkezetéről a diákok, illetve újsághirdetések segítségével, valamint a nyílt nap szervezésével. Intézményünk vezetői és tanárai évente tíz – tizenöt intézményt keres fel beiskolázási céllal. Az intézmény jelesebb rendezvényeire rendszeres meghívást kapnak a helyi általános iskolák képviselői. A diákrendezvények területén folyamatos a kapcsolattartás az általános iskolás diákközösségekkel. Intézményünkbe a hagyományoknak megfelelően kb. 40- 50 településről érkeznek diákok. A közvetlen kapcsolattartás ápolására és beiskolázási céllal tanulmányi és szakmai versenyeket szervezünk az általános iskolások részére történelemből, informatikából és matematikából.

Középiskolákkal való kapcsolattartás

Intézményünk a hagyományoknak megfelelően rendszeres kapcsolatot tart a város és a régió középfokú oktatási intézményeivel. A szakképzési jellegből adódóan fontosnak tartjuk megyei szinten a szakképzés koordinálását. Erre vonatkozóan jó kapcsolatot alakítottunk ki a megyei hasonló képzést folytató intézményekkel. Intézményünk az igazgatóságán keresztül rendszeresen részt vesz, illetve képviselteti magát a megyei és a regionális igazgatói értekezleteken. A kapcsolattartás sajátos formája a Teleki Blanka nevet viselő középfokú oktatási intézményekkel kialakult együttműködés. Ez a kapcsolattartás elsősorban egy-egy rendezvényre, illetve jelesebb ünnepségre korlátozódik.

A gyermekjóléti szolgálattal és a családsegítő szolgálattal való kapcsolattartás

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében:

- a gyermekjóléti szolgálattal, a családsegítő szolgálattal illetve
- a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más:
  - személyekkel,
  - intézményekkel és
  - hatóságokkal.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,
- a gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.

A pedagógiai szakmai és szakszolgálatokkal való kapcsolattartás

Az intézmény kapcsolatot tart a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottsággal.

Az intézmény segítséget kér a szakértői és rehabilitációs bizottságtól, ha a gyermekek fejlődésében problémát észlel, illetve, ha a fejlesztési feladatokat nem tudja önállóan megoldani.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a szakértői és rehabilitációs bizottság értesítése – ha az intézmény a bizottság beavatkozását szükségesnek látja
- esetmegbeszélés – a bizottság szakembereinek részvételével az iskola felkérésére,
- a szakértői és rehabilitációs bizottság címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget, utazó fejlesztő szakemberek felkérése a speciális feladatok ellátására

A Pedagógiai szakszolgáltatókkal való kapcsolattartás

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek nevelési problémáinak megelőzése és megszüntetése érdekében a nevelési tanácsadóval.

Az intézmény segítséget kér a nevelési tanácsadótól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a nevelési tanácsadó értesítése – ha az intézmény a beavatkozást szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés
- nevelési tanácsadó címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.

Az egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás

Az intézmény a gyermek mindennapos, rendszeres egészségügyi felügyeletét egészségügyi szolgáltató bevonásával oldja meg.

Az egészségügyi szolgáltatóval az intézménynek folyamatos kapcsolata van.

A szolgáltatást a szolgáltató szolgáltatási szerződés alapján biztosítja az intézménynek.

A szolgáltatás díját az intézmény költségvetésében tervezni kell.

A kapcsolattartás részletes formáját, módját az intézményben jelentkező jogos igények szerint kell rendezni, melyet szerződésbe kell foglalni.

Az intézmény egyéb közösségekkel való kapcsolattartása

Az intézmény egyéb közösségekkel való kapcsolattartására a közösségi szervező, kulturális és sport tevékenység jellemző.

A kapcsolattartás a hagyományos rendezvényekben, illetve más jellegű programokban jelenik meg.

A weidai Samuel-Dörffel Gimnáziummal 1994. május elsejétől van testvériskolai kapcsolatunk.

Kapcsolattartás formái:

- levelezés
- diákcsere program
- a két város nagyobb rendezvényein való részvétel

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, VALAMINT A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ai)
Szkt. 60. § (1) bekezdés, 20.§
Szvr. 180-190. §, 255-257.§

A tanulmányok alatti vizsgák típusai

Osztályozóvizsga

A tanulónak félévi és év végi osztályzatát osztályozó vizsgán kell megszereznie:

- ha egyéni tanulmányi rendben tanuló
- ha felmentették a tanórai foglalkozások látogatása alól
- ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget
- hiányzás esetén az Szkt. végrehajtási rendeletében előírtaknak megfelelően

Osztályozó vizsgát a szakképző intézmény a tanítási év során bármikor szervezhet. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Előrehozott osztályozóvizsga

A **tanuló** írásban kérheti, hogy előrehozottan, osztályozó vizsgán tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének egy adott tantárgyból, abból a célból, hogy a tanulói jogviszony alatt előrehozott érettségi vizsgát tehesen.

Különbözeti vizsga

Iskolánk a tanulói jogviszony **átvétellel** való létesítését tanulmányi követelmények teljesítéséhez köti. A különbözeti vizsgákon való megfelelés biztosítja az eltérő tantervű iskolából érkező tanuló felzárkózását.

Különbözeti vizsgát kell tennie a más iskolából érkezőnek azokból a tantárgyakból, melyekből nincs osztályzata (szakmai és egyéb tantárgyak).

A tanuló átvételi határozatában fel kell sorolni, hogy mely tantárgyakból, melyik évfolyam anyagából kell különbözeti vizsgát tennie, és azt is, hogy mely határidőre.

Javítóvizsga

Azok a diákok, akik év végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak, javítóvizsgát tehetnek.

Azok a tanulók, akik az osztályozóvizsgáról, különbözeti vizsgáról felróható okból elkésnek, távol maradnak, vagy a vizsgáról engedély nélkül távoznak, javítóvizsgát tehetnek.

Szakmai gyakorlatból akkor lehet javítóvizsgát tenni, ha a gyakorlati képzés szervezője engedélyezte. Ez azt jelenti, hogy:

- ha a szakmai gyakorlatot az iskola szervezi, akkor az oktatótestület engedélyével
- ha a szakmai gyakorlatot az iskola külső cég segítségével szervezi, akkor a cég véleményének figyelembe vételével, a nevelőtestület engedélyével lehet javítóvizsgát tenni.

Ágazati alapvizsga

Az **ágazati alapoktatás** a szakképzés 2020. szeptember 1-jétől indult új rendszerében jelenik meg. Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a technikumban az első két tanévben, az érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben a szakmai oktatás első félévében ágazati alapoktatás folyik, amelyet az **ágazati alapvizsga zár le**. Ez teszi jogosulttá a tanulót a **szakirányú képzésbe** való belépésre.

Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapvizsga állami **vizsga**, amely a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy **az ágazati alapoktatás elvégzését követően** tehet ágazati alapvizsgát.

Az ágazati alapvizsga az adott ágazatba tartozó **valamennyi szakma** tekintetében azonos szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg.

A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló **ágazati alapvizsga vizsgabizottság előtt** kell letenni. A vizsgabizottság **elnökét** a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja. A vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató bízza meg.

Az ágazati alapvizsga lebonyolítására **a tanulmányok alatti vizsga szabályait** kell alkalmazni.

A tanuló magasabb évfolyamra nem léphet, ha az ágazati alapvizsga eredménye elégtelen.

Az érettségi végzettséggel kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben, ha a képzésben részt vevő személy elégtelen ágazati alapvizsgát tett, **a javítóvizsgát** a tanév második félévében teheti le. A javítóvizsgán is elégtelen ágazati alapvizsgát tett képzésben részt vevő személy a tanév végén nem minősíthető és a tanulmányait az ágazati alapoktatás megismétlésével folytatja.

Ha a képzésben résztvevő személynek az igazgató engedélyezi, hogy érettségi bizonyítvány hiányában vegyen részt a képzésben és az illető sikeres ágazati vizsgát tett, az erről szóló igazolást és az év végi bizonyítványát addig nem kaphatja meg, amíg be nem mutatja az érettségi bizonyítványát.

Az Szkr. 256. § (3) bekezdése alapján **nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni** annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ebben az esetben **a szakmai vizsga eredményét** - az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával - **a szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani**.

Az ágazati alapvizsga eredménye

A tanuló sikeres vizsga esetén jogosult **a szakirányú oktatásba (duális képzésbe) való belépésre**. Az ágazati alapvizsga eredménye (a % -os érték) **a szakmai vizsga eredményébe beszámít**. Ez azt jelenti, hogy ha valaki egy szakma megszerzését követően az adott ágazathoz tartozó további szakmát kíván szerezni, az ágazati alapvizsgát nem kell megismételnie.

Az ágazati alapvizsga teljesítését a törzslapra és az év végén adott bizonyítványba be kell jegyezni. Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol.

A sikeres ágazati alapvizsga követelményeinek teljesítéséről intézményünk **igazolást** állít ki, amelyet a vizsga befejezése után veheti át, kivéve az érettségi utáni képzés esetében, ha a képzésben résztvevő személy a vizsga időpontjában még nem rendelkezik érettségi bizonyítvánnyal.

Ha a tanuló vagy a képzésben résztvevő személy **az ágazati alapvizsgán nem jelenik meg**, akkor az alábbi két eset lehetséges.

1. Ha **neki felróható okból (igazolatlanul)** nem jelenik meg az ágazati alapvizsgán, akkor a szakirányú oktatásban (duális képzésben) **nem vehet részt, azaz** tanulmányait nem folytathatja az intézményünkben.
2. Ha neki nem felróható okból (igazolatan) nem jelenik meg az ágazati alapvizsgán, akkor a szakirányú oktatásban (duális képzésben) **részt vehet, azaz** tanulmányait folytathatja az intézményünkben azzal a feltétellel, hogy az adott tanév végéig sikeres pótlóvizsgát tesz.
A neki nem felróható ok (az igazolt ok) azt jelenti, hogy a képzésben résztvevő személy legkésőbb a vizsga napján jelzi a távolmaradás okát és ezt orvosi igazolással alátámasztja (kórházi igazolás, táppénzes igazolás, bírósági igazolás).

Az ágazati alapvizsga követelményei és az értékelés szabályai

Az ágazati alapvizsga követelményeit és az értékelés szabályait a képzési és kimeneti követelmények (KKK) tartalmazzák, a vizsgát az ebben meghatározottak alapján készítjük elő és bonyolítjuk le. A KKK meghatározza, hogy milyen módon történik az értékelés (pontszám vagy százalékos formában), illetve azt is, hogy a vizsgatevékenység milyen estében tekinthető eredményesnek.

A vizsgázó az értékelés szempontjainak alapján kap egy **végső százalékos értékelést**. Ez lesz a tanuló ágazati vizsgán elért eredménye.

Az osztályzat megállapításához a % határok ágazatonként különbözhetnek, hiszen az elégséges alsó határát a KKK határozza meg.

Az ágazati alapvizsga dokumentumai

Az ágazati alapvizsgán használt dokumentumokat a tanulmányok alatti vizsgán, a törvényi és rendeleti előírások, az egyes ágazatok saját eljárási rendjében és az intézményünk által meghatározott dokumentumok képezik.

1. Egyéni jegyzőkönyv (tanulmányok alatti vizsga jegyzőkönyv)
2. Osztályozóív
3. Jegyzőkönyv (rövid) az írásbeli, gyakorlati és a szóbeli vizsgákról
4. Lebonyolítási rend
5. Igazolás az ágazati alapvizsga követelményeinek teljesítéséről

Az egyes ágazatok saját eljárásrendjükben ezektől különböző dokumentumot is előírnak, akkor természetesen azzal kiegészítjük.

Az ágazati alapvizsga lebonyolítása

Az ágazati alapvizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért. Ennek keretében:

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgát és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező oktató csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja,
- a vizsga kezdetekor a vizsgáztató jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható,
- egy alkalommal póttételt húzat a vizsgázóval, ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az

elért pontszámot meg kell felelni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani,

- rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre, amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését,
- ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el vagy a vizsga rendjét zavarja, figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

A gyakorlati vizsgatevékenységet akkor lehet megkezdeni, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a vizsgatevékenység elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meglétéről.

A gyakorlati vizsgatevékenység megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgatevékenység rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgatevékenység helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

Egyéb vizsgák

Szakmai szintfelmérő

Az elektronika munkacsoport döntése alapján az alábbi tantárgyakból a tárgyat tanító oktató belső vizsgát szervezhet.

A vizsga típusa: írásbeli és/vagy szóbeli

A tantárgyak:

- Villamos alapismeretek (9-10. évfolyam)
- Gépészeti alapismeretek (9-10. évfolyam)
- Elektrotechnika (11. évfolyam)
- Analóg áramkörök (11. évfolyam)
- Digitális áramkörök (11. évfolyam)
- Áramkör építés és üzemeltetés (12-13. évfolyam)
- Ipari folyamatok irányítása PLC-vel (12-13. évfolyam)

Vizsga időtartama:

- Írásbeli vizsga esetén 90 perc
- Szóbeli vizsga esetén 15 perc felkészülési idő, és 10 perc felelési idő.

Ha a vizsga írásbeli és szóbeli részt is tartalmaz, akkor a tanuló két érdemjegyet kap, 200%-200%-os súlyozással.

A vizsga szervezése, lebonyolítása: a szaktanár feladata, tanórák keretében történik

9-13. évfolyam esetében: 12. osztály november-december időszakban

2 éves képzés esetében: a 2. évfolyam elején (október-november időszakban)

Tanulmányok alatti vizsgák iskolai eljárási szabályai

A tanulmányok alatti vizsgán, minden tantárgyból az érettségi vizsga és a szakmai vizsga szerkezetének megfelelően vizsgáztatunk.

Az olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a szakképző intézmény szakmai programja alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhet, a tanulmányok alatti vizsgán minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum

hatvanperces, az adott vizsgatárgy legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgatevékenység és szóbeli vizsgatevékenység sikeres teljesítése (182. § (6)).

Azokból a tantárgyakból, amelyek nem vizsgatárgyak, a munkaközösségek által meghatározott módon lehet vizsgázni.

Az írásbeli és a szóbeli vizsga tételeit a szaktanár állítja össze.

Az írásbeli vizsga menete

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani.

Az írásbeli vizsga reggel 8⁰⁰ előtt nem kezdhető el és legfeljebb 17⁰⁰ óráig tarthat.

A vizsga kezdetekor az ülésrendet úgy kell kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék.

A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató oktató jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket (kiosztja a feladatlapokat).

A vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon lehet dolgozni.

A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával (golyóstollal) kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja az írógép, számítógép használatát, melyet az iskola biztosít.

Íróeszközökről a vizsgázók gondoskodnak, a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik.

A vizsgázó az írásbeli vizsga megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a dátumot, a tantárgy megnevezését, vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

Az írásbeli vizsga ideje tantárgyanként 60 perc. Egy vizsganapon legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet tenni. A vizsgák között legalább 10 és legfeljebb 30 perces pihenőidőt kell a tanulónak biztosítani.

Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné, akkor:

- a) az igazgató – ha ehhez a feltételek megteremthetőek - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban pótló vizsgát tehessen.
- b) a vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszokat értékelni kell.

A sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók esetében a felmentési határozatukban leírtak szerint kell eljárni.

A tanuló kérésére, az igazgató engedélyével a rendelkezésre álló 60 percet legfeljebb 30 perccel meg kell növelni, vagy a tanuló írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.

Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni **a gyakorlati vizsgára**, ha a vizsgatevékenység megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató oktató által értékelhetően – így különösen rajz, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program formájában – kell elkészíteni.

A szóbeli vizsga menete

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.

A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották. A vizsgateremben egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.

A szóbeli vizsgán **a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot**, és – amennyiben szükséges - kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató gondoskodik.

A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.

Minden vizsgázónak vizsgatantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.

Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több. A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottságtól segítséget kaphat. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.

Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felelni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné, akkor az igazgató – ha ehhez a feltételek megteremthetőek - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban pótló vizsgát tehessen.

A sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók esetében a felmentési határozatukban leírtak szerint kell eljárni.

A tanuló kérésére, az igazgató engedélyével a 30 perc gondolkodási időt legfeljebb 10 perccel meg kell növelni, vagy a tanuló szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tehet.

A tanulmányok alatt vizsgák értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése pontozással történik.

Az írásbeli dolgozatok **értékelésekor** a dolgozatot csak %-osan értékeljük. Osztályzatot nem adunk az írásbeli dolgozatra.

A szóbeli vizsga értékelése pontozással történik.

A vizsga **végző jegyét** az írásbeli és a szóbeli vizsgán elért pontok (~~maximum 150 pont~~) alapján, a vizsgáztató oktató javaslata szerint a vizsgabizottság állapítja meg.

A vizsga **értékelésekor** az alábbi %-os értékelést alkalmazzuk **minden tantárgy esetében**.

0 - 29%	elégtelen
30 - 49%	elégséges
50 - 69%	közepes
70 - 89%	jó
90 - 100%	jeles

A tanulmányok alatt vizsgák eljárási szabályai tantárgyanként

Matematika

A vizsgán használható segédeszköz a Négyjegyű függvénytáblázat, szöveges adattárolásra nem alkalmas számológép. Íróeszközökről, körzőről, vonalzóról és segédeszközökről a vizsgázó maga gondoskodik.

Írásbeli: A vizsgán a vizsgázónak a szaktanár által összeállított feladatsort kell írásban megoldania. A feladatsor az aktuális tanév anyagát tartalmazza, és a középszintű matematika érettségi vizsga szerkezetének megfelelően rövid és kifejtős feladatokból áll.

Szóbeli: 5-10 tétel az adott év tananyagából, a vizsgázó tanulók számának függvényében. Minden tétel tartalmaz az aktuális tanév tantárgyi anyagából két fogalomra illetve tételre vonatkozó kérdést, és négy számolást igénylő rövid alapfeladatot.

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

Írásbeli: az adott év anyagából egységesen összeállított gyakorlati feladatlap.

Szóbeli: 10 tétel az adott év elméleti anyagából.

Irodalom

Írásbeli: az adott év anyagából egységesen összeállított gyakorlati feladatlap. Az írásbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Szóbeli: 10 tétel az adott év tananyagából. A tételek lefedik az egész éves anyagot. A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz. A szóbeli vizsgán szöveggyűjtemény és kötet használható.

Idegen nyelv

Az írásbeli és szóbeli vizsga menetére az iskolai szabályok érvényesek. A tanuló semmilyen segédeszközt nem használhat a vizsgákon, kivéve az irányított fogalmazáshoz, ahol kétnyelvű szótár használható.

Írásbeli vizsga részei:

- Nyelvtani teszt (nyelvhelyesség)
- Olvasott szöveg értése
- Irányított fogalmazás

Szóbeli vizsga részei

- Kötetlen beszélgetés
- Szituáció
- Képleírás

Szóbeli vizsga részei (német, olasz nyelvből)

- Kötetlen beszélgetés
- Szituáció

A szóbeli vizsga eltérései a különböző vizsgákon

Kötetlen beszélgetés:

Javítóvizsga: 1 téma

Előrehozott vizsga: az érettségi vizsga követelményeinek megfelelően

Előrehozott osztályozó vizsga esetében az értékelés az érettségi vizsgán alkalmazott értékelés alapján történik.

Történelem

Írásbeli: Az érettségi vizsga szerkezetének megfelelően.

Szóbeli: Minimum 8, maximum 15 tétel, amely lefedi az egész éves anyagot. A tételleket a szaktanár állítja össze.

Társadalmi, állampolgársági ismeretek

Írásbeli: Az érettségi vizsga szerkezetének megfelelően. A szaktanár az írásbeli feladatok megoldása helyett házi dolgozat elkészítését is kérheti, az általa meghatározott témá(k)ból.

Szóbeli: Minimum 8, maximum 15 tétel, amely lefedi az egész éves anyagot.

Emberismeret, etika

Írásbeli: Az érettségi vizsga szerkezetének megfelelően. A szaktanár az írásbeli feladatok megoldása helyett házi dolgozat elkészítését is kérheti, az általa meghatározott témá(k)ból.

Szóbeli: Minimum 8, maximum 15 tétel, amely lefedi a féléves illetve az egész éves anyagot.

Földrajz

Írásbeli: Az érettségi vizsga szerkezetének megfelelően

Szóbeli: Minimum 8, maximum 15 tétel, amely lefedi a féléves illetve az egész éves anyagot.

Digitális kultúra

A szóbeli vizsga menete

Digitális kultúra tantárgyból a szóbeli vizsga menete nem tér el az általános követelményektől. A tanuló az év anyagában szereplő elméleti témakörök egyikéből húz tételt, melynek kidolgozását a fent leírtak szerint végzi.

Írásbeli vizsga menete

Gyakorlati feladatot kell megoldani a számítógép adott programja segítségével. A gyakorlati feladat az év anyagából kerül kiválasztásra. Technikai problémák esetén csak a probléma elhárításának idejét pótolhatja a tanuló, az ebből eredő idővesztéseget nem lehet pótolni. (pl.: áramszünet esetén csak a visszakapcsolás idejét kell beszámítani, a mentésből adódó eltérés nem pótolható, akkor sem, ha a tanuló elfelejtett menteni, és ez esetleg a feladat előről kezdését jelenti. A szükséges eszközöket és programokat az iskola biztosítja. A vizsgán használható eszközök a számítógépen kívül: vonalzó.

Kémia és fizika

Minden vizsgán kémia és fizika tantárgyból az érettségi vizsga szerkezetének megfelelően kell vizsgáztatni. A vizsga anyaga az iskola szakmai programjában megtalálható tantárgyi követelményekre épül. A kérdések típusai az érettségi kérdések típusával egyezik meg. Tanulói kísérleteket a vizsgákon nem kell végezni.

Az írásbeli és szóbeli vizsga menetére az iskolai szabályok vonatkoznak.

Testnevelés

A felsorolt vizsgatípusok lebonyolítása során a tanulóknak gyakorlati és elméleti vizsgarészeket kell teljesíteni.

A gyakorlati vizsga anyaga az adott évfolyam tantervi anyagából kerül kiválasztásra. Az elméleti vizsgarész tartalmazza a tantárgyhoz kötődő alapismereteket, fogalmakat, alapvető szabályokat.

A gyakorlati vizsga helyszínét a vizsgabizottságnak olyan helyen kell kijelölnie, ahol minden feltétel adott a vizsga lebonyolításához. Biztosítani kell a lebonyolítás zavartalanságát és a

balesetmentes körülményeket. A vizsgabizottság a vizsgák időpontjáról és anyagáról a vizsgázókat időben tájékoztatja.

Ének

Az osztályozó vizsga két részből áll. A szükséges eszközökről az iskola gondoskodik.

Írásbeli: feladatlap (műveltségi kérdések illetve zeneelmélet) az adott évfolyam anyagából

Szóbeli: 10-15 tétel az adott tanév elméleti anyagából (10-15 népdalhoz illetve műzenei témához kapcsolva)

Biológia

A biológia javítóvizsga és osztályozóvizsga követelményei gimnáziumi osztályokban megegyeznek az érettségi követelményekkel. A szakgimnáziumi, technikumi osztályokban az aktuális, az évfolyamra vonatkozó követelményrendszer adja a vizsga tartalmi alapját.

Írásbeli vizsga:

Feladattípusai: Teszt jellegű feladatok, problémamegoldó feladatok, ábrafelismerések, szövegértelmezések.

Szóbeli vizsga: A tételek a követelményrendszer alapján vannak összeállítva **A** és **B** részből állnak. Az **A** tételek egy téma kifejtését tartalmazzák, a **B** tétel egy rövid problémamegoldás, vagy ábraelemzés.

A 2020/2021-es tanévtől 9. évfolyamon és utána felmenő rendszerben az alábbi technikumi képzésre vonatkozó vizsgáztatást kell alkalmazni.

Technikumi képzés

A technikumi képzés osztályaiban a vizsgák a képzési és kimeneti követelmények alapján kerülnek összeállításra.

A 9-10. évfolyamon, illetve az 1/13. évfolyamokon az ágazati alapvizsga szabályait kell alkalmazni. A vizsga részei: írásbeli vizsga és gyakorlati vizsga.

A 11-13. évfolyamon illetve a 2/14. évfolyamokon a szakmai vizsga követelményei alapján kell vizsgáztatni a tanulóknak. A vizsga részei: interaktív vizsga, projektfeladat.

Az Szkt. 11. § (1) bekezdése szerint:

„a szakmákhoz – az ellenőrzési, a mérési és az értékelési rendszer kialakítását és működését biztosító, a szakképzésben kötelezően alkalmazandó – képzési és kimeneti követelményeket kell előírni. A képzési és kimeneti követelményekben – részsakmaként – meghatározható a szakmának olyan önállóan elkülöníthető része, amely legalább egy munkakör betöltéséhez szükséges kompetenciák megszerzését teszi lehetővé. Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a szakmára vonatkozóan meghatározott rendelkezéseket a részsakmára is alkalmazni kell.”

Az Szkt. 11. § (2) bekezdése szerint:

„a képzési és kimeneti követelményeket – a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével – a szakképzésért felelős miniszter hivatalos kiadványként az általa vezetett minisztérium honlapján (a továbbiakban: honlap) teszi közzé.”

A képzési és kimeneti követelmények az alábbi linken érhetőek el:

<https://szakkepzes.ikk.hu/kkk-ptt>

A szóbeli felvételi követelményei

Intézményünkben a felvételi eljárásban nincsen szóbeli vizsga.

Mérés a tanórán kívül

A tanuló tanórán kívül szakkörökön, iskolai, megyei és országos versenyeken is megmérheti tudását. Az iskola és a szaktanár kötelessége, hogy a versenyfelhívásokat ismertesse a tanulókkal, a jelentkezőket összegyűjtse és továbbítsa a szervezőkhöz, illetve a felkészüléshez az iskolai kereteken és lehetőségeken belül segítséget nyújtson.

A szakkörökön, versenyeken elért jó eredményt érdemjeggyel, szaktanári, igazgatói és oktatótestületi dicsérettel ismerhetjük el.

Tanulmányi versenyek

Iskolánk diákjai az államilag meghirdetett és finanszírozott, az NMH (Nemzeti Munkaügyi Hivatal), illetve a Megyei Pedagógiai Intézet által meghirdetett tanulmányi versenyeken vesznek részt. A meghirdetett versenyek iskolai fordulóját lebonyolítjuk, megszervezzük.

Saját versenyként, az általános iskolai tanulók részére különböző tanulmányi versenyeket szervezünk: angol nyelvi olvasási verseny, német nyelvi verseny, történelem, környezetvédelmi verseny.

Saját házi versenyként- csomagolási versenyt is rendezünk. Részt veszünk a városi középiskolás bajnokságokon.

A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) aj)

A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (3) b)

A belépés feltételei

Iskolánkba **a 8. és 12. évfolyam sikeres elvégzése után lehet belépni.**

Ezen évfolyamok az intézmény belső képzési struktúrájában is határvonalat jelentenek. A jellemző belépési pont a 9. évfolyam.

Emellett más évfolyamokra is be lehet lépni, egyéni kérelem alapján.

A **gimnáziumi évfolyamra** a jobb képességű, továbbtanulni szándékozó tanulók jelentkezését várjuk.

A **technikumi évfolyamra** azokat a tanulókat várjuk, akik különböző ágazatokban szakmai érettségi vizsgát szeretnének tenni, és akik technikusi végzettséget szeretnének szerezni, illetve azokat, akik szakirányú felsőoktatási intézményekben szeretnének továbbtanulni.

A **technikumi képzés** általános belépési feltételei a következők: 8 általános iskolai végzettséget tanúsító bizonyítvány; a szakképzési tanterv által előírt egészségügyi alkalmasság; szakmai rátermettség.

A **szakképző évfolyamokra** a belépés feltétele a 12. évfolyam sikeres elvégzését igazoló bizonyítvány és az érettségi vizsga megléte.

Ha a tanuló az adott szakma ágazatához tartozó szakmai érettségi vizsgát tett, akkor **a szakképzés időtartama 1 év** (13. évfolyam), ellenkező esetben **a szakképzés időtartama 2 év** (13- 14. évfolyam).

A szakképzés befejeztével, a sikeres szakmai vizsga esetén a tanuló OKJ szakképesítésű szakmai bizonyítványt kap.

Ezen kívül az új Szkt. rendelkezései alapján, felnőttképzési jogviszony keretei között nagyon változatos módon lehet tanulókat felvenni.

A felnőttképzési jogviszonyt létesíteni szándékozó jelentkezők esetében az iskolai végzettséget igazoló okmányok illetve bizonyítványok alapján egyedi elbírálás alapján dönt az igazgató a felvételtől. A szakmai előképzettséggel rendelkező jelentkezők esetén az esetleges tantárgyi felmentések elbírálása egyéni kérelem alapján szintén az igazgató hatásköre.

A tanulói jogviszony keletkezése

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik.

A tanuló a tanulói jogviszonyra vonatkozó jogait a beiratkozás napjától gyakorolhatja.

A felvétel és az átvétel

Intézményünkbe a felvétel kétféleképpen történhet:

1. A 9. évfolyamra az általános felvételi eljárás keretében
2. más évfolyamokra egyéni írásbeli kérelem alapján

1. A felvételi eljárás

A 9. évfolyamra a tanulókat a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi tanulmányi eredményei alapján vesszük fel, tehát írásbeli és szóbeli felvételi vizsgát nem tartunk.

Az általános felvételi eljárás során a rangsorolásnál a következő tantárgyak osztályzatait vesszük figyelembe: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv, biológia, földrajz és informatika.

A felsorolt tantárgyaknak a 7. osztály év végi és a 8. osztály félévi osztályzatainak az átlaga alapján alakítjuk ki **a rangsort**.

A rangsor kialakítása során az azonos tanulmányi eredményt elérő tanulók közül előnyben részesítjük:

- a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH- s) tanulót
- azt a tanulót, akinek lakóhelye vagy tartózkodási helye Mezőtúr
- akinek különleges helyzete indokolja

Különleges helyzetnek tekintjük:

- a tanuló szülei Mezőtúrról származnak
- a tanuló hátrányos helyzetű
- a figyelembe nem vett tantárgyak átlaga jobb.

2. Átvétel más középfokú intézményből

A tanuló más középfokú intézményből elsősorban tanév elején vehető át. Nagyon indokolt esetben tanév közben is átvehető.

Iskolánk a tanulói jogviszony **átvétellel** való létesítését tanulmányi követelmények teljesítéséhez köti. Ezért más intézményből érkezett tanuló esetében - az igazgató döntése alapján - szükség lehet különbözeti, illetve osztályozó vizsga letételére.

A különbözeti vizsgákon való megfelelés biztosítja az eltérő tantervű iskolából érkező tanuló felzárkózását.

Különbözeti vizsgát kell tennie a más iskolából érkezőnek azokból a tantárgyakból, melyekből nincs osztályzata (szakmai és egyéb tantárgyak).

A tanuló átvételi határozatában fel kell sorolni, hogy mely tantárgyakból, melyik évfolyam anyagából kell különbözeti vizsgát tennie, és azt is, hogy mely határidőre.

Az átvételi kérelem

Az átvételi kérelmet indoklással, a szülők aláírásával ellátva az intézmény igazgatójához kell benyújtani.

Az eseti kérelmek kapcsán az átvételt, a különbözeti vizsgatárgyakat és azok időpontját, valamint módját az igazgató határozza meg, **a felvételi határozatban**.

3. Átvétel más középfokú intézménybe

A tanuló joga, hogy kérje átvételét más nevelési-oktatási intézménybe. A kérvényt az iskola igazgatóságán kell benyújtani. Tanulói jogviszony megszüntetésekor nem nagykorú tanuló esetén mindkét szülő írásbeli nyilatkozata szükséges (amennyiben a bíróság nem vonta meg a szülői felügyeleti jogát).

A tanuló – ha nem nagykorú, a szülő beleegyezésével – kérheti, hogy másik iskolában folytathassa tanulmányait.

A tanulói jogviszony megszüntetésére vonatkozó kérelmet írásban kell benyújtania az igazgatóhoz /tagintézmény-vezetőhöz.

Amennyiben a tanuló tanköteles, a kérelemhez csatolnia kell annak az iskolának a befogadó nyilatkozatát, amelyben tanulmányait folytatni szeretné.

A kiiratkozáshoz magával kell hoznia, és le kell adnia a diákigazolványát, az iskolából kölcsönzött könyveket, eszközöket, munkaruhát és – ha nála van – a bizonyítványát. Rendezni köteles a menza, vagy kollégiumi díj tartozásait is.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A továbbhaladás szakaszhatára a tanév.

A következő évfolyamba lépés feltétele a helyi tantervekben megfogalmazott követelmények teljesítése.

A 12. évfolyam végén a sikeres érettségi vizsga továbbhaladási feltétel azoknál a tanulóknál, akik érettségi vizsgához kötött szakmát kívánnak tanulni.

A tanuló akkor is megkezdheti tanulmányait a szakképző évfolyamon, ha az érettségi vizsgát megkezdte, de nem fejezte be. Tanulmányait azonban az adott évfolyamon csak akkor fejezheti be, ha az I. félév végéig az érettségi bizonyítványt megszerezte.

Évfolyamisméltés

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamisméltéssel folytathatja.

Az évfolyam megisméltése **térítésmentes**:

- a tanköteles tanuló részére
- a nem tanköteles tanuló részére az első alkalommal.

A tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt az évfolyam második alkalommal történő megisméltése a nem tanköteles tanulónak **térítési díj megfizetése** esetén lehetséges.

A tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt az évfolyam harmadik alkalommal történő megisméltése a nem tanköteles tanulónak **tandíj megfizetése** esetén lehetséges.

Egyéni tanulmányi rend

Jogi háttér: Az Szkt. 61., 63. §

A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 195.§

A tanulónak joga, hogy tanulmányi kötelezettségének egyéni tanulmányi rendben tanulóként tegyen eleget, ha egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye vagy egyéb helyzete ezt indokoltá teszi.

Ha a szülő úgy dönt, hogy gyermeke a tanulmányi kötelezettségét egyéni tanulmányi rendben tanulóként teljesítse, kérvényt nyújt be az iskola igazgatójához, melyben indokolja döntését. Az

egyéni tanulmányi rend iránti kérelemben meg kell jelölni az egyéni tanulmányi rend keretében biztosítani kért kedvezmények körét, a tanulmányi kötelezettség teljesítésének tervezett módját és időpontját, az egyéni tanulmányi rend indokoltságát. A kérelemhez csatolni kell az egyéni tanulmányi rend indokoltságát alátámasztó bizonyítékokat. A kérvényt írásban kell benyújtani, indoklással, a **tanévkezdést megelőzően**.

A kérvény benyújtásának határideje: **szeptember 15.**

Tanév közben csak rendkívüli esetben lehet egyéni tanulmányi rendben tanulóként **jogviszonyt létesíteni.**

Egyéni tanulmányi rend legfeljebb két tanévre engedélyezhető.

Az egyéni tanulmányi rend keretében a tanuló a következő kedvezményekben részesíthető:

- a) részleges vagy teljes felmentés a közismereti oktatásban, illetve az ágazati alapoktatásban való részvétel alól,
- b) osztályozó vizsga letételének a tanéven belül egyéni időpontban történő engedélyezése,
- c) a tanulmányi követelményeknek a szakképző intézmény szakmai programjában előírtaktól eltérő idejű vagy tartalmú teljesítése.

Az egyéni tanulmányi rendben tanuló félévkor és tanév végén a tudásáról osztályozó vizsgán ad számot.

Az egyéni tanulmányi rendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.

Ha a tanuló a szülő kérésére lesz egyéni tanulmányi rendben tanuló, akkor az osztályozóvizsgára egyénileg készül fel, a szaktanárok által összeállított tételsorok alapján. A kiskorú tanuló egyéni tanulmányi rendben történő felkészüléséről a kiskorú tanuló törvényes képviselője gondoskodik.

Az egyéni tanulmányi renddel rendelkező tanulónak az előírt tanulmányi követelményeket az **egyéni tanulmányi rendben** meghatározottak szerint kell teljesítenie.

A tanulói jogviszony megszűnése

Jogi háttér: Az Szt. 54.§

A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 155-156.§

Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha:

- a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
- gimnáziumi tanulmányok esetén az utolsó évfolyam elvégzését követő első érettségi vizsgaidőszak utolsó napján,
- A 2020/2021. tanévtől kifutó rendszerben a szakgimnáziumi tanulmányok esetén az utolsó középiskolai évfolyam elvégzését követő első érettségi vizsgaidőszak utolsó napján, ha a tanuló a szakképzésben nem kíván továbbtanulni, vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek hiányában nem tanulhat tovább,
- ha tanuló jelentkezik szakmai vizsgára, az utolsó évfolyam elvégzését követő első szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- a tanuló nem jelentkezik szakmai vizsgára, az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján,
- A 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a technikumi tanulmányok esetén az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján, kivéve, ha a tanuló az utolsó évfolyamot követő első szakmai vizsgaidőszakban szakmai vizsgát tesz, akkor a szakmai vizsgaidőszak utolsó napján,
- ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált,
- a tanuló a tanulmányait nem kívánja a szakképző intézményben tovább folytatni, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- a szakképző intézményben nem folyik másik megfelelő szakképzés vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek a szakképző intézményben nem adottak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,
- a tankötelezettség megszűnése után - ha a szülő a tanuló egyetértésével, nagykorú tanuló esetén a tanuló írásban bejelenti, hogy kimarad -, a bejelentés tudomásulvételének napján,

- ha a tanuló tanulói jogviszonyát - a tanköteles tanuló kivételével - fizetési hátralék miatt az igazgató a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján, a hátrányos helyzetű tanuló kivételével,
- ha a tanulóval szemben kizárás a szakképző intézményből fegyelmi határozatot hoztak, az erről szóló határozat véglegessé válásának napján,

Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya - a tanköteles tanuló kivételével - ha egy tanítási éven belül az iskola kötelező foglalkozásairól 30 tanítási óránál igazolatlanul többet mulasztott, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt legalább két alkalommal, írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanköteles tanuló kivételével megszűnik a tanulói jogviszonya annak, aki egy tanítási éven belül igazolatlanul 30 foglalkozásnál többet mulaszt, feltéve, hogy a szakképző intézmény a tanulót, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanköteles tanuló tanulói jogviszonya nem szüntethető meg, ha a többcélú szakképző intézmény más intézményegységében a tanuló tanulmányainak folytatására lehetőség van.

A tanulói jogviszony megszűnéséről az iskola írásban értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt, továbbá minden esetben a tanuló állandó lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes regionális egészségbiztosítási pénztárat.

AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ak)

A laikus elsősegély nemcsak társadalmi elváráson alapuló humánus cselekvés, hanem az egészségügyi törvényben megfogalmazott kötelezettség is: *„Mindenkinek kötelessége - a tőle elvárható módon - segítséget nyújtani és a tudomása szerint arra illetékes egészségügyi szolgáltatót értesíteni, amennyiben sürgős szükség vagy veszélyeztető állapot fennállását észleli, illetve arról tudomást szerez.”* Az elvárhatóság a helyszínen jelen lévő személy képzettségétől függ.

Iskolánk fontos feladatának tekinti, hogy tanulói elsajátítsák az alapvető elsősegély-nyújtási ismereteket. Ennek keretében a következő ismeretek, készségek elsajátíttatására törekszünk:

- veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása (háztartási, közlekedési és munkahelyi balesetek)
- tudják az elsősegély-nyújtás általános szabályait, az elsősegély-nyújtás lépéseit, különös tekintettel a segélyhívásra
- képesek legyenek az eszköz nélküli újraélesztésre
- ismerjék meg az eszméletvesztéssel, görcsökkel, nehézlégzéssel és fájdalommal járó állapotok okait és következményeit.
- ismerjék meg a hajszáleres, a visszeres és ütőeres vérzés jellemzőit, ellátásukhoz szükséges kötések kivitelezését
- képesek legyenek a rándulások, ficamok, törések és a különböző testtájak sérüléseinek felismerésére
- ismerjék meg a különböző mérgezések (gáz-, marószert-, gyógyszer-, drog- és az étkezés során előforduló mérgezések) fő okait és tüneteit.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítására a biológia, fizika, kémia, testnevelés és osztályfőnöki órák keretében van lehetőség az iskolában foglalkoztatott egészségügyi szakemberek bevonásával. Elegendő számú jelentkező esetén elsősegélynyújtó-szakkör indítása is lehetséges.

AZ ELÉRHETŐ PÁLYAORIENTÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSOK LEÍRÁSA

Pályorientáció megvalósulása iskolánkban:

A pályaválasztás segítése általános iskolások számára: A tanulók sikeres pályaválasztásának elengedhetetlen összetevője a széles körű tájékozódás a továbbtanulási lehetőségekről és az aktuális munkaerő-piaci viszonyokról, valamint a szakmákkal való mélyebb megismerkedés. Ezt szem előtt tartva évek óta hagyomány, hogy ősszel, képviselőink ellátogatnak az általános iskolák pályorientációs napjára, szülői értekezleteire. Ennek keretében a továbbtanulás előtt álló 8. osztályos tanulóknak részletesen bemutatják intézményünket. Ilyenkor kiváló alkalom nyílik arra, hogy tanulók, tanárok és szülők kérdéseket tegyenek fel. Elsősorban azokat az általános iskolákat látogatjuk meg, ahonnan meghívást kapunk a rendezvényre, és a gyerekek egy része – az előzetes felmérések alapján – vélhetően iskolánkban szándékoznak tovább tanulni, de örömmel fogadjuk az iskolánkat felkereső más általános iskolákat is. Ezek a találkozások nagyban elősegítik annak eldöntését, hogy a későbbiekben melyik középiskola nyílt napjára látogassanak el a diákok.

Tanulmányi versenyek szervezése általános iskolások számára: Több tantárgyból is szervezünk többfordulós tanulmányi versenyeket, ezzel is lehetőséget adva az általános iskolásoknak, hogy megismerkedjenek iskolánkkal, tanárokkal, választható szakmákkal, továbbtanulási lehetőségekkel. Ilyen versenyek pl.: Történelem verseny, Informatika verseny, Angol olvasási verseny, Német olvasási verseny, Kassza Ásza közgazdasági verseny.

Nyíltnapok szervezése: Iskolánkban az őszi szünet után két napon is nyíltnapot szervezünk, melyre előzetesen lehet regisztrálni, így már előre tudjuk mely nyíltórákra milyen érdeklődés várható. Igyekszünk nagyon sok oktató bevonásával, humán és reáltárgyak mellett az összes ágazatunk jellemző tantárgyait bemutatni.

Részt veszünk különböző pályaválasztási kiállításokon, ahol interaktív bemutatók során belekóstolhatnak az iskolánkban oktatott a szakmák világába.

Pályorientáció a gimnáziumi és technikumi tanulóinknak: Pályorientációs munkánkat a komplexitás is jellemzi. A szakirányok és szakmák megismertetése érdekében évente tervezetten elvisszük a tanulókat egy-egy működő vállalathoz. Arra törekszünk, hogy az ágazatra jellemző üzemeket, vállalkozásokat (borászat, elektronika, kereskedelem, pékség, szolgáltatások stb.) mutassunk be. Ezen kívül különböző interaktív múzeumokba (Pénzmúzeum, Kereskedelmi múzeum), és szakmai versenyekre is ellátogatunk.

A tanév I. félévének fontos eseménysora a főbb felsőoktatási intézmények bemutatkozása, amikor előadók látogatnak el az iskolánkba, és tájékoztatást nyújtanak a képzéseikről. Ez egy nagyon népszerű program diákjaink körében, hiszen valóban hasznos információkat kapnak, s lehetőségük nyílik kérdezni is az oktatóktól, egyetemista diákoktól. A programon 9-14. osztályig minden nappalis tanulónk részt vesz. Főbb kapcsolataink az ELTE, Debreceni Egyetem, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. Az alábbi karok mutatkoznak be részletesen: jogi, bölcsész-, műszaki, természettudományos, közgazdasági, igazgatásrendészeti és egészségügyi. A végzős diákok a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársától is kapnak tájékoztatást előadás formájában az aktuális felvételi rendszerről, a felvételi folyamatáról. Fontosnak és hasznosnak tartjuk, hogy a Diákhitel Központtal is kapcsolatban vagyunk, így végzőseink a diákhitellel kapcsolatos fontos információkhoz is hozzájutnak.

Az I. félévben hagyományosan lehetőséget biztosítunk az érdeklődő 11–12. évfolyamosok számára a nyílt napokon való részvételre is. A végzősök az Educatio kiállításra is ellátogathatnak.

Március–április folyamán 10. évfolyamos gimnáziumi tanulóinknak kötelező a következő tanévre a felkínált természettudományos vagy nem természettudományos tantárgyakból az ide vonatkozó kormányrendelet alapján emelt óraszámú tantárgyat választani. Ebben segítséget nyújtanak az osztályfőnökök és munkaközösség vezetőik.

Fejlesztési területek: A pályorientációs tevékenységben elengedhetetlen az egyes felek együttműködésének erősítése, a szakmai koordináció megvalósítása. A pályorientációban érintett minden félnek szükséges pályaismerettel rendelkeznie. A továbbtanulni vágyó egyéni adottságait és igényeit kell összehangolni a munkaerőpiaci adottságokkal. Az általános iskolai képzésben dolgozóknak meg kell ismerniük a szakképzés rendszerét, az abban rejlő lehetőségeket. Több élményalapú pályorientációs programra van szükség. Megfelelő kommunikációs csatornák kiépítésére és újszerű módszerek kialakítására törekszünk.

Ennek során figyelembe vesszük:

- a marketing lehetőségeinek feltárását a partneri rendszerben történő együttműködés keretében,
- a pályorientáció terén folytatott együttműködést a gazdasági szereplőkkel,
- a fenntartó alapító okiraton alapuló képzési kereteit,
- a szakmai és a képzési programban meghatározott képzési kínálatot,
- az intézményi és az intézményközi együttműködéssel biztosított tanulási utakat,
- az intézménynek a fenntartó által meghatározott képzési profilját és az engedélyezett beiskolázási létszámát,
- a felvételi eljárás szabályait,
- a felnőttek felnőttképzési szerződés keretében folyó oktatásának előírásait, szabályait,
- a tanév rendjét,
- az intézményi humán erőforrás- és infrastrukturális kapacitásokat, a duális partneri kör képzési lehetőségeit, részvételét a pályorientációban

2. OKTATÁSI PROGRAM

A KÖTELEZŐ ÉS A NEM KÖTELEZŐ FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGA, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, SZÁMA

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) ba)

Kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

A foglalkozások (kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható) megtanítandó és elsajátítandó tananyagát a helyi tantervek (HT) tartalmazzák. Ezek a szakmai program mellékletei.

A helyi tantervből éves lebontásban az oktató tanmenet alapján tervezi meg a munkáját. Az egyéb foglalkozások tananyagát az oktató határozza meg, erre külön tanmenet készítésére nincs szükség.

A kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezései és óraszámai

A tanuló részvétele szempontjából a tanítási óra lehet **kötelező, kötelezően választandó és szabadon választható** tanítási óra.

A kötelező és a kötelezően választandó órák összessége alkotja a **tanulók rendelkezésére álló kötelező időkeretet**. Ez az időkeret a tanulók számára kötelező.

A szabadon választható tanórai foglalkozásokat a tanulók a **nem kötelező időkeretüknek** (kötelező órák fölött) a terhére választhatják.

A gimnázium 9- 12. évfolyamán a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól felmenő rendszerben (az új NAT alapján)

Az új kerettanterv által meghatározott óraszám feletti:

Kötelező tantárgyak:	nincs			
Kötött célú órakeret (kötelezően választandó tantárgyak)			(4)	(4)
Érettségi vizsgára felkészítés			4 vagy 2**	4**
Szabadon tervezhető órakeret (kötelezően választandó tantárgyak)	(2)	(2)	(4)	(5)

Emelt szintű vagy emelt óraszámú oktatás***	2	2	2	2
Természettudományos emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés****			2 vagy 0	2 vagy 0
Emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés			0 vagy 2	0 vagy 2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek				1
Szabadon választható tantárgyak				
Emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés			2	2
Klavíratúrákezelés	1			

A technikum 9- 13. évfolyamán a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól felmenő rendszerben (az új NAT alapján)

Az új kerettanterv által meghatározott óraszám feletti tantárgyak- ágazati besorolástól – függetlenül érettségire felkészítő, illetve a szabadon tervezhető órakeret (közismeret) terhére:

Kötelező tantárgyak (érettségire felkészítő tantárgy)

- Történelem 11- 12. évfolyam 1-1 óra/hét
- Magyar nyelv és irodalom 11- 12. évfolyam 1-1 óra/hét

Szabadon tervezhető órakeret (szabadon tervezhető órakeret (közismeret))

- Történelem 9. és 11. és 13. évfolyam 1-1-1 óra/hét
- Vizuális kultúra 9. évfolyam 1 óra/hét
- Testnevelés 9. évfolyam 1 óra/hét
- Testnevelés 10. évfolyam 1 óra
- Matematika 12-13. évfolyam 1-1 óra/hét
- Idegen nyelv 12-13. évfolyam 1-1 óra/hét
- Magyar nyelv és irodalom 13. évfolyam 1 óra/hét
- Pénzügyi és vállalkozói ismeretek 13. évfolyam 1 óra/hét

Szabadon választható tantárgyak:

- Emelt szintű érettségire felkészítés 11- 12. évfolyam 2- 2 óra/hét
- II. idegen nyelv 9- 12. évfolyam 2- 2- 2- 2 óra/hét

A KÖZISMERETI KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bb)

A nevelési programunkban az alábbiakat fogalmazzuk meg:

„Iskolánkban középfokú és szakképesítés megszerzésére felkészítő nevelő-oktató tevékenység folyik. A kerettantervekben meghatározott fejlesztési követelmények, tevékenységek és tartalmak biztosítják az általános műveltség továbbépítését, valamint a szakmai képzés megalapozását, az érettségi vizsgára és a felsőfokú tanulmányokra vagy a szakképzésre, munkába állásra való felkészülést.

Célunk, hogy általánosan művelt, széleskörű általános műveltséggel és korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező, magukat tovább képezni tudó és akaró fiatalokat neveljen, akik mind a szakmai, mind a magánéletben képesek helytállni, dolgozni.”

Ennek és a NAT- ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében:

- Vállaljuk, hogy tanulóinkat felkészítjük az iskolai vizsgákra (érettségi és szakmai képesítő vizsga), arra törekszünk, hogy tanulóink minél nagyobb arányban jussanak el az érettségiig, illetve szerezzenek szakmai képesítést.
- Iskolánk kiemelten kezeli az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a felsőfokú szakirányú továbbtanulás miatt fontos matematika, informatika, valamint a szakmai képzést.
- Az Unió ismeretek bővítésével, a nyelvtanítás erősítésével olyan fiatalokat szeretnénk kibocsátani, akik megfelelnek az uniós elvárásoknak.
- Támogatjuk tanulóink felsőfokú továbbtanulási törekvését, melynek érdekében az érettségi tantárgyak oktatásához órarend szerinti többlet órakeretet biztosítunk
- A szakgimnáziumi osztályokban a közismereti oktatással párhuzamosan szakképzés is folyik, így nagyobb hangsúlyt kap a szakképzés
- Fontos kérdésként kezeli iskolánk az OKJ- s képzést.
- A szakmai képzés során arra törekszünk, hogy tanulóink alkalmazásképes tudást sajátítsanak el, megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek a munka világról és megszeressék választott szakmájukat. Az új, kompetencia alapú moduláris képzés ezt a célt szolgálja.
- Az iskola biztosítja a tanuláshoz, valamint a tanulók egészséges és harmonikus fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Alapvető feladatunk - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bc)

Mindennapos testnevelés

Jogi háttér: Az Szkt. 35. § (5) bekezdés
Szkt. végrehajtási rendeletének 119.§ (1) bekezdés

A mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelésóra megtartásával kell biztosítani.

A tanuló a heti 5 testnevelés órából legfeljebb heti 2 testnevelés órát válthat ki, ha **iskolai sportkörben sportol, vagy versenyszerűen igazolt** (versenyengedéllyel) **sporttevékenységet**

végez sportegyesületben. A tanulónak ezt kérvényeznie kell írásban, az iskola igazgatójától. A kérvény mellé csatolni kell az igazolvány, vagy engedély fénymásolatát.

Ha a tanuló él a kiváltás lehetőségével, és ezt az iskola igazgatója engedélyezte, akkor a felmentést a 2 óra látogatása alól **a szaktanár által meghatározott, egyeztetett órákon teheti.**

Az oktatótestület döntése alapján a 12. évfolyamon heti 1 órát **táncóra tartásával helyettesítünk.** Ezért ezen az évfolyamon a tanuló csak 1 órát válthat ki. A táncóra alól felmentést az a tanuló kaphat, aki hivatásos módon táncol, vagy ilyen szakosztályba jár.

A szakképző évfolyamokon (13- 14. évfolyam) nincs testnevelés óra.

Gyógytestnevelés, könnyített testnevelés

Jogi háttér: Az Szkt. 35. § (5) bekezdés
Szkt. végrehajtási rendeletének 120.§

A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján gyógytestnevelés vagy könnyített testnevelés órára kell beosztani.

A gyógytestnevelés ellátása a pedagógiai szakszolgálat feladata, a munka szervezése rajtuk keresztül történik.

A gyógytestnevelés órákat heti 3 órában, maximum 16 fős csoportokban látjuk el.

Ezt uszodai és tornatermi foglalkozások keretén belül használjuk fel, a tanulók orvosi besorolásai alapján kialakított csoportokban.

A könnyített testnevelésre besoroltaknak heti 5 órát kell tervezni.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Jogi háttér: Az Szkt. 35.§ (5)
Az Szkt. végrehajtási rendeletének 121.§
A mindenkori tanév rendjéről szóló rendelet alapján

A tanév során minden tanuló, aki nappali rendszerű képzésben vesz részt, fizikai teljesítményének mérésére kerül sor.

A mérést a szaktanárok végzik és dokumentálják.

Az eredményeket a felmérést végző tanár értékeli, és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

Intézményünk a NETFIT mérési rendszert használja a felmérésre.

Ezek a következők:

- Testösszetétel és tápláltsági profil
- Testmagasság, testtömeg, BMI, TZS
- Aerob fitsségi profil/ aerob kapacitás
- Állóképességi ingafutás teszt
- Vázizomzat fitsségi profil
- Törzs és hasizomzat ereje
- Felső testfél izomereje/kézi szorítóér jobb - bal kéz
- Ütemezett fekvőtámasz
- Alsó testfél izomere /helyből távolugrás
- Hajlékonysági profil /jobb láb-bal láb

A mérés időpontja:

A mérés január- június időszakban testnevelés órán történik, megfelelő bemelegítés után.

VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ÉS EZEK ESETÉBEN AZ OKTATÓVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bd)
Az Szkt. 57. §
Szkt. végrehajtási rendeletének 57. §

A tanuló joga, hogy válasszon a választható tantárgyak közül, és részt vegyen a választható foglalkozásokon, továbbá, hogy válasszon az oktatók közül, ha lehetséges.

Szabadon választható tantárgyak, foglalkozások

A tanuló a nem kötelező időkeretének (kötelező órái fölött) terhére szabadon választhat, hogy mely foglalkozáson, vagy foglalkozásokon szeretne részt venni.

Ha a tanuló egy foglalkozásra jelentkezett, akkor azon egész tanévben köteles részt venni.

Az oktató választás szabályai

A **kötelezően választandó tantárgyak** esetében a tanulónak nincs választási lehetősége. Az adott osztályt vagy csoportot a tantárgyfelosztásban meghatározott oktató tanítja.

A **szabadon választható tantárgyak** esetében tanuló abban az esetben választhat oktatót, ha ugyanolyan foglalkozást több kollega is szeretne indítani. Egyébként a tanuló arról dönthet, hogy részt kíván-e venni a foglalkozáson, vagy sem.

A nem kötelező időkeret felhasználása

A nem kötelező időkeretet az alábbi területeken, vagy egyéb foglalkozásokra használjuk fel:

Területek:

- csoportbontás, sportköri foglalkozás, tömegsport, gyógytestnevelés, énekkar, diákrendezvények, diákkör, osztály közösségi program,

Egyéb foglalkozások:

- emelt szintű érettségire való felkészítés, érettségi, szakmai vizsgára felkészítés, felzárkóztatás, korrepetálás, tanulószoba, tehetséggondozás, versenyfelkészítés, szakkörök, egyéni törődés

VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) be)

Választható érettségi vizsgatárgyak középszinten

A kötelező érettségi vizsgatárgyak mellett az iskolánk az alábbi tantárgyakból biztosítja a felkészítést:

- biológia
- fizika
- földrajz
- idegen nyelv
- digitális kultúra
- kémia
- vizuális kultúra
- testnevelés
- média és mozgóképkultúra

Választható érettségi vizsgatárgyak emelt szinten

A kötelező érettségi vizsgatárgyak (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, angol nyelv, német nyelv) mellett az iskolánk az alábbi tantárgyakból biztosítja a felkészítést:

- digitális kultúra
- biológia
- idegen nyelv
- földrajz

A kötelező érettségi vizsgatárgyak kivételével az emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítés egy adott tantárgyból akkor indítható, ha a csoport létszáma eléri a 6 főt.

6 főnél kevesebb létszám esetén más tantárgyból is lehetséges a felkészítés, a fenntartóval való előzetes egyeztetés alapján.

Az oktatótestület minden év május 31- ig elfogadja és közzéteszi a tájékoztatót a 11- 12. évfolyam számára (továbbiakban: tájékoztató) a választható tantárgyakról, a felkészítés szintjéről. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyakat előreláthatólag melyik oktató fogja oktatni.

A tanuló a választható érettségi vizsgatárgyból akkor tehet érettségi vizsgát, ha a helyi tantervben előírt követelményeket teljesítette.

ELŐREHOZOTT ÉRETTSÉGI VIZSGA A TECHNIKUMI KÉPZÉSBEN

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 257-258.§

A kultúráért és innovációért felelős miniszter szakképzési tanévrendje alapján

Intézményünkben a **technikumi tanulók** a 12. évfolyam végén előrehozott érettségi vizsgát tesznek magyar nyelv és irodalom, matematika és történelem tantárgyakból. A törvényi szabályozás alapján ezt előrehozott osztályozó vizsga letétele nélkül tehetik meg. A szakképzési tanév rendjében meghatározottak alapján ezekből a tantárgyakból az év végi osztályzatot a tanuló a májusi vizsgaidőszak megkezdéséig megkapja.

Idegen nyelvből már a 11. évfolyam végén tehető előrehozott érettségi vizsga, azzal a feltétellel, hogy a tanuló teljesíti a tantárgyra vonatkozó követelményeket, azaz előrehozott osztályozó vizsgát tesz a 12. és a 13. évfolyam tananyagából.

Aki 12. évfolyam végén idegen nyelv tantárgyból szeretne előrehozott érettségi vizsgát tenni, az a 12. és a 13. évfolyam tananyagából kell előrehozott osztályozó vizsgát tegyen a májusi vizsgaidőszak megkezdéséig.

A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bf)

MAGYAR NYELV

1. Kommunikáció

A nyelv mint kommunikáció

- A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkciójának, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással. - A nyelv szerepe a kommunikációban.

Pragmatika

- A sikeres nyelvhasználat gyakorlata: a nyelvhasználat, a társalgás összetevői; beszédaktusok; az együttműködés elve; udvariassági formák.

Nyelvi és vizuális kommunikáció

- Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend).

A kommunikáció működése

- A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség. - A szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal. - Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkcióira (párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés; köszönés, megszólításformák).

Személyközi kommunikáció

- Kommunikációs zavar, manipuláció, elvárás, megfelelés.

A tömegkommunikáció

- A különféle kommunikációs helyzetekben elhangzó üzenetek céljának dekódolása, az üzenetek szándékának felismerése. - Tény és vélemény, tájékoztatás és véleményközlés megkülönböztetése a tömegkommunikációban. - A kommunikáció típusainak, jellemzőinek megismerése: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció. - A főbb médiumfajok ismerete. - A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái. - Az internetes felületek mint kommunikációs csatornák. - A reklámok funkciója, működése, hatása.

2. témakör: A magyar nyelv története

A nyelv mint történeti képződmény

- Változás és állandóság a nyelvben. - A szókészlet változása a magyar nyelv történetében

A magyar nyelv rokonsága

a - A magyar nyelv rokonságának elméletei.

Nyelvtörténeti korszakok

- A magyar nyelv történetének fő korszakai. - A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek (pl. A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Máriasisiralom). - A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján

A magyar nyelv szókészletének alakulása

- A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségszók, idegen szavak.

3. témakör: Ember és nyelvhasználat

Ember és nyelv

- A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés

Jelek és jelrendszerek

- A nyelv mint jelrendszer. - A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.

Nyelvváltozatok

- Anyanyelvünk rétegződése I. A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és a rétegnyelvek. -

Anyanyelvünk rétegződése II. A nyelvjárások és a nyelvi norma. - Egynyelvű szótárak

Nyelv és társadalom

- A hazánkban élő nemzetiségi nyelvhasználat. - Nyelvünk helyzete a Kárpát-medencében. - Nyelvi identitás. - Nyelvi sokszínűség.

Nyelv és politika, nyelvművelés

- Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, a nyelvi norma. - A mai magyar nyelvművelés

4. témakör: A nyelvi rendszer

A nyelv mint jelrendszer

- A nyelvi szintek.

Hangtan

- A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere. - A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése.

Alaktan és szótan

- A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szószerkezetek alkotásában. A magyar nyelv szófaji rendszere: az alapszófajok, a viszonyzószók és a mondatszók.

A mondat szintagmatikus szerkezete

- A szószerkezet fogalma, a szintagmák típusai, szerepük a mondat felépítésében, mondatbeli viszonyaik. - A mondatrészek fogalma, fajtái, felismerésük mondatban, helyes használatuk a mondatok felépítésében (állítmány, alany, tárgy, határozó, jelző).

Mondattan

- A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai. - Az egyszerű és összetett mondatok felismerése. Mondatok elemzése szerkezeti vázlattal. - A helyes mondatszerkesztés a gyakorlatban.

5. témakör: A szöveg

A szöveg és a kommunikáció

- A szöveg fogalma, jellemzői. - Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet. - Szövegek jellemzőinek megfigyelése. - A címzett szerepe a szöveg megalkotottságában

A szöveg szóban és írásban

- A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra. - A szóbeli és írott szövegek szerepe, eltérő jegyei. - Szövegek alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák néhány egyszerűbb műfajában. - A szövegfonetikai eszközök (hangsúly, hanglejtés, hangerő, szünet, beszédtempó) és az írásjelek helyes, kifejező alkalmazása.

A szöveg szerkezete és jelentése

- A szöveg és a mondat viszonya. - A különféle típusú és műfajú szövegek felépítése, egységei. - Szöveg méret, megjelenés. - A szövegkohézió, a témaháló és a cím. - Bekezdés, tömb, szakasz.

Szövegértelmezés

- A szövegértés, szövegfeldolgozás technikája, olvasási típusok és stratégiák. - A téma értelmezése mindennapi, ismeretterjesztő és szépirodalmi szövegekben. - A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében.

Az intertextualitás

- A szövegköziség, a vendégszöveg jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben

A szövegtípusok

- Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint. - Digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos szövegek. - A legjellegzetesebb közlésmódok: a beszélt nyelvi társalgási és az írott monologikus szövegek. -

Nyelvhasználati szinterek szerinti szövegtípusok: mindennapi, közéleti és hivatalos, tudományos, publicisztikai, szépirodalmi. - A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél, kérvény), rövid, alkalmi beszéd. - Az esszé műfaji jellemzői

6. témakör: A retorika alapjai

A nyilvános beszéd

- A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben. - A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig. - A tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalások – a kiselőadás és a vizsgafelelet felépítése. - Az állásinterjú. - A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzői.

Érvelés, megvitatás, vita

- A kulturált véleménynyilvánítás és vita szabályai, gyakorlata. A befolyásolás módszerei. - Az érvelés műfajai: a tétel, a bizonyítás, a cáfolat, az érv és az ellenérv. - Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. - A legfőbb érvelési hibák. - A hatásos előadásmód eszközei.

7. témakör: Stílus és jelentés

Szóhasználat és stílus

- Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban. - A jellegzetes stílusárnyalatok megismerése (pl. neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, archaikus, bizalmas, választékos), felismerése, hatásának elemzése. - Egyszerű stílusjelenségek felismerése, magyarázata. - Stílusérték (alkalmi és állandó). - Stílushatás.

A szójelentés

- A nyelvi szintek alkalmi és állandó stílusértékének megfigyelése, felismerésük, valamint alkalmazásuk a szövegalkotásban. - A szavak jelentésének szerkezete, jelentéselemek. - Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés. - Egynyelvű szótárak használata (pl. Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár), valamint kétnyelvű szótárak ismerete.

Stíluszeszközök

- A helyzetnek, kommunikációs célnak megfelelő stíluszeszközök tudatos használata a szövegalkotásban. - A mondatstilisztikai eszközök (a verbális, a nominális stílus, a körmondat). - Hangszimbolika. Hangutánzás, hangulatfestés. - Szóképek: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, szinesztézia, metonímia, szinekdoché; összetett szóképek: allegória, szimbólum felismerése, elemzése és értelmezése szépirodalmi és egyéb szövegekben. - Metaforikus jelentés. - Az egyszerűbb alakzatok köznyelvi és irodalmi szövegekben.

Stílusréteg, stílusváltozat

- A leggyakoribb stílusrétegek jellemzőinek megismerése, felismerése, elemzése, összefüggésben a szövegtani jellemzőkkel. - A társalgási stílus ismérvei, minősége. - A tudományos és szakmai stílus sajátosságai. - A közéleti szinterei, a közéleti és a hivatalos stílus kritériumai, stílárius kötöttségei. - A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (pl. tipográfia, képi világ).

8. Digitális kommunikáció

A digitális kommunikáció ismérvei

A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv.

A digitális kommunikáció társadalmi aspektusai

- Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés). - Az új „szóbeliség” (chat) jelenségei és jellemzői.

Digitális szövegtípusok

- Digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos szövegek jellemzőinek ismerete.

Digitális szemléltetés

- Az előadás szemléltetésének módjai (bemutatás, prezentáció).

Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában
- Az internetes szövegek jellemzői, az írott és internetes szövegek összehasonlítása, az eltérő és azonos jegyek megfigyelése, megnevezése. - Az internetes adatkeresés, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdései. - A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, megvitatása, következtetés levonása. A pontos és etikus hivatkozás. - Az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (pl. honlap, blog, vlog, közösségi platformok), az új közlésmódok társadalmi hatása.

IRODALOM

1. témakör: Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők

Ady Endre
Arany János
Babits Mihály
Herczeg Ferenc
Jókai Mór
József Attila
Kosztolányi Dezső
Mikszáth Kálmán
Petőfi Sándor
Vörösmarty Mihály

- A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között (pl. témák, műfajok, kifejezőmód, jellemző motívumok), a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban. - Az életmű néhány jellemzője keretében néhány lírai, és/vagy egy-három epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése (pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján.) - Művészletek értelmezése. - Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. - Művekről szóló olvasatok, vélemények megértése. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

2. témakör: Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők

Janus Pannonius, Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Zrínyi Miklós, Mikes Kelemen.
A reformáció vallásos irodalma, anyanyelvű kultúra születése
A reformáció világi irodalma
A barokk irodalma

Népszerű világi költészet a 17-18. században: a kuruc kor lírája

- Az életmű néhány jellemzője keretében néhány lírai, és/vagy egy-három epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése (pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján). - A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. - Művészletek értelmezése. - Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. - Művekről szóló olvasatok, vélemények megértése. A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

3. témakör: Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők

Berzsenyi Dániel, Gárdonyi Géza, Illyés Gyula, Juhász Gyula, Karinthy Frigyes, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Móricz Zsigmond, Nagy László, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Szabó Magda, Tóth Árpád, Weöres Sándor.
A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

- Az életmű néhány jellemzője keretében néhány lírai, és/vagy egy-három epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése (pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján). - A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. - Művészletek értelmezése. - Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. - Művekről szóló olvasatok,

vélemények megértése. A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

4. témakör: Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból

Áprily Lajos, Dsida Jenő, Gion Nándor, Kányádi Sándor, Kovács Vilmos, Reményik Sándor, Sütő András, Tamási Áron, Wass Albert.

A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

- Az életmű néhány jellemzője keretében néhány lírai, és/vagy egy-három epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése (pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján). - A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. - Műrészletek értelmezése. - Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. - Művekről szóló olvasatok, vélemények megértése. A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

5. témakör: Művek a kortárs magyar irodalomból

Kortárs műalkotás: a mindenkori vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás.

- Legalább egy szerző néhány lírai vagy drámai, illetve epikai művének értelmezése az utolsó harminc évből. - A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. - Műrészletek értelmezése. - Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. - Művekről szóló olvasatok, vélemények megértése. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

6. Művek a világirodalomból

Választható korok és művek a világirodalomból a líra és epika tárgyköréből

- Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok). - További választható korszakok: a romantika, a realizmus, a századfordulós modernség a szimbolizmustól az avantgárdig, a 20. század. - A korszak jellemzőinek és egy-két kiemelkedő alkotásának bemutatása. - A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. - Műrészletek értelmezése. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, gondolati, filozófiai vonatkozása.

7. Színház és dráma

Szophoklész egy műve

Shakespeare egy műve

Molière egy műve

Katona József: Bánk bán

Madách Imre: Az ember tragédiája

Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov

Örkény István egy drámája

Egy 20. századi magyar dráma

- A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása a dráma lényegre törő értelmezésével. - Drámarészletek értelmezése. - Színház és dráma az adott mű korában. - A művekről szóló olvasatok, vélemények megértése. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani vagy társadalmi vonatkozása.

8. témakör: Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom

Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemző bemutatása a lehetséges témák egyikéből.

- A népköltészet. - Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció (pl. irodalom filmen, rajzfilmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben). - A gyermek- és ifjúsági irodalom. - A szórakoztató irodalom hatáskeltő eszközei (pl. értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték). - Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek

bemutatása (pl. útirajz, detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers, sms-vers). - Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában VAGY - Az adott régió, a tájegység, a település irodalmi hagyományainak bemutatása (pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór). - A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése.

Értelmezési szintek, megközelítések

Az Értelmezési szintek, megközelítések lehetséges szempontjai a Szerzők, művek (2.1) témaköreiben.

Témák, motívumok, toposzok

- Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. - Témák, motívumok, toposzok változatainak felismerése, értelmezése (pl. hegy, kert, sziget, út, évszakok, alászállás, felemelkedés, nemzedékek, család, felnőtté válás, beavatás, ember és természet, mikro- és makrokozmosz, felnőtt-gyermek, férfi-nő, bűn és bűnhődés, vándorlás, kaland, falusi és nagyvárosi életformák; a háború élménye, Trianon, a holokauszt, a lágerek világa, a diktatúrák, az elidegenedés stb.).

Műfajok, poétika

- Műnemek és műfajok felismerése. - Alapvető versformák felismerése. - Poétikai fogalmak alkalmazása művek bemutatásában, értelmezésében. - A kerettanterv törzsanyagában szereplő verstani ismeretek

Korszakok, stílustörténet

- A kifejezőmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.

Irodalomtörténet

- A magyar irodalomtörténet/művelődéstörténet főbb korszakainak néhány jellemzője

TÖRTÉNELEM

1. Az ókor

1.1 Politika	Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában
1.2 Ókori civilizációk öröksége	A görög és a római építészet
1.3 Vallások	A zsidó monoteizmus A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése

2. A középkor

2.1 Az iszlám világ	Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában
2.2 Gazdaság, társadalom, állam	Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem

2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon	Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák
2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás	A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok
2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor	Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés Az Aranybulla legfontosabb elemei
2.6 A vegyesházi királyok kora	A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek

3. A kora újkor

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik	A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyrendszer átalakulása)
3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon	A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése Európában és Magyarországon Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon
3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek	A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)
3.4 Erdély	Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete
3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban	A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke Magyarország újranevesülése és újranevesítése
3.6 A felvilágosodás	A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata Mária Terézia és II. József reformjai

4. Az újkor

4.1 Politikai eszmék	Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus,
----------------------	---

	konzervativizmus
4.2 Az ipari forradalom első hulláma	Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyáripar
4.3 A reformkor	A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája
4.4 A forradalom és szabadságharc	A pesti forradalom és az áprilisi törvények A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztíával és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése
4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon	Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon
4.6. A szocializmus	A szocializmus eszméje (marxizmus)
4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések	A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján
4.8 A dualizmus kora	A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet
4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon	Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában

5. A világháborúk kora

5.1. Az első világháború	A háború jellemzői, hadviselő felek – Magyarország részvétele a háborúban
5.2. Politikai változások a háború után	A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban
5.3. Párizs környéki békék	A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei
5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között	A nemzetiszocialista Németország A kommunista Szovjetunió
5.5 Politika és gazdaság Magyarországon	Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években
5.6. Társadalom és életmód Magyarországon	Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon
5.7. A második világháború	A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátország, ellenállás)
5.8. Magyarország a második világháborúban	A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata
5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon	A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon

5.10. Magyarország pusztulása	Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérré vált ország, deportálások a Szovjetunióba
-------------------------------	---

6. A hidegháború kora

Témák	Középszint
6.1 A hidegháború kora	A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői
6.2. A kétpólusú világ felbomlása	Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában
6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése	A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején
6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc	A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás
6.5 A kádári diktatúra	A pártállam, a térszerűsítés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku
6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon	A rendszerváltoztatás (1989–1991) A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása

7. A jelenkor

7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ	Az Európai Unió főbb szervei és működésük Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig
7.2. Politikai intézmények	Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer
7.3. Nemzet	A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás) A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

1. A család, a családi szocializáció
2. A család gazdálkodása és pénzügyei
3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás
4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

5. A magyar állam intézményei
6. Az állam gazdasági szerepvállalása
7. A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése
8. Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem
9. Bankrendszer, hitelfelvétel
10. Vállalkozás és vállalat

1. A család, a családi szocializáció

A család fogalma és funkciói. Családi szerepek.

A házasság intézménye, hagyományos családmódelek, a család társadalmi funkciói.

Párkapcsolatok, családtervezés, gyermekvállalás kérdése

2. A család gazdálkodása és pénzügyei

A háztartás bevételei.

A háztartás kiadásai: fogyasztás, beruházás.

Megtakarítás a háztartásban – megtakarítás formái.

A hitelfelvétel módjai, feltételei és kockázatai.

3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás

Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok és kötelezettségek.

Egyéni és közösségi jogok.

Az állampolgárság fogalma. Állampolgárság létrejötte.

Az Alaptörvény legfontosabb részei.

Az országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti választások, a népszavazás intézménye.

A civil társadalom szervezetei

4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

A nemzettudat alkotóelemei és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái.

Az anyaország feladatai a határon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében.

A nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban.

Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere.

A globalizáció hatása a nemzeti kultúrákra.

A magyar honvédség szerepe, feladatai.

Biztonságpolitikai kihívások a 21. században

5. A magyar állam intézményei

A köztársasági elnök szerepe.

A törvényhozói hatalom rendszere.

A törvényalkotás folyamata és a jogszabályi szintek.

Politikai pártok.

A végrehajtó hatalom rendszere (országos és helyi szint).

A nagy ellátórendszerek.

Az önkormányzatiság fogalma.

A helyi önkormányzatok szervezete és működése.

A közigazgatás rendszere.

Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői.

Jogi alapismeretek: jogsérelem, jogorvoslat.

Az ellenőrző intézmények (AB, ÁSZ).

A rendőrség feladatai és jogai

6. Az állam gazdasági szerepvállalása

Államháztartás, központi költségvetés és a fiskális politika.

Az állam piaci és nem piaci feladatai.

Az újraelosztási rendszerek.

Az államadósság kialakulása és finanszírozása.

A fő makrogazdasági mutatók.

A gazdasági növekedés, stagnálás, foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció.

Adók és járulékok.

Az állam gazdasági szerepének liberális, baloldali és konzervatív értelmezése

7. *A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése*

Állampolgári dokumentumok: személyi igazolvány, lakcímkártya, diákigazolvány, útlevel, adóazonosító, TAJ kártya, jogosítvány.

A hivatali ügyintézés lehetőségei.

Szerződések típusai.

Motivációs levél, önéletrajz, állásinterjú.

8. *Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem*

A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei.

Demográfiai folyamatok hazánkban és a nagyvilágban.

A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre

9. *Bankrendszer, hitelfelvétel*

A nemzetközi és a hazai bankrendszer.

Pénzügyi tranzakciók. Hitel (kamat, futamidő, fedezet, saját erő, THM).

Az MNB működése, feladatai és a monetáris politika

10. *Vállalkozás és vállalat*

A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői.

A tulajdonformák.

Vállalkozási formák, cégtípusok.

Az üzleti terv.

FÖLDRAJZ

Általános természetföldrajz, a kontinensek illetve Magyarország természetföldrajza

Témakörök:

Tájékozódás a földrajzi térben

Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

A geoszférák földrajza A kőzetburok földrajza

A levegőburok földrajza

A vízburok földrajza

A geoszférák kölcsönhatásai, a földrajzi övezetesség

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

Európa földrajza

Az Európán kívüli kontinensek földrajza

Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakörök:

Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

Európa földrajza

Az Európán kívüli kontinensek földrajza

Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIA

Középszintű témakörök:

1. A mozgóképi közlés mód és kifejező eszközök

A mozgásbrázolás alapjai, technikai képalkotás, mozgóképi történetmesélés

A technikai kép jellemzői

Szerepjáték

Montázs

Mozgóképi elbeszélés

Mozgóképi alkotások rendszerezése

A valóságábrázoláshoz való viszony
Cselekményelemzés
Mozgóképi szövegek jelentése
Mozgóképi szövegek szerkesztése

2. Mozgóképi kultúra és tömegkultúra

Műfaji jellemzők
Sorozatelv
A sztár
A befogadást befolyásoló tényezők
Reklám
Show-műsorok
Televíziós filmsorozatok
Számítógépes játék

3. A magyar filmtörténet és a filmművészet

Korstílusok
A filmtörténet kezdetei
A némafilmművészet
Magyar filmek a II. világháború előtt
Magyar filmek a II. világháborútól a rendszerváltozásig
A kortárs magyar film

4. Média társadalmi szerepe, intézmények, szabályozás

A média fogalma, társadalmi szerepe
A társadalmi nyilvánosság
A valóság sztereotip és torzított megjelenése a médiában

5. Médiaintézmények és médiaszabályozás

Médiaszöveg – mint termék
Új médiatechnológiák
Online média használata
Hírműsorok
A médiaipar intézményei
A médiaipar ellenőrzése

MATEMATIKA

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok

- 1.1.1. Halmazműveletek
- 1.1.2. Számosság, részhalmazok

1.2. Matematikai logika

- 1.2.1. Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában

1.3. Kombinatorika

1.4. Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1. Alapműveletek

2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek

- 2.2.1. Oszthatóság
- 2.2.2. Számrendszerek

2.3. Racionális és irracionális számok

- 2.4. Valós számok**
- 2.5. Hatvány, gyök, logaritmus**
- 2.6. Betűkifejezések**
  - 2.6.1. Nevezetes azonosságok
- 2.7. Arányosság**
  - 2.7.1. Százalékszámítás
- 2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek**
  - 2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek
    - Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek
    - Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek
    - Magasabb fokú egyenletek
    - Négyzetgyökös egyenletek
  - 2.8.2. Nem algebrai egyenletek
    - Abszolútértékes egyenletek
    - Exponenciális és logaritmikus egyenletek
    - Trigonometrikus egyenletek
  - 2.8.3. Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek
- 2.9. Közéértékek, egyenlőtlenségek**
- 3. Függvények, az analízis elemei**
  - 3.1. A függvény**
  - 3.2. Egyváltozós valós függvények**
    - 3.2.1. A függvények grafikonja, függvény-transzformációk
    - 3.2.2. A függvények jellemzése
  - 3.3. Sorozatok**
    - 3.3.1. Szám-tani és mértani sorozatok
    - 3.3.2. Kamatos kamat, járadékszámítás
- 4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria**
  - 4.1. Elemi geometria**
    - 4.1.1. Tételek
    - 4.1.2. A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok
  - 4.2. Geometriai transzformációk**
    - 4.2.1. Egybevágósági transzformációk: Síkban
    - 4.2.2. Hasonlósági transzformációk
  - 4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok**
    - 4.3.1. Síkbeli alakzatok: Háromszögek, Négyzetek, Sokszögek, Kör
    - 4.3.2. Térbeli alakzatok
  - 4.4. Vektorok síkban és térben**
  - 4.5. Trigonometria**
  - 4.6. Koordinátageometria**
    - 4.6.1. Pontok, vektorok
    - 4.6.2. Egyenes
    - 4.6.3. Kör
  - 4.7. Kerület, terület**
  - 4.8. Felszín, térfogat**
- 5. Valószínűség-számítás, statisztika**
  - 5.1. Leíró statisztika**
    - 5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
    - 5.1.2. Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
  - 5.2. A valószínűség-számítás elemei**

DIGITÁLIS KULTÚRA

IDEGEN NYELV

Személyes vonatkozások, család

- a vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai, (fordulópontjai)
- családi élet, családi kapcsolatok
- a családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- személyes tervek

Ember és társadalom

- a másik ember külső és belső jellemzése
- baráti kör
- a tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- női és férfi szerepek
- ünnepek, családi ünnepek
- öltözködés, divat
- vásárlás, szolgáltatások, (posta)
- hasonlóságok és különbségek az emberek között

Környezetünk

- az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- a városi- és a vidéki élet összehasonlítása
- növények- és állatok a környezetünkben
- környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: mit tehetünk környezetünkért, vagy a természet megóvásáért?
- időjárás

Az iskola

- saját iskolájának bemutatása (**pl szakmai képzés, tagozat**)
- tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- a nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, **internetes böngészés**
- az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

A munka világa

- diákmunka, nyári munkavállalás
- pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

Életmód

- napirend, időbeosztás
- az egészséges életmód (**a helyes és helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás**)
- étkezési szokások a családban
- ételek, kedvenc ételek
- étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- gyakori betegségek, sérülések, baleset
- gyógykezelés (**házi orvos, szakorvos, kórházak**)

Szabadidő, művelődés, szórakozás

- szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- színház, mozi, koncert, kiállítás
- sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- olvasás, rádió, TV, videó, számítógép, Internet
- kulturális **és sport**események

Utazás, turizmus

- a közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- nyaralás itthon, illetve külföldön
- utazási előkészületek, **egy utazás megtervezése, megszervezése**
- az egyéni- és a társasutazás előnyei és hátrányai

Tudomány- és technika

- népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

Gazdaság

- családi gazdálkodás, üzleti világ, fogyasztás, reklámok
- a pénz szerepe a mindennapokban, pénzkezelés a célnyelvi országokban
- vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank); **online szolgáltatások igénybevétele**

BIOLÓGIA

1. Bevezetés a biológiába

- A biológia tudománya
- Az élet jellemzői
- Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

Szervetlen és szerves alkotóelemek
Az anyagcsere folyamatai
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

3. Az egyed szerveződési szintje

- Nem sejtes rendszerek
- Önálló sejtek
- Többsejtűség
- Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

4. Az emberi szervezet

Homeosztázis
Kültakaró
A mozgás
A táplálkozás
A légzés
Az anyagszállítás
A kiválasztás
A szabályozás
Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- Populáció
- Életközösségek (élőhely típusok)
- Bioszféra
- Ökoszisztéma
- Környezet- és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

Molekuláris genetika
Mendeli genetika
Populációgenetika és evolúciós folyamatok
A bioszféra evolúciója

FIZIKA

- 1. Mozgás és egyensúly**
  - Egyszerű mozgások
  - Összetett mozgások
  - Ismétlődő mozgások
  - Dinamika, a közlekedés és sportolás fizikája
  - Gépek
- 2. Energia, munka, hő**
  - Munka, energia
  - A melegítés és hűtés következményei
- 3. Víz, levegő, környezet**
  - Víz, levegő
  - Környezet
- 4. Elektromosság**
  - Szikrák, villámok
  - Elektromosság a környezetünkben
  - Generátorok és motorok
- 5. Hullámok, kommunikáció, fény**
  - A hullámok szerepe a kommunikációban
  - Képek és látás
- 6. Atomfizika, magfizika**
  - Az atomok és a fény
  - Az atommag szerkezete
- 7. A Világegyetem megismerése**
  - A gravitációs mező
  - Csillagászat
- 8. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek**
  - A fizikatörténet jelentősebb személyei
  - Felfedezések, találmányok, elméletek
  - A jelen kihívásai

KÉMIA

- 1. Általános kémia*
  - 1.1 Atomszerkezet*
  - 1.2 Kémiai kötések*
  - 1.3 Molekulák, összetett ionok*
  - 1.4 Anyagi halmazok*
    - 1.4.1 Egykomponensű anyagi rendszerek*
      - 1.4.1.1 Kristályrácsok*
      - 1.4.1.2 Átmenet a kötés- és rácstípusok között*
    - 1.4.2 Többkomponensű rendszerek*
      - 1.4.2.1 Csoportosítás*
      - 1.4.2.2 Diszperz rendszerek*
      - 1.4.2.3 Kolloid rendszerek*
      - 1.4.2.4 Homogén rendszerek*
  - 1.5 Kémiai átalakulások*
    - 1.5.1 Termokémia*
      - 1.5.1.1 A folyamatok energiaviszonyai*
      - 1.5.1.2 Reakcióhő*
    - 1.5.2 Reakciókinetika*
      - 1.5.2.1 Reakciósebesség*
      - 1.5.2.2 Katalízis*
    - 1.5.3 Egyensúly*
      - 1.5.3.1 Megfordítható reakciók*
      - 1.5.3.2 Egyensúly*
    - 1.5.4 A kémiai reakciók típusai*

- 1.5.4.1 Sav-bázis reakciók
- 1.5.4.2 Elektron- átmenettel járó reakciók
- 1.5.4.3 Egyéb, vizes oldatban végbemenő kémiai reakciók
- 1.5.4.4 Egyéb reakciók
- 1.5.5 Elektrokémia
  - 1.5.5.1 Galvánelem
  - 1.5.5.2 Elektrolízis
  - 1.5.5.3 Az elektrolízis mennyiségi viszonyai
- 2. Szervetlen kémia
  - 2.1 Hidrogén
  - 2.2 Nemesgázok
  - 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
    - 2.3.1 Halogénelemek
    - 2.3.2 Halogénvegyületek Csoportosítás
      - 2.3.2.1 Hidrogén- halogenidek (HF, HCl, HBr, HI)
      - 2.3.2.2 Kősó (NaCl)
      - 2.3.2.3 Ezüst-halogenidek (AgCl, AgBr, AgI)
      - 2.3.2.4 Hypo (NaOCl-oldat)
      - 2.3.2.5 Egyéb
    - 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
      - 2.4.1 Oxigén
      - 2.4.2 Oxigénvegyületek
        - 2.4.2.1 Dihidrogén- peroxid (H_2O_2) Anyagszerkezet
        - 2.4.2.2 Oxidok
        - 2.4.2.3 Hidroxidok Fontosabb fémhidroxidok
        - 2.4.2.4 Egyéb
      - 2.4.3 Kén
        - 2.4.4 A kén vegyületei
          - 2.4.4.1 Dihidrogén- szulfid, kén-hidrogén (H_2S)
          - 2.4.4.2 Kén-dioxid (SO_2)
          - 2.4.4.3 Kén-trioxid (SO_3)
          - 2.4.4.4 Kénssav (H_2SO_3) és sói
          - 2.4.4.5 Kénsav (H_2SO_4)
          - 2.4.4.6 Egyéb
      - 2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
        - 2.5.1 Nitrogén
        - 2.5.2 Nitrogénvegyületek
          - 2.5.2.1 Ammónia (NH_3) Anyagszerkezet
          - 2.5.2.2 Nitrogén-oxidok
          - 2.5.2.3 Salétromos-sav (HNO_2) sói
          - 2.5.2.4 Salétromsav (HNO_3)
          - 2.5.2.5. Egyéb
        - 2.5.3 Foszfor
        - 2.5.4 Foszforvegyületek
          - 2.5.4.1 Difoszfor-pentaoxid (P_2O_5)
          - 2.5.4.2 Foszforsav (foszforsav, H_3PO_4)
          - 2.5.4.3. A foszforsav fontosabb sói Szabályos sók
      - 2.6 A szénsoport elemei és vegyületeik
        - 2.6.1 Szén
        - 2.6.2 A szén vegyületei
          - 2.6.2.1 Szén-monoxid (CO)
          - 2.6.2.2 Szén-dioxid (CO_2)
          - 2.6.2.3 Szénsav (H_2CO_3)

- 2.6.2.4. *Egyéb*
- 2.6.3 *Szilícium*
- 2.6.4 *Szilícium-vegyületek*
  - 2.6.4.1 *Szilícium-dioxid (SiO₂)*
  - 2.6.4.2 *Szilikonok*
  - 2.6.4.3. *Egyéb*
- 2.7 *Fémek*
  - 2.7.1 *Az s-mező fémjei*
  - 2.7.2 *A p-mező fémjei*
    - 2.7.2.1 *Alumínium*
    - 2.7.2.2 *Ón és ólom*
  - 2.7.3 *A d-mező fémjei*
    - 2.7.3.1 *Vas csoport (Fe, Co, Ni)*
    - 2.7.3.2 *Réz csoport (Cu, Ag, Au)*
    - 2.7.3.3 *Cink*
    - 2.7.3.4 *Higany*
    - 2.7.3.5 *Egyéb*
    - 2.7.3.6 *Egyéb átmenetifém-vegyületek*
- 3. *Szerves kémia*
  - 3.1 *A szerves vegyületek általános jellemzői*
  - 3.2 *Szénhidrogének*
    - 3.2.1 *Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok)*
    - 3.2.2 *Alkének (olefinek)*
    - 3.2.3 *Több kettős kötést tartalmazó szénhidrogének*
      - 3.2.3.1 *Diének*
      - 3.2.3.2 *Természetes poliének*
    - 3.2.4 *Alkinok*
      - 3.2.4.1 *Etin (acetilén)*
    - 3.2.5 *Aromás szénhidrogének*
      - 3.2.5.1 *Benzol*
      - 3.2.5.2 *Toluol, sztirol*
      - 3.2.5.3 *Naftalin Molekulaszerkezet*
  - 3.3 *Halogéntartalmú szerves vegyületek*
  - 3.4 *Oxigéntartalmú szerves vegyületek*
    - 3.4.1 *Hidroxivegyületek*
      - 3.4.1.1 *Alkoholok*
      - 3.4.1.2 *Fenolok*
        - 3.4.1.2.1 *Fenol Anyagszerkezet*
    - 3.4.2 *Éterek*
    - 3.4.3 *Oxovegyületek*
  - Csoportosítás*
  - 3.4.4 *Karbonsavak*
    - 3.4.4.1 *Egyéb funkciós csoportot tartalmazó karbonsavak*
    - 3.4.4.2 *A karbonsavak sói Felhasználás*
  - 3.4.5 *Észterek*
    - 3.4.5.1 *Karbonsav-észterek Nevezéktan*
    - 3.4.5.2 *Szervetlen-sav-észterek*
- 3.5 *Nitrogéntartalmú szerves vegyületek*
  - 3.5.1 *Aminok*
  - 3.5.2 *Aminosavak*
  - 3.5.3 *Savamidok*
  - 3.5.4 *Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek*
    - 3.5.4.1 *Piridin*

- 3.5.4.2 Pirimidin
- 3.5.4.3 Pirrol
- 3.5.4.4 Imidazol
- 3.5.4.5 Purin
- 3.5.5 Gyógyszerek, drogok, hatóanyagok
- 3.6 Szénhidrátok
  - 3.6.1 Monoszacharidok
    - 3.6.1.1 Glicerín-aldehid
    - 3.6.1.2 1,3-dihidroxi-aceton
    - 3.6.1.3 Ribóz és 2-dezoxi-ribóz
    - 3.6.1.3 Glükóz (szőlőcukor)
    - 3.6.1.4 Fruktóz (gyümölcscukor)
  - 3.6.2 Diszacharidok
    - 3.6.2.1 Maltóz
    - 3.6.2.2 Cellobióz
    - 3.6.2.3 Szacharóz (répacukor, nádcukor)
  - 3.6.3 Poliszacharidok
    - 3.6.3.1 Cellulóz
    - 3.6.3.2 Keményítő
  - 3.6.4 Egyéb
- 3.7 Fehérjék
- 3.8 Nukleinsavak
- 3.9 Műanyagok
  - 3.9.1 Természetes alapú műanyagok
  - 3.9.2 Szintetikus előállított műanyagok
    - 3.9.2.1 Polimerizációs műanyagok
    - 3.9.2.2 Polikondenzációs műanyagok
    - 3.9.2.3 Környezet-védelmi szempontok
    - 3.9.2.4. Egyéb
- 3.10 Energiagazdálkodás
- 4. Kémiai számítások
  - 4.1 Az anyagmennyiség
  - 4.2 Gázok
  - 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek
  - 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
  - 4.5 Termokémia
  - 4.6 Kémiai egyensúly
  - 4.7 Kémhatás
  - 4.8 Elektrokémia

TESTNEVELÉS

- 1. 1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek.**
Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története, kiemelkedő események a játékokon. Olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng. Magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok. Magyar sikersportágak.
- 2. A harmonikus testi fejlődés**
A testi fejlődés és a mozgásos cselekvés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, mozgásfejlődés, terhelhetőség).
- 3. A testmozgás, a sport szerepe az egészségtudatos magatartás kialakításában, és a személyiség fejlesztésében**

Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, megfelelő táplálkozás, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük. A testmozgás szerepe az érzellem- és feszültség szabályozásban, stresszkezelésben (mentális egészség).

4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben.

A motoros képességek értelmezése, fejlesztési lehetőségei. A pulzus fogalma, fajtái, mérési lehetőségei, összefüggése az intenzitással. Az erőfejlesztés szabályai.

5. Gimnasztikai ismeretek

A bemelegítés szerepe és kritériumai. Gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális és koordinációs képességek fejlesztésére. Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.

6. Atlétika

„Az atlétika, mint a sportok királynője” tételmondat értelmezése. A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege. Balesetvédelmi előírások az atlétika oktatása során.

7. Torna

Torna az iskolai testnevelésben. A női és férfi tornaszerek és az azokon végrehajtható alapelemek ismertetése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.

8. Zenés-táncos mozgásformák

A zenés-táncos mozgásformák egyikének ismertetése: ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc.

9. Küzdősportok, önvédelem

Páros és csapat küzdőjátékok ismertetése. Egy, az olimpiai játékok programjában szereplő küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok. Önvédelmi alapismeretek.

10. Úszás

Az úszás jelentősége az ember életében, szerepe az egészségtudatos, aktív életvitelben. Az úszásnemek alapjai. Két úszásnem részletes ismertetése. Az úszás higiéniájának ismerete.

11. Testnevelési és sportjátékok

Öt, labdajátékot előkészítő testnevelési játék ismertetése. Két sportjáték alapvető szabályainak (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok) ismerete, valamint alapvető technikai, taktikai elemeinek bemutatása. Személyes és társas folyamatok a játéktevékenységben (asszertivitás, sikerorientáltság, kooperáció).

12. Alternatív környezetben űzhető sportok és mozgásformák

Egy-egy választott, alternatív környezetben, teremben, földön, vízben, levegőben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak bemutatása. Alapvető ismeretek a táborozásokról.

A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, FORMÁI, A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI, VALAMINT AZ ÉRTÉKELÉS DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bg)
A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (3) a)

A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése

A fenti tevékenységet két részre lehet osztani. Egyik része, mikor az iskolán kívüli **szervezetek ellenőrzik ezt a tevékenységet**, a másik, amikor az **iskolán belül történik ennek a tevékenységnek az ellenőrzése**. Iskolán kívülről jogosult az oktató-nevelő munkát ellenőrizni a fenntartó, amelyet szakértők segítségével végez, illetve a minőségfejlesztés terén külső szakértői intézmény ellenőrzi, vezeti a minőségfejlesztés menetét.

A belső ellenőrzést elsősorban az iskola igazgatója végzi.

Feladata az iskola vezetése, irányítása, a személyi, dologi feltételek biztosítása, az iskola vagyonának védelme, a tárgyi eszközök állagának megóvása, fejlesztése, és az iskolában folyó oktató-nevelő munka minőségének ellenőrzése.

Az ellenőrzés a tanórák és a tanórákon kívüli tevékenységek látogatásával történik, másrészt beszámoltatja a munkaközösségek vezetőit, a diákönkormányzatot segítő tanárt és a könyvtárost.

Legfontosabb segítők az **igazgatóhelyettesek**, akik távollétében teljes jogkörrel helyettesíthetik őt. Közöttük a munkamegosztást a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

A munkaközösségek vezetői ellenőrzik a saját munkaközösségükben folyó oktatás színvonalát; a tanítás során az értékelés és a mérések helyességét. Óralátogatásokat folytatnak, felügyelik, hogy a tanárok a tanterv szerint haladnak-e.

Ellenőrzési jogkörrel az **iskola használói - a diákok - és a szülők nem rendelkeznek, de ők is tehetnek észrevételeket az iskolában folyó oktató-nevelő munkával kapcsolatban**. Ezekre az észrevételekre az iskola igazgatója, ill. az osztályfőnökök vagy szaktanárok a törvényben jelzett határidőn belül kötelesek válaszolni.

A minőségfejlesztés, ill. az oktató munka színvonalának ellenőrzéséhez az iskola és az igazgatója szakértők, ill. szaktanácsadók munkáját igénybe veheti.

Ha az ellenőrzés folyamán az iskola dolgozói közül valakinek a munkájában hiányosságokat vél felfedezni valamelyik ellenőrzésre jogosult személy, akkor a törvényben előírt lépéseket köteles megtenni. Ha kimagasló munkát észlel, akkor javaslatot kell tennie - illetve ha lehetőség nyílik rá, saját jogkörben kell eljárnia - a kimagasló munka megjutalmazására.

Ez lehet anyagi juttatás, lehet írásbeli dicséret, szóbeli dicséret.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése

A tanulók munkájánál az értékelés az oktatási folyamat egyik legfontosabb eszköze, ezért a tanulók teljesítményét 1-5-ig terjedő érdemjegyekkel osztályozzuk.

A helyi tanterv témaköreinek lezárásakor témazáró dolgozatokat írathatnak. A tanév során biztosítani kell a folyamatos értékelést, meg kell adni a javítás lehetőségét.

A szorgalom értékelése szintén folyamatosan történik szóbeli, illetve írásbeli dicséretes és elmarasztalások segítségével. Ezek figyelembevételével az osztályfőnök félévkor és év végén dönt a tanulók magatartás és szorgalom érdemjegyeiről, természetesen az osztályban tanító oktatók véleményét kikérve.

Félévkor és tanév végén, az oktatótestületi értekezleten a törvény adta lehetőséggel élhet az oktatótestület. A tanulók érdemjegyeiről kérdést tehet fel a szaktanárnak, ill. az osztályfőnöknek, és jogával élve esetlegesen azt módosíthatja is. Az év közben az oktatás folyamatában adott érdemjegyekről rendszeresen tájékoztatni kell a szülőket.

A tantárgyak követelményeit a helyi tanterv tartalmazza.

Az iskola vezetési rendszerét, belső kommunikációs működését az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

A tanulóknak az adott tantárggyal összefüggő minden lényeges szóbeli, írásbeli vagy gyakorlati tevékenységét figyelemmel kell kísérni, értékelnit kell. A szaktanárnak ügyelni kell arra, hogy a tanuló különböző típusú feleletekkel bizonyíthassa ismereteit és tudását. A tanulók teljesítményét folyamatosan kell értékelnit, lehetőség szerint érdemjeggyel minősítve. Az érdemjegyet az osztálycsoport – előtt közölnit kell a tanulóval, és be kell vezetniti a naplóba. Az érdemjegy mindig annak a hónapnak a rubrikájába kerüljön, amelyben a felelet történt.

A tanárok – munkaközösségi követelményszinttel – egységes követelmények szerint bírálják el a tanulók tudását, ismereteinek gyakorlati alkalmazását és a közös munkában való részvételt. Az értékelés módja tanév közben érdemjegy, félévkor és a tanév végén pedig osztályzat. A tanuló - lehetőség szerint - minden hónapban kapjon érdemjegyet a Szakmai Programban meghatározott módon. Az érdemjegyek száma egy félévben minimum három kell, hogy legyen, kivételt képeznek a 0,5-1 órás tantárgyak, amely projekt készítése esetében egy érdemjegy.

Duális képzés esetében a duális képzőhelyeket, a képzésben résztvevőket, a munkaszerződéseket az intézmény a KRÉTA Duális moduljában tartja nyilván. A duális képzőhely a duális képzésben résztvevő tanuló mulasztásait, évközi értékeléseiket ugyanebben a rendszerben, a fenti modulban rögzíti.

A félévi/év végi értékelést a **szakirányú ismeret** tantárgyból (duális tantárgy) a KRÉTA naplóban kell elvégezni. Az osztályzatot a duális képzőhely adja.

Az iskolai írásbeli, szóbeli és gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérése

A tanulók tantárgyi ismereteit a tanórán és esetenként órán kívül is figyelemmel kísérjük és mérjük.

A mérés

- tájékoztatja a oktatót munkája eredményéről
- a tanulóat a tanulásban elért eredményéről
- a szülőket gyermekük előrehaladásáról
- a felsőbb intézményeket, ill. munkahelyet a tanuló tudásáról
- alakítja a közösség mércéjét.

A tanórán a tanuló **írásbeli és szóbeli feleletekkel** ad számot tudásáról. A **szóbeli felelet** lehet kérdésekre adott válasz és összefüggő, önálló szóbeli felelet, stb.

Az **írásbeli felelet** lehet: - röpdolgozat, nagyobb ellenőrző dolgozat, témazáró dolgozat, teljesítményteszt, feladatlap stb.

Projektdolgozat (projektmunka), olyan írásbeli házi feladat (munka), amelyet a tanuló egy bizonyos témából készit.

A kompetencia alapú oktatás értékelésének lehetőségei:

szóbeli felelet

írásbeli felelet

egyéni, páros vagy csoportos projektmunka értékelése

témahét portfólió

A tanuló előrehaladását **rendszeresen** kell ellenőrizni és értékelni, valamint **érdemjeggyel** minősíteni.

Törekedni kell arra, hogy a tanuló minél változatosabban, különböző típusú feleletekkel bizonyíthassa tudását. Az érdemjegyet a tanulóval **közölni kell, s a naplóba be kell vezetni.**

A hó közti érdemjegyeknek többféle típusát alkalmazzuk, használjuk. Ezeket a Kréta e-napló adatszótára tartalmazza.

Az értékelésnél számított súlyuk egyszeres (100%), kivéve az alábbiakat:

- témazáró, nagydolgozat: piros színű, 200% súllyal
- házi feladat: zöld színű, 30% súllyal
- félévi beszámoló (osztályozó vizsgán, 2. félév), 300% súllyal
- szakmai szintfelmérő (belső vizsgán), 200% súllyal

Az évközi érdemjegyeket a naplóban a szaktanároknak kötelessége vezetni.

A **szaktanár** kötelessége, hogy az érettségi követelményeknek, iskolánk Szakmai Programjának megfelelő elvárásokat ismertesse a tanulókkal.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülője az e-naplón keresztül értesül.

A tudás, a felkészülés ellenőrzését szolgálja a jeggyel általában nem értékelt házi feladat, szóbeli és írásbeli beszámoló is. Ezt a tanár szöveges formában is értékelheti, mely történhet szóban és írásban. Fontos, hogy az értékelés a tanuló számára érthető legyen, jelölje meg a továbbhaladás, esetleg javítás útját is.

A tanulókkal már az oktatási folyamat kezdetén tudatosítjuk az értékelési és mérési módszereket. A tanórai munka részfeladatait a diákok közös értékelésével mérik. Fontos az önértékelés is, mert jelzés a tanuló és tanár részére az egyéni képességet fejlesztő differenciált foglalkozáshoz. A tanulóknál ezért szükséges a kritikai bírálat igényének kifejlesztése. A tanórán egymás munkáit is helyesen értékeljük, tudjanak dicséretet mondani, érezzék mi a gyenge teljesítmény.

A házi feladat értékelése is a tanórán történik feladat formájában.

A tanórai értékelésnél ügyelni kell a stresszhelyzet elkerülésére, a nyugodt körülmények biztosítására. Az oktatási folyamat során lehetőség nyílhat arra is, hogy az osztály is értékeljen egy-egy teljesítményt.

Ha a tanuló a számonkéréskor hiányzik, akkor az értékeléskor a naplóban ezt „-„ karakterrel jelöljük. A számonkérést a tanulónak kötelessége pótolni legfeljebb két héten belül, a szaktanárral egyeztetett időpontban. Amennyiben ezt a tanuló nem teszi meg, akkor a „-„-ból elégtelen osztályzat lesz.

Előrehozott vizsga, különbözeti vizsga, javító- pótló-, osztályozó- és egyéb vizsgák sikeres letétele esetén a tantárgyi osztályzat bevezetéséről az osztályfőnök gondoskodik, egyben ő látja el a jegyzői teendőket is.

Erasmus pályázatban részt vevő tanulók beszámoltatása

Ha a külföldön tartózkodás tanítási időt érint, akkor a számonkérés módja a kint töltött idő hosszától függ. 1 hónapos távollét esetén a tanuló előre megkapja az oktatóktól a tananyagot, illetve a feladatokat. Figyelembe kell venni, hogy csak annyi feladatot kapjon, amennyit a napi 8 órás munka mellett reálisan el tud végezni. A tanuló saját felelőssége, hogy a távollétében leadott tananyagot elsajátítsa. Hazaérkezése után minimum 2 hét felkészülési időt kell hagyni számára, majd a 3. és 4. héten beszámol az oktatóknak a közismereti és szakmai tantárgyak azon anyag részeiből, amiből nem volt jelen az órákon. Van lehetőség jegyet adni a kint tanult ismeretekre is, pl. főzési gyakorlatból vagy idegen nyelvből. Több hónapos kint tartózkodás esetén a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladat meghatározásának elvei és korlátai

A házi feladat a szaktanár által kijelölt feladat, melyet a tanulók az iskolán kívül oldanak meg. A házi feladat megoldása a tanulók számára kötelező.

Az önállóan megoldandó feladat célja: a diák megtudhatja, milyen nehézségei vannak az adott anyagrészsel kapcsolatban, a tanár visszajelzést kap, hogy mit és mennyit kell még a diákokkal gyakoroltatni.

Elvei: alapvetően fontos és szükséges, hogy a tanulók házi feladatot készítsenek. A helyi tanterv követelményei az irányadóak, ezen túlmenően csak a tanulók önkéntes vállalása esetén adható.

Céljai:

- a tananyag elsajátításának elősegítése,
- a tanórán tanultak rögzítése,
- készségfejlesztés,
- a tanultak gyakorlati alkalmazása,
- az új anyag előkészítése,
- motiváció, a tantárgyhoz való érzelmi viszony kialakítása,
- a szülők tájékoztatása.

Típusai:

Írásbeli feladatok: egységes minden tanuló számára (alapkészségek fejlesztése), differenciált fejlesztést szolgáló feladatok, házi dolgozat vagy projekt: az adott tantárgyi ismereteken kívül egyéb készségek fejlesztését szolgálja.

A közös tevékenységre, együttműködésére épülő, a probléma megoldását és az összefüggések feltárását célzó projektek:

- a téma elkezdésekor kell meghirdetni,
- a téma lezárása után egy héttel kell beadni,
- két héten belül kell értékelni,
- érdemjegyének értéke azonos a témazáró jeggyel,
- egyéb (választható) feladat.

Szóbeli feladatok

- a tantárgy jellegéből adódó feladatok.

Mindkét feladattípus esetén a füzetben rögzítettjük a feladatokkal kapcsolatos tudnivalókat.

A kijelölt házi feladatok között ne legyen még nem tanult anyagrész. A tanár mindig pontosan, érthetően, esetleg példával magyarázza el, hogyan és mit kell megoldani a tanulónak.

A rendszeres és következetes ellenőrzés megfelelő tájékoztatást ad a tanuló, a tanár és a szülő számára is.

Várt eredmények:

- a tananyag elsajátítása, elmélyítése,
- a problémamegoldó képesség fejlődése,
- kommunikációs, narratív képességek fejlesztése
- felkészítés az élethosszig való tanulásra.

A házi feladatok mennyisége olyan mértékű legyen, hogy ne akadályozza a tanulók napi, hétfői, illetve tanítási szünetek alatti kikapcsolódását.

A házi feladat javítása, ellenőrzése, értékelése

A házi feladatot lehetőség szerint ellenőrizzük.

- Ez történhet közösen a tanórán
- Egyénenként (a tanár beszedi a feladatokat)

A tanár értékelheti a feladatokat:

- szóban (a tanuló javítja)
- írásban (a tanár javítja)
- érdemjeggyel (leosztályozza)

Év elején a szaktanár beszélje meg a tanulókkal, hogyan értékeli a házi feladatokat.

A tanulóknak adhatunk hosszabb feladatokat (pl. szöveg fordítása, megtanulása, stb.), melyeket a fent leírt módon ellenőrizhetünk.

A tanár adhat olyan feladatokat otthonra, melynek megoldásához, kidolgozásához több nap, esetleg hét szükséges.

(Pl. felkészülés egy- egy témából, házi fogalmazás, hosszabb tétel kidolgozása.)

Pontosan adjuk meg a tanulóknak a határidőt, amikorra el kell készíteniük, és adjunk hozzá segédanyagokat, megoldási javaslatokat, megoldási útmutatót.

A tanuló felmentése a kötelező tanórai foglalkoztatás alól

Jogi háttér: Az Szkt. 57. §
Az Szkt. végrehajtási rendeletének 157. § (Szvr.)

Az igazgató - a gyakorlati képzés kivételével - indokolt esetben a tanulót - részben vagy egészben - felmentheti a kötelező tanórán való részvétel alól.

Az **egyéni tanulmányi rendben tanuló** részleges vagy teljes felmentést kaphat a közismereti oktatásban, illetve az ágazati alapoktatásban a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, a tanuló a tudásáról osztályozó vizsgán ad számot.

A tanuló az igazgató engedélyével az iskola két vagy több évfolyamán megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette. Az évfolyam magasabb évfolyamán, vagy évfolyamismétlés esetén a tanuló mentesül az órák látogatása alól, a tanuló kérésére, az igazgató engedélyével.

Élő idegen nyelv – első idegen nyelv – angol / német nyelv tantárgy

A megnövekedett számú előrehozott osztályozó vizsgák, érettségi vizsgák miatt szükség van a különböző nyelvi képzésekből való kilépést egyértelmű módon leírni, rögzíteni.

1. **Technikum:**

11. évfolyamon lehet először előrehozott érettségi vizsgát tenni közép és emelt szinten, ennek előfeltétele az előrehozott 11., 12. és 13. évfolyam tananyagából az osztályozó vizsga letétele.

Javaslat: az érettségi vizsgát megelőző tanévben augusztusban a 11-es, érettségi (11.) évében, januárban a 12-es, áprilisban 13-os tananyagból. Ez egy ajánlott ütemezés, ettől eltérni lehet, de azt figyelembe kell venni, hogy egy vizsgaidőszakban maximum három vizsga tehető le.

A tanuló ezután kérheti a tanóra látogatása alól való teljes felmentését, mivel teljesítette a 13. évfolyamig bezárólag az összes követelményt. Emellett megszerezheti a középszintű érettségi vizsgát. A fennmaradó idejében **önállóan felkészülhet az emelt szintű érettségi vizsgára**, és bejelentkezhet érettségire emelt szinten, még a középiskola ideje alatt.

Megjegyzés: Ha van módja a tanulónak, javasolt becsatlakozni a gimnázium angol emelt szintű felkészítő óráira 11-12. évfolyamon, de ezt az órarend tervezésekor nem tudják figyelembe venni az intézményben.

2. **Gimnáziumban** 10. évfolyamtól van lehetőség előrehozott érettségi vizsgát tenni közép és emelt szinten is, miután a tanuló előrehozott osztályozó vizsgákkal teljesítette mind a négy évfolyam tananyagát. Itt is javasoljuk, hogy egy vizsgaidőszakban egy vizsgát tegyen le a tanuló, szükség esetén lehet egyszerre kettőt is, de háromnál több osztályozó vizsgát itt sem tehet le egyszerre a diák.

2.1. **Emelt szintű angol képzés: (5-5-6-6 óra)**

- a) **Ha a 10. évfolyamon előrehozott középszintű érettségi vizsgát tett** a tanuló, ezért kérheti a tanórák alól való részleges felmentését, azaz a 11-12. évfolyamon előírt 6

órából 4 órától kérhet, 2 órára – a KER B2 szint eléréséhez, az emelt szintű képzés kimenetéhez – köteles bejárni. Ez indokolt is, mivel még a tanulmányai során, 11. osztályban, 12. osztályban dönthet úgy a diák, hogy mégis tesz emelt szintű érettségi vizsgát, illetve szinten tartásnak is javasolt minimum ennyi óraszám.

- b) Ha a 10., 11. vagy 12. évfolyam** októberi vizsgaidőszakában tesz a tanuló előrehozott emelt szintű érettségi vizsgát, akkor kérheti a tanórák alól való teljes, vagy részleges felmentését, mivel az érettségi idejére az **előrehozott osztályozó vizsgákon**, illetve az **emelt szintű érettségivel teljesítette az emelt szintű angol nyelv teljes (KER B2 szintnek megfelelő) tananyagát**.

2.2. Haladó angol nyelvi képzés (gimnázium, művészet-média): (3-3-4-4 óra)

A 10. évfolyamon, vagy 11. évfolyamon, vagy 12. év októberi vizsgaidőszakában előrehozott középszintű (vagy emelt szintű) érettségit tett a tanuló, miután előrehozott osztályozó vizsgát tett a 4 évfolyam teljes anyagából (KER B1 szint). Ezért kérheti a tanórák alól való teljes, vagy részleges felmentését.

Emelt szintű érettségire való felkészítést kaphat az iskolában a 11., 12. évfolyamon, ha bejelentkezik az emelt szintre (heti 2 óra 2 évfolyamon keresztül).

Élő idegen nyelv – második idegen nyelv – német / olasz nyelv tantárgy (3-3-3-3)

- 1. Gimnáziumban** tanulhatnak **második idegen nyelvet**, aminek a kimeneti szintje **KER A2** (alapfok). A **középszintű érettségi vizsgának KER B1 a szintje**, tehát ha a diák a második idegen nyelvből szeretne érettségizni, amihez joga van, akkor erre **önállóan kell**, hogy felkészüljön.

Félévi és év végi osztályzás

Az oktató a tanuló teljesítményét, előmenetelét a tanítási év közben rendszeresen **érdemjeggyel** értékeli, félévkor és év végén **osztályzattal** minősíti.

A félévi és az év végi osztályzat megállapítása kellő számú érdemjegy alapján történik. A szaktanár beszélje meg az osztály – csoport- tanulóival a tantervi követelmények teljesítésének mértékét. Az elbírálás a tantervi követelmények és a tanuló szóbeli, írásbeli, valamint gyakorlati teljesítményének egybevetése alapján történjen, szükséges esetben a tanár módot adhat a *tanulónak* arra, hogy egy-egy kérdéses tananyagrészből beszámoljon, ezután állapítja meg a tantárgyi osztályzatot.

A tanuló tantárgyi értékeléséről, érdemjegyeiről, félévi és tanév végi osztályzatairól a tantárgyat tanító oktató dönt.

Osztályozás a heti 1 vagy ennél kevesebb óraszámú tantárgyak esetében

1-1 projektmunka elkészítése félévente (évente 2 projekt). Ezek érdemjegyeiből kapja a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a félévi, illetve az év végi osztályzatát.

Az osztályzatok kialakítása

A félévi osztályzatot az első félév jegyei alapján, az év végi osztályzatot a tanévben szerzett összes érdemjegy alapján állapítjuk meg.

Az osztályzatok kialakításakor a témazáró és a nagydolgozat érdemjegyei nagyobb hangsúlyt kapnak: kétszeres súllyal számítanak.

Az osztályzatot átlagolással alakítjuk ki, azzal a kikötéssel, hogy 0,3- 0,7 között a jegy meghatározásában érvényesüljön a tanári szabadság, azzal a kitételrel, hogy tanév végén a szaktanár az elégséges osztályzatot csak akkor köteles megadni, ha a tanuló 2. féléves tantárgyi átlaga és az egész éves átlaga is 1,70 fölött van.

A tanulók félévi, illetve év végi osztályzatát a oktatóttestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és a szaktanárok, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat (a tanuló hátrányára vagy előnyére) lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, az oktatóttestület (az osztályfőnök javaslata alapján) felkéri az érdekelt oktatót, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha az oktató nem változtatja meg döntését, és az oktatóttestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján módosítja.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök az osztályban oktatók véleményének kikérésével végzi.

Nem lehet fegyelmezési eszköz az érdemjegy. Intézményünkben minden munkaközösség külön határozza meg az értékelésének a módját, az érdemjegyek számát.

A félévi osztályzatokról az e-naplóból félévi értesítő nyomtatására kerül sor. A bizonyítványba kerülő év végi jegyek az egész éves munkát, a követelmények teljesítésének mértékét tükrözik.

Az egyes tantárgyakból kiemelkedő eredményt elért tanulót a szaktanár tantárgyi dicséretben részesítheti.

Azok a tanulók, akiket a szakmai és rehabilitációs bizottság, vagy a szakszolgálat szakvéleménye alapján az igazgató mentesít egyes tantárgyakból az értékelés és a minősítés alól, és így nem kapnak osztályzatot, **év végén szöveges értékelést kapnak.**

A félévi illetve év végi osztályzatról a tanulót és a szülőt értesíteni kell.

Az osztályozó értekezletet csak az utolsó tanítási nap után lehet megtartani (a végzős osztályok kivételével). Az osztályozó értekezlet időpontjáig a hiányzásokat le kell zárni.

Ha a tanév végén a tanuló legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, akkor javítóvizsgát tehet.

Ha a tanuló szakmai **gyakorlatból bukik, akkor tehet javítóvizsgát, ha a gyakorlati képzés szervezője engedélyezi.**

Ez azt jelenti, hogy:

- ha a szakmai gyakorlatot az iskola szervezi, akkor az oktatóttestület engedélyével
- ha a szakmai gyakorlatot az iskola külső cég segítségével szervezi, akkor a cég véleményének figyelembe vételével, az oktatóttestület engedélyével lehet javítóvizsgát tenni.

Félévkor és év végén osztályozó értekezletet kell tartani. Az oktatóttestületi szintű döntéseken az egész oktatóttestületnek jelen kell lennie. Levezető az igazgató.

Az értekezleten az osztályfőnökök beszámolnak az oktatóttestületnek:

- a magatartás és szorgalom minősítéséről
- az elégtelen osztályzatra minősített tanulókról
- az osztály tanulmányi, közösségi, kulturális, sport munkájáról
- az osztály nevelési eredményeiről és problémáiról
- a mulasztások alakulásáról

Indokolt esetben az igazgató kérheti a szaktanárt az adott érdemjegy indoklására. Az oktatóttestület tagjai kérdéssel fordulhatnak az osztályfőnökhöz a szorgalom osztályzattal kapcsolatban. ~~Az adott osztály megtárgyalása után az osztályzatok tintával átírásra kerülnek.~~

Félévkor az értesítésben számokkal, tanév végén az anyakönyv és a bizonyítvány megfelelő rovatába betűkkel kell bejegyezni a minősítés fokozatait. A tanügy-igazgatási dokumentumokat nyomtatott betűkkel kell vezetni

A tanuló szorgalma értékelésének formái és követelményei

A tanuló szorgalmát félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük.

Az érdemjegyek és az osztályzatok a következők:

- **a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél:**
példás (5)   jó (4)   változó (3)   hanyag (2)

A szorgalom elbírálásának szempontjai

A tanuló szorgalmának elbírálása, minősítése olyan folyamatos nevelői feladat, mely a közösség tagjait a társadalmi kötelezettségek pontos teljesítésére, és a helytelen szokások leküzdésére ösztönzi.

Az oktatótestület tagjai egy-egy tanulmányi időszak lezárásakor félévenként osztályzatokban is kifejezésre jutó minősítést adnak a tanuló szorgalmáról. A szorgalom elbírálását körültekintő gondossággal kell végezni. Arra kell törekedni, hogy a minősítés megegyezzen a tanulói közösségek állásfoglalásával és a közösség, valamint az egyén számára nevelő hatású legyen.

A tanuló szorgalmának elbírálását az osztályfőnök végzi a saját, valamint az osztályában oktatók, az osztály tanulóközösségének, kollégiumban lakó tanulók esetén az oktatók javaslatait egyeztetve.

A szorgalom elbírálásának iskolai minősítési rendszerét – az osztály meghallgatásával – az osztályfőnök határozza meg.

A minősítésrendszert az osztályfőnök a tanév elején ismerteti a tanulókkal. Az osztályfőnök és az osztályközösség a lehetőségekhez mérten kéthavonta, de legalább félévenként értékeli a tanuló magatartását és szorgalmát.

A tanuló szorgalma minősítését az osztályban tanító oktatók javaslata alapján az osztályfőnök végzi.

Az osztályfőnök köteles az iskolai minősítési rendszer maradéktalanul alkalmazni. A végleges minősítésnek tükröznie kell a oktatótestület nevelési elveit, a közösség és az egyén számára nevelő hatásának kell lennie.

A szorgalom értékelése és minősítése

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020.(II.7.) kormányrendelet 180.§ (2a) bekezdése szerint "A tanuló értékelése és minősítése keretében a tanuló magatartása és szorgalma nem osztályozható."

Ezt a rendelkezést a 380/2021. (VI.30.) Kormányrendelet 31.§-a iktatta be.

SZORGALOM

Példás	Jó	Változó	Hanyag
<i>Képességeinek megfelelően az órákra rendszeresen készül.</i>	<i>Képességeinek megfelelően az órákra rendszeresen készül.</i>	<i>Képességén alul teljesít, az órákra való felkészülése rendszertelen.</i>	<i>Az órákra rendszeresen nem készül.</i>
<i>Az órákon aktívan részt vesz, önként bekapcsolódik munkába.</i>	<i>Az órai munkába csak tanári ösztönzésre kapcsolódik be.</i>	<i>Házi feladatát nem mindig készíti el.</i>	<i>A házi feladatait sorozatosan nem készíti el.</i>
		<i>Az órai munkába tanári</i>	<i>Az órai munkában tanári</i>

		<i>ösztonzésre sem mindig kapcsolódik be.</i>	<i>ösztonzésre sem hajlandó részt venni.</i>
--	--	---	--

A táblázatban megfogalmazott kitételektől rendkívüli esetben, pedagógiai célzattal az osztályfőnök javaslatára oktatótestületi döntéssel el lehet térni.

A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bh)

Csoportbontások szervezése

A **csoportbontásokat** iskolatípusonként, évfolyamszinten szervezzük.

Csoportbontásban tanítjuk az alábbi tantárgyakat:

- idegen nyelv
- digitális kultúra
- a különböző ágazatok és a szakképesítések miatt a szakmai órákat
- A centrum által kiadott irányelvek szerint a közismereti tantárgyak közül matematikából, 26 fős osztálylétszám felett.
- Nagylétszámú gimnáziumi osztályban csoportbontásban tanítjuk a kötelező érettségi vizsgatantárgyakat.

Csoportbontás elve

A csoportok kialakítását a tagozati, ágazati besorolás alapján végezzük.

Átjárhatóság a csoportok között

Az átjárhatóságra a csoportok között szükség és lehetőség is van.

Átjárhatósági pontok:

- 9. évfolyam félév, 9. évfolyam tanév vége
- 10. évfolyam félév, 10. évfolyam tanév vége

A másik csoportba kerülést kezdeményezheti a szülő, szaktanár, osztályfőnök. Bármely kezdeményezés esetén mindhárom résztvevőnek és a diáknak egyeztetnie kell a csoportba való átkerülésről. Az egyeztetésről egy írásbeli feljegyzés készül, melyet az igazgató hagy jóvá.

Egyéb foglalkozások szervezése

Egyéb foglalkozáson (szakkör, korrepetálás, diákkör, sportkör, művészeti kör, a kötelező rendezvényeken kívüli egyéb rendezvények, stb...) való részvétel a tanulóknak a számukra nem kötelező órakeretük terhére lehetséges.

Az egyéb foglalkozásokra való jelentkezés szeptember első, második tanítási hetében történhet a szaktanároknál, vagy az osztályfőnöknél. Az ezekre való jelentkezés önkéntes, de **a jelentkezést követően azonban kötelező a tanév végéig**. Kilépni csak rendkívüli esetben, írásbeli kérelem után lehetséges.

A tanév elején az igények felmérése után a foglalkozás akkor indítható, **ha a jelentkezők száma eléri a 6 főt**. Ez alól kivételt képeznek **az egyéni foglalkozások**. Ezek 1- 5 fővel indíthatók.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bj)
Az Szkt. 57. § (1) b) pont

Egészségnevelési program

1. Bevezetés

Társadalmunknak egészséges, művelt, sokoldalú, együttműködni tudó, tenni akaró emberekre van szüksége. Az *egészség* a WHO definíciója szerint nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes testi, lelki és szociális jóllét állapota. Vagyis az egészség komplex fogalom, a mindennapi élet forrása és nem az élet célja. Nem csupán passzív megőrzendőként, hanem dinamikus, fejleszthető tulajdonságként írható le.

Egészségi állapotunkat elsődlegesen mindennapi döntéseink, közvetlen környezetünk, a család, az iskola, a munkahely, a lakóhely határozzák meg. Egyre nagyobb felelősség hárul ránk, oktatókra a fiatalok egészségtudatos magatartásának kialakításában.

Intézményünk általános egészségügyi képe

Iskolánk az egészségnevelést tágan értelmezi, s ebbe az elgondolásba beletartozik az iskolai élet legtöbb vonatkozása, így pl. a közösségi kapcsolatok is. Az egészségnevelési elképzelésünk magába foglalja a testi-, lelki-, társadalmi- és környezeti jellemzők egymásra hatását. Fontosnak tartjuk, hogy ne csak az ismeretek átadására összpontosítsunk, hanem a tanulókat is aktív részvételre biztassuk.

Az ifjúság egészségét az iskolán kívül számos hatás éri, ezért fontos a jó egészségi állapot megőrzése érdekében az, hogy irányítsa és ellenőrizze saját életét. Egészségvédelmi programunk a szülőkkel való együttműködésre épül, de egészségnevelés folyik a hagyományos biológia- és osztályfőnöki órákon és más tantárgyi keretek között is.

A mi iskolánkban az egészségügyi ellátások közül a következők működnek: védőnői szolgálat alkalomszerűen, kollégiumi iskolaorvosi rendelés a rendelőintézetben naponta, iskolaorvosi rendelés hetente egy alkalommal, iskolafogászat folyamatosan, hetente egy alkalommal; a pszichológiai tanácsadást az iskolapszichológus látja el.

2. Az egészségnevelés jogszabályi háttere

Az Szkt. 57. § (1) b) pontja alapján „*a gyermeknek, a tanulónak joga van arra, hogy, tanulmányait biztonságban és egészséges környezetben végezze.*”

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanuló cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Az iskolai környezet, mint élettér fontos szerepet játszik az egészséges testi, lelki, szociális fejlődés biztosításában. Ebben az oktatók életvitelének is jelentős szerepe van. Az egészségnevelési program elkészítésénél figyelembe vettük a hatályos jogszabályokat.

A program a következő értékeket helyezi előtérbe:

- Az egészség alapvető emberi jog
- Az egyenlőtlenségek csökkentése és a szolidaritás
- Az egyének, csoportok, intézmények és közösségek részvétele és felelőssége az egészség fejlesztésében.

Kiemelt figyelmet kapnak az alábbi területek:

A dohányzás visszaszorítása, alkohol- és droprevenció

Az egészséges táplálkozási szokások elterjesztése és az élelmiszerbiztonság fejlesztése

Az aktív testmozgás elterjesztése

A közegészségügyi és járványügyi biztonság fokozása
Az egészséges fizikai környezet kialakítása.

3. Az egészségnevelési program az iskola működési rendszerében

Az iskola helyi tanterve a nevelési programmal együtt alkotja a szakmai programot. A helyi tantervek magukban foglalják az egészségnevelés szempontjából is fontos tantárgyi programokat. Programunk készítésekor figyelembe vettük a partnerek, így az oktatótestület, a diákok és a szülők elvárásait is.

4. A testi és lelki egészségnevelés általános céljai

4.1. Az iskolai egészségnevelés általános céljai a következők:

Testi, pszichikai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük, a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése.

Az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel és közlekedés szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy ezek számukra értéké váljanak, az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök elsajátítása, kialakítása.

Primer prevenció keretében az egészségvesztés megakadályozása: különféle tényezők megszüntetésére való törekvés olyan tevékenységekkel és eszközökkel, amelyek egyrészt az általános egészség megőrzését, másrészt a specifikus betegségek kialakulásának megelőzését segítik elő.

A tanulók biológiaórákon szerzett ismereteire támaszkodva, azokat továbbfejlesztve tudatosítsa a 14-20 éves tanulóknak az ember és a környezet közötti kapcsolatot, hatékony kölcsönhatást.

Megismertetni a tanulókkal az egészségre kedvező és káros tényezőket, a betegség-megelőzési módokat, eljárásokat, tudatosítani a tanulóknak az egészséges életmód szabályait, normáit, a pozitív beállítódásokat.

Élethelyzetek, szituációk bemutatásával és elemzésével fejleszteni szemléletüket, viselkedési normáikat, erkölcsiségüket, önmaguk és mások iránti felelősségüket.

Megértetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett élet élethosszabbító szerepét, jelentőségét.

A családi élet, felelős szexuális kultúra kialakításának elősegítése.

Játékos, egészségfejlesztő testmozgás tanulói igényének elősegítése.

Az oktatók kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén.

4.2. Az intézmény speciális céljai a következők:

A dohányzás visszaszorítása fokozott ellenőrzéssel, előadások megszervezése a dohányzás és az alkoholizmus káros hatásainak bemutatására.

- Drogprevenció.
- Környezetvédelem, esztétikus környezet kialakítása.

5. Az egészségnevelés színterei

A célok, feladatok, módszerek, eszközök, és erőforrások számbavétele után döntötte el a oktatótestület, hogy milyen stratégiát dolgozunk ki az egészségnevelés iskolai színtereire, tevékenységrendszeréhez. A tanórán kívüli formák összeállításakor figyelembe vettük az iskola helyi adottságait, lehetőségeit. A szülők közreműködésére is számítunk.

Az egészségnevelés színterei:

Tanórai:

- **Tantárgyi:** biológia óra, testnevelés óra, rajz óra, földrajz óra, stb...

- ☐ **Osztályfőnöki:** alcohol, drog, dohányzás, egészséges táplálkozás, egészséges életmód, ruházkodás, stb...

Tanórán kívüli:

Szakkör: biológia, elsősegélynyújtás

- ☐ **Iskolai sportkör:** kosárlabda, torna, röplabda, úszás, szabadfoglalkozás
- ☐ **Akcióprogramok:** projektek, drogprevenciós előadások, szexuálpszichológiai előadások
- ☐ **Gyógytestnevelés**
- ☐ **Könnyített testnevelés**

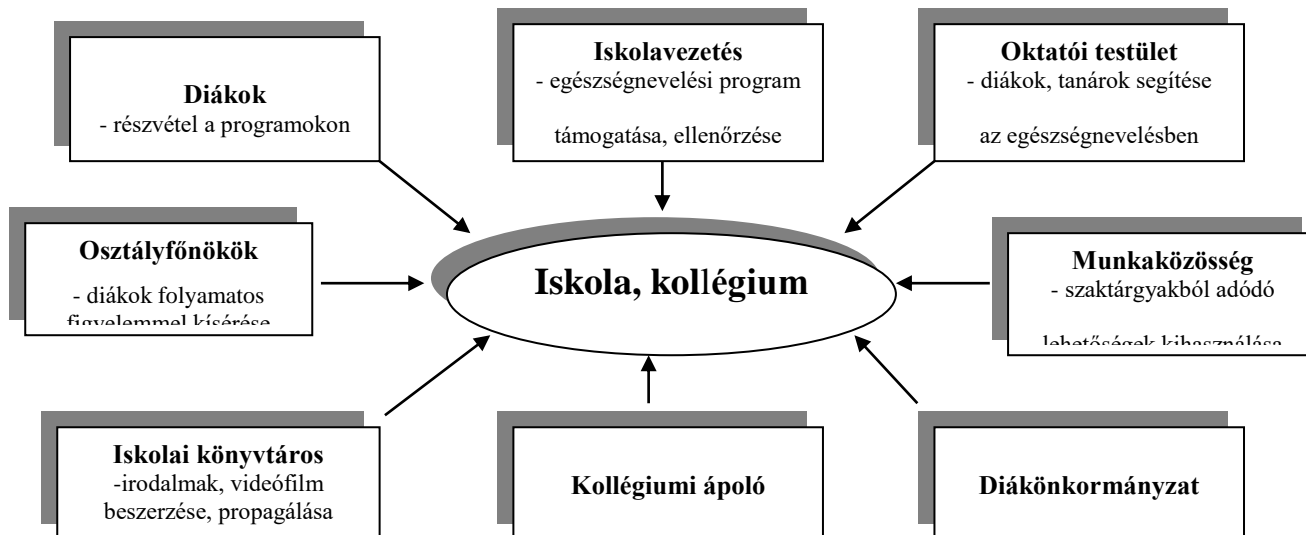
Kollégiumi:

- ☐ Csoportfoglalkozások: káros szenvedélyek, táplálkozás, megfelelő öltözködés, háztartási ismeret
- ☐ Egyéni törődést nyújtó foglalkozások: pl. betegellátás
- ☐ Szabadidős foglalkozások: sport, kondi, fitness, tornatermi foglalkozások, szabadtéri labdajáték, stb...

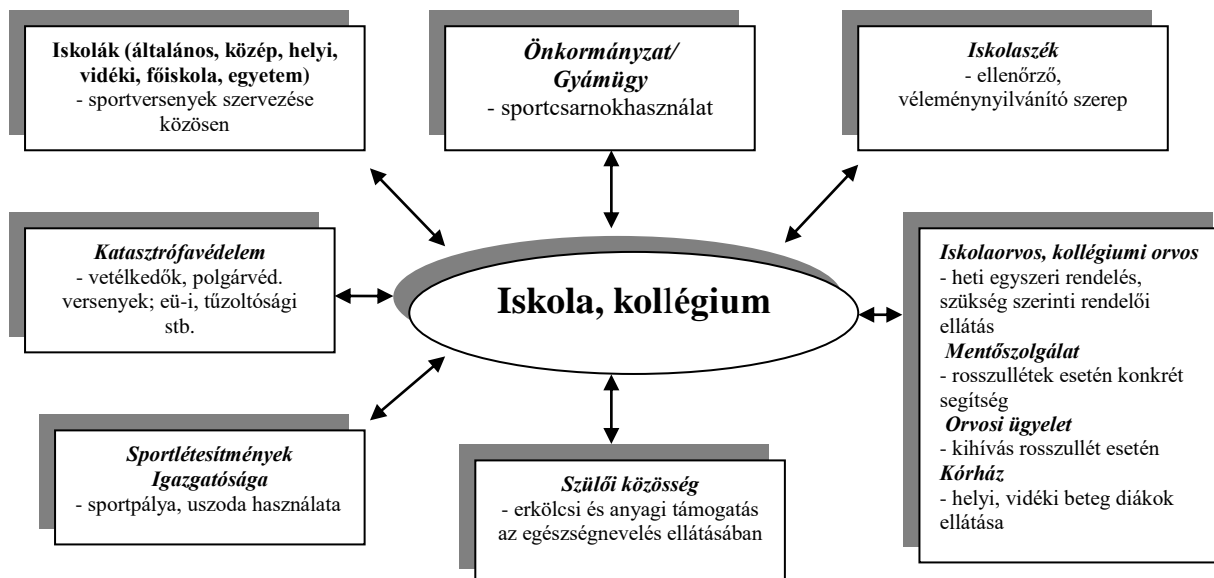
6. Az iskola kapcsolatai az egészségnevelésben

Az egészségnevelés megvalósításához fel kell térképezni az intézmény belső és külső kapcsolatait, meg kell határozni a partnerek együttműködésének területeit, formáit, és azok értékelésrendjét.

Az iskola belső kapcsolatai

Az iskola külső kapcsolatai

Egészségfejlesztési program

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) d)
Az Szkt. végrehajtási rendelete 102. §

1. Az egészségnevelés fejlesztési feladatai

A fejlesztendő területek:

- A tanulók egészségi ismereteinek, műveltségének fejlesztése, a meglévő ismereteikre alapozva.
- Pozitív egészséges életfelfogás megalapozása, előkészítése.
- A biztonság és veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes döntés elősegítése.
- Az egészséget megőrzendő értéként felfogó szemlélet kialakítása a diákokban.
- Az ember legfontosabb biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai jellemzőinek megismertetése.
- A harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy az a tanulók számára értékévé váljon, és az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök kialakuljanak.
- Mentálhigiéné, krízis prevenció – önismeret, önkontroll, pozitív életszemlélet elsajátítása, stressz oldó technikák megismertetése, alkalmazásuk begyakorlása.
- Konfliktus és válságkezelés lehetséges megoldásainak megismertetése, elsajátítása.
- A szabadidő egészséges, kultúrált felhasználásának megtanítása.
- Ösztönzés környezetkímélő magatartás és életmód kialakítására, a környezeti higiéné fenntartására.

2. Az egészségnevelés fejlesztési követelményei

Ahhoz, hogy a tanulók egészségnevelési ismeretekkel rendelkezzenek, a külső és a belső partnerek együttműködésére van szükség. Ehhez előadások, bemutatók, filmek, személyes beszélgetések, pozitív személyes példák és összehangolt munka szükséges.

Ennek eredményeként a tanulóknak el kell érni a következőket:

- Rendelkezzenek alapvető ismeretekkel az emberi szervezet működéséről, a testi egészség és a mentálhigiéné összefüggéseiről.
- Alakuljon ki és fejlődjön mozgáshoz, sportoláshoz való pozitív viszonyuk, szabadidő – kultúrájuk.
- Rendelkezzenek megfelelő önismerettel, énképpel, és értsék meg a kulturális különbségeket.
- Fejlődjön erkölcsi tudatuk, jellemük, ítélőképességük.
- Ismerjék az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulását, azok megelőzését, alakuljon ki bennük a “nemet mondás” készsége.
- A prevenció hassa át minden területen a tevékenységüket.
- Ismerjék, és szükség esetén tudják alkalmazni az alapvető elsősegély-nyújtási módszereket.
- Legyenek képesek megkülönböztetni a jót a rossztól, tudják felismerni az erkölcsöt romboló tényezőket, a devianciát.
- Készüljenek fel az örömteli párkapcsolatra, a családi életre.

Környezeti nevelési elvek

A környezeti nevelés alapelvei

A környezeti nevelés magában foglalja a természet és az emberiség jövőjének fenntarthatóságát. Ezért a jövőben diákjainknak a mindennapi életükben képeseknek kell lenniük a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai kérdéseket kezelni, megoldani. Nagyobb hangsúlyt kap a környezeti tudat és erkölcs. Ezért szükség van hatékony személyiségformálásra, az önszabályozásra és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítésére.

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, hogy ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészségének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

Általános célok, értékek

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

A környezeti nevelés tanórán kívüli elvei, helyszínei

Az iskolában már hagyományos programok számbavétele után meghatározzuk, hogy mely programokat tartjuk meg, melyek lesznek iskolai szintű, melyek osztályszintű feladatok. Mindegyik feladat végrehajtásának felelősét meg kell határozni.

Iskolai szintű feladat lehet:

- **a környezetvédelmi jeles napok megünneplése.** A programokat magunk is szervezhetjük, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz
- **környezeti-természeti értékek feltárását bemutató szakkörök, önképzőkörök:**
- a szakkör, önképzőkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. A környezetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, természetkutató stb.)
- **bekapcsolódás megyei, országos természetismereti vetélkedőkbe, versenyekbe**
- **természetismereti tanösvény kialakítása, karbantartása az iskola körül**
- **az egész iskolai életre ható, átfogó környezeti nevelési projektek szervezése:**
- Egy- egy környezetvédelmi problémát, témakört dolgozzanak fel önállóan a tanulók egy tanár vezetése mellett. Pl.: tanulók felmérést végezhetnek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladék kezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét stb...
- A megszületett eredmény rögzítésének formája sokféle lehet (szakmai dolgozat, rajz, fotó, irodalmi alkotás), amelyet kiállításon mutathatunk be, vagy sajtóban közölhetünk
- **egészségvédő és környezetvédő szokások kialakítása:**
- a környezeti nevelési programban rögzíthetjük, hogy kis iskoláskortól folyamatosan milyen szocializációs, környezetbarát szokásokat alakítunk ki.
- **környezetvédelmi akciók szervezése:**
- például hulladékgyűjtés, parlagrafü szedés, a lakosság felvilágosítása, levegőszennyezettség monitorozása, játszótér karbantartása, tiszta, rendes osztály akció stb.
- **nyári táborok, iskolai kirándulások:**
- Érdekes olyan természetkutató tábort tervezni, ahol nem csak ismereteket szereznek a tanulók, hanem konkrét gyakorlati problémát is megoldhatnak
- (pl. monitorozás, élőhely helyreállítása, térképezés, mérések stb.). Kirándulásokat szervezzünk, egy- vagy többnapos tanulmányutat egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba
- **bekapcsolódás a települési környezet szépítésébe**
- **Kiállítások rendezése:** nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat is rendezhetünk (pl. szemétszobrászat, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítás). (Lehetőség a környező iskolákkal való kapcsolattartásra)
- **Iskolai kiadvány** – színvonalas szakmai kiadványsorozatot megjelentetése. A tanulói műhelyekben, egyéni feladatokként végzett munka fontos elismerése, megismertetése másokkal
- **Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel** – Találkozók a tanulók a helyi és országos környezet- és természetvédő civil szervezetekkel, ifjúsági tagozatként aktívan be is kapcsolódhatnak. Valamelyik nemzeti park, vagy társadalmi szervezet segítségével szervezzünk a gyerekeknek természetvédelmi akadályversenyt. A felügyelőségek, vagy környezetvédelmi cégek bevonásával műszeres vizsgálatokat is végezhetünk (pl. zajszint, talaj-, levegőszennyezettség).

A környezeti nevelés a tanórákon

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a helyi tanterv, illetve a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket. A részletes kidolgozások nem feltétlenül képezik a fenntartóhoz benyújtott dokumentáció részét, de a munkaközösségeknél illetve az igazgatónál a tervezet letétbe kerül, hogy megvalósítása nyomon követhető legyen. Összeállításához a sok segédkönyv mellett segítséget nyújt az alábbi két alapkiadvány:

- NAT

- Kerettantervi útmutató a környezeti nevelés helyi szintű tervezéshez (szerk.) Czippán Katalin (Internet: www.konkomp.hu)

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

A tanulóknak

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával

- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknak

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalomföldrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit
- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- A tanulóknak alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében
- A tanulókat
- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Etika

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák

- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk
- A tanulóknak
- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Informatika, digitális kultúra

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és posztereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat
- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására
- segítse az egészséges napi- heti- évszakos életritmus kialakulását

A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bk)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének javítása

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő nevelésben-
oktatásban részesüljön.

Iskolánk egyik kiemelten fontos célja, hogy a tanulók tanulási nehézségeit feltárja, problémái
megoldásában segítséget nyújtson.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényű tanulóink
esélyegyenlőségét az alábbi szempontok figyelembevételével próbáljuk meg biztosítani:

- SNI tanulók felmérése, integrációjuk (=együttnevelésük) támogatása
- Szegregációmentesség
- Megismerjük a tanulók személyiségét, és ehhez illeszkedő pedagógiai módszereket
alkalmazunk
- Egyénre szabott kompetenciafejlesztés
- A kompetenciamérések eredményeit folyamatosan igyekszünk javítani
- A hiányzások (főként az igazolatlan hiányzások) mértékét igyekszünk csökkenteni
- Szorgalmazzuk a tanulók iskolán kívüli programokba való bevonását
- Szülői kapcsolattartás erősítése
- Továbbtanulási mutatók javítása
- Egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak
kompenzálása
- Fejlesztő foglalkozásra szoruló tanulók ellátása
- Differenciált fejlesztés, órászervezés a lemorzsolódás csökkentése érdekében
- A fogyatékoság típusának megfelelő kompetenciával rendelkező oktatók jelenléte (pl.:
pszichológus, gyógypedagógus, ifjúságvédelmi felelős stb...)

Mindehhez elengedhetetlenül fontos, hogy az intézményben folyamatosan megy végbe az
attitűdváltás. Elfogadó iskolai légkört próbálunk meg kialakítani, ahol mind a tanár, mind a diák jól
érzi magát.

Oktatóink részt vettek különböző TÁMOP- os továbbképzéseken, ahol elsajátították az új
módszereket, megismerték a befogadó pedagógia elméletét és gyakorlatát. Ezek a továbbképzések
hozzájárultak ahhoz, hogy módszertani kultúrájuk fejlődjön. Ezáltal az órákon a neveléshez-
oktatáshoz szükséges feltételeket megpróbálják biztosítani, az új módszereket intézményen belül
alkalmazni, elterjeszteni.

A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ SZABÁLYOK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bl)

Jutalomra jogosult a tanuló, ha:

- képességeihez mérten magasabb teljesítményt nyújt
- munkájával, tudásával tanuló társainak példát mutat
- az iskola hagyományait öregbíti
- az iskola "hírnevét" emeli

- olyan eljárást, "találmányt" fejleszt ki, mely az iskola munkáját előbbre viszi
- minden olyan esetben, amikor az oktatóttestület azt úgy ítéli meg
- tanulmányi, sport versenyen jó eredményt ér el
- tanulmányi, közösségi munkában kiemelkedik

A jutalmazás módjai

Szóbeli elismerés, dicséret:

- osztályszinten
- iskolai, kollégiumi szinten
- iskolai ünnepélyen

Osztályfőnöki dicséret: osztályban végzett munkáért, közösségi tevékenységért

Szaktanári dicséret, elismerés: szóban, írásban: félévkor, tanév végén

Félévkor az értesítőbe az osztályzat mellé D betűt írunk, év végén a bizonyítványba záradékot.

Nevelőtanári dicséret: kollégiumi szinten

Igazgatói dicséret: az előzőek folytatásaként vagy jobb eredmény elérésekor

Oktatótestületi dicséret: jó tanulmányi munkáért, kimagasló eredmény elérésekor tanév végén adható.

Az oktatói testületi dicséretet az osztályfőnök záradék formában beírja a bizonyítványba.

Az igazgatói dicséretet a naplóba az osztályfőnök írja be, az igazgató írja alá.

OKTATÓTESTÜLETI DICSÉRETEK

A dicséret szövege	Feltételei	Kizáró ok	Megjegyzés
Kiváló tanulmányi eredményéért és példamutató munkájáért oktatóttestületi dicséretben részesült.	<ul style="list-style-type: none"> • legalább 4,75 tanulmányi átlag • példamutató magatartás és szorgalom • folyamatos közösségi, és/vagy kulturális, és/vagy sporttevékenység iskolai, és/ vagy városi szinten 	<ul style="list-style-type: none"> • bukás, elégséges osztályzat • osztályfőnöki intő, rovó • igazgatói, csoportvezetői és kollégiumvezetői figyelmeztetés, intő, rovó 	<ul style="list-style-type: none"> • oklevél
Kiváló tanulmányi eredményéért oktatóttestületi dicséretben részesült.	<ul style="list-style-type: none"> • legalább 4,75 tanulmányi átlag 	<ul style="list-style-type: none"> • bukás, elégséges osztályzat • osztályfőnöki intő, rovó, • igazgatói, csoportvezetői és kollégiumvezetői figyelmeztetés, intő, rovó 	<ul style="list-style-type: none"> • oklevél
Kiváló sport, (vagy/és) kulturális, (vagy/és) közösségi tevékenységéért oktatóttestületi dicséretben részesült	<ul style="list-style-type: none"> • A tanévben folyamatosan végzett munka. • Sport: Iskolai, városi, megyei, országos eredmények. • Kulturális: Iskolai, városi, megyei, országos szereplések, eredmények. • Közösségi: Az osztályban, a diákbizottságban, a 	<ul style="list-style-type: none"> • bukás • osztályfőnöki intő, rovó • igazgatói, csoportvezetői és kollégiumvezetői figyelmeztetés, intő, rovó 	<ul style="list-style-type: none"> • oklevél <p>Csak énekkari tagságért nem jár.</p>

	kollégiumban vagy városi szinten végzett rendszeres, kiemelkedő tevékenység		
<p>„Jó tanuló, jó sportoló” címet kapott.</p> <p>(A sporteredmények felsorolása.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • folyamatosan végzett sportmunka • legalább 4,5-ös tanulmányi átlag • példamutató magatartás • legalább megyei 1-3. helyezés 	<ul style="list-style-type: none"> • bukás 	<ul style="list-style-type: none"> • Plakett
<p>„Az év .....-a (pl. matematikusa, vagy kereskedő tanulója) a Telekiben” címet kapott.</p> <p>(Rövid indoklás)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • az a tanuló kaphatja meg, aki az adott évben valamely tantárgyból kiemelkedően jól dolgozott, vagy valamely szakmai tantárgyból kiemelkedő teljesítményt nyújtott. • A szakmai munkacsoport ajánlása és indoklása alapján 	<ul style="list-style-type: none"> • bukás 	<ul style="list-style-type: none"> • Oklevél
<p>„Iskolánk hírnevéért” kitüntetésben részesült.</p> <p>(Rövid indoklás)</p>	<p>Adható:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kimagasló kulturális (mozgáskultúra, irodalom, ének-zene) és tantárgyi teljesítményért • kimagasló közösségi munkáért • kimagasló sportteljesítményért <p>Feltételek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • országos döntőbe való bejutás 		<ul style="list-style-type: none"> • Plakett
<p>„Az iskola kiváló diákja” kitüntetésben részesült.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a 9-12. évfolyamon legalább 3 oktatótestületi dicséret kiváló tanulmányi munkáért 		<ul style="list-style-type: none"> • Plakett • A 12. osztályos tanulók kapják a ballagáson.
<p>„Kiváló szakmai munkáért” kitüntetésben részesült.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szakmai tantárgyakból minden tanévben 4,5 feletti átlag • szakmai tantárgyakból a kötelező tananyagon túl többletteljesítmény • példamutató magatartás 		<ul style="list-style-type: none"> • Plakett • Technikumi /szakképző évfolyamos végzős tanulók kaphatják meg.

Oktatótestületi dicséret, vagy kitüntetés iskolához kötődő tevékenységre adható. Javaslatot tehet az oktatói testület bármely tagja. Döntést az oktatói testület hoz az év végi osztályozó értekezleten a jelenlévők egyszerű többségével.

A fenti dicséreteken kívül az adott tanévben elért versenyeredmények a ballagáson, illetve évvzárón hangozzanak el és az elért eredményükért a diákok oklevélben részesülhessenek.

Az 1. kategória díjazottja duplaértékű jutalomban részesül.

Aki már a magasabb szintű kitüntetést megkapta, egy alacsonyabb szintűt nem kaphat.

AZ OKTATÓTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bm)

AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGÁRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSHEZ AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN ALKALMAZOTT FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) bn)

TÖRTÉNELEM

1. Az ókor

Témák	Emelt szint
1.1 Politika	Köztársaságból egyeduralom: a római köztársaság működése Caesar és Augustus A sztyeppei állam: a Hun Birodalom és hódításainak iránya
1.2 Ókori civilizációk öröksége	A pénz megjelenése, formái és szerepe az ókori gazdaságban Ókori írások, a görög filozófia, a római jog alapelvei
1.3 Vallások	Politeizmus az ókori Keleten

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: esküdtbírótság, türannisz, cenzor, arisztokratikus köztársaság, triumvirátus, principátus, Colosseum, bazilika, Forum Romanum, Circus Maximus, újraelosztás, árupénz, betűírás, szofizmus, zsinagóga, államvallás, dogma, brahmanizmus/ hinduizmus, buddhizmus, lélekvándorlás/reinkarnáció, taoizmus, az ókori Izrael állama

Személyek: Pompeius, Antonius, Szókratész, Nagy Theodosius, Ré, Ízisz, Ozirisz, Buddha, Zeusz, Aphrodité, Arész, Athéné, Poszeidon, Héra

Kronológia: Kr. e. 6. század Szolón reformja, Kr. e. 31 az actiumi csata, 451 a catalaunumi csata

Topográfia: Hispania, Gallia, Actium, Olümposz, Delphoi

2. A középkor

2.1 Az iszlám világ	
2.2 Gazdaság, társadalom, állam	Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség, rendi monarchia)
2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon	Egyházi és lovagi kultúra, a középkori egyetemek Európában és Magyarországon Az egyházszakadás, a nyugati és a keleti kereszténység fő jellemzői
2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás	Az eredet kérdései (nyelvészet, régészet, néprajz, genetika), a magyar törzsszövetség az Etelközben
2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor	A magyar állam megszilárdulása: I. (Szent) László és Könyves Kálmán törvényei A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása
2.6 A vegyesházi királyok kora	Nagy Lajos külpolitikája és az 1351-es törvények

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: dzsihad, despotizmus, hűbérúr, vazallus, Magna Charta Libertatum, szerviens, ellenállási záradék, ősiség, királyi és nemesi vármegye, úriszék, familiaritás, kolduló rend, skolasztika, legenda, pátriárka, Magyar Nagyfejedelemség, primogenitúra, bán, káptalan, honorbirtok

Személyek: II. Mehmed, III. Ince, Vitéz János, Michelangelo, Mediciek, II. Szilveszter pápa, Anonymus, Szilágyi Mihály, Kapisztrán János

Kronológia: 955 az augsburgi csata, 972–997 Géza fejedelemsége, 1077–1095 Szent László uralkodása, 1172–1196 III. Béla uralkodása, 1235–1270 IV. Béla uralkodása, 1308–1342 I. (Anjou) Károly, 1342–1382 I. (Nagy) Lajos uralkodása, 1370 lengyel–magyar perszonálunió, 1389 rigómezei csata, 1479 kenyérmezei csata, 1485 Mátyás elfoglalja Bécset

Topográfia: Arab Birodalom, Konstantinápoly/Isztambul, Sopron, Kassa, Szászföld, Nagyszében, Kalocsa, Bologna, Oxford, Pécs, Óbuda, Magna Hungaria, Halics/Galícia, Nápoly, Krakkó, Moldva, Havasalföld, Bosznia

3. A kora újkor

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik	A gyarmatosítás a 16-17. században, a világkereskedelem kialakulása Magyarország gazdasága az európai munkamegosztásban (16-17. század)
3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon	
3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek	Rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a 17. században: a Bocskai-szabadságharc, Bethlen Gábor bekapcsolódása a harmincéves háborúba, Zrínyi Miklós pályafutása
3.4 Erdély	Az Erdélyi Fejedelemség államszervezete
3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban	A török kiűzése Magyarország a Habsburg Birodalomban (Pragmatica Sanctio, kormányzat)
3.6 A felvilágosodás	A jakobinus diktatúra

	Napóleoni háborúk és a bécsi kongresszus Az európai világkép változása (alapvető kérdések, tudományos gondolkodás, társadalomkép, vallás)
--	--

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: presbiter, predesztináció, rekatolizáció, három rendi nemzet, merkantilizmus, újszerzeményi jog, Szent Liga, svábok, görög katolikus, Udvari Haditanács, Magyar Kancellária, Helytartótanács, elektori rendszer, kontinentális zárlat

Személyek: Méliusz Juhász Péter, Misztótfalusi Kis Miklós, I. Rákóczi György, Tomori Pál, Fráter György, Báthori István, Lotharingiai Károly, Károlyi Sándor, III. Károly

Kronológia: 1555 augsburgi vallásbéke, 1568 drinápolyi béke, 1606 bécsi béke, 1664 Zrínyi téli hadjárata, 1570 speyeri szerződés, 1613–1629 Bethlen fejedelemsége, 1687 pozsonyi országgyűlés, 1697 zentai csata, 1705 a szécsényi országgyűlés, 1707 az ónodi országgyűlés, 1723 a Pragmatica Sanctio elfogadása, 1793–1794 jakobinus diktatúra, 1805 austerlitzi csata, 1813 lipcsei csata

Topográfia: Genf, Nagyszombat, Partium, Bánság/Temesköz, Borogyino

4. Az újkor

4.1 Politikai eszmék	
4.2 Az ipari forradalom első hulláma	Az ipari forradalom társadalmi hatásai, urbanizáció
4.3 A reformkor	A rendi országgyűlés és a megyerendszer a reformkorban
4.4 A forradalom és szabadságharc	A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során
4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon	A második ipari forradalom gazdasági és társadalmi háttere: tőkekoncentráció, népességrobbanás, urbanizáció, környezeti hatások – a világban és Magyarországon. Pest-Buda/Budapest fejlődése a reformkortól az első világháborúig
4.6. A szocializmus	A munkásmozgalom irányzatai: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus
4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések	A gyarmatosítás okai és céljai, nagyhatalmi érdekek és konfliktusok az imperializmus korában
4.8 A dualizmus kora	Politikai eszmék és pártrendszer (kormánypárt, közjogi ellenzék, agrármozgalmak, világnézeti pártok) a dualizmus kori Magyarországon A zsidóság és a németiség szerepe a polgárosodásban
4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon	Magyar nemzetiségi politika, a nemzetiségek autonómiatörekvései és irredenta mozgalmak a dualizmus korában

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: vetésforgó, zsellér, követutasítás, Pesti Hírlap, Védegylet, főispán, alispán, közgyűlés, Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB), olmützi alkotmány, T-modell, kartell, szecesszió, historizmus, Kommunista kiáltvány, Internacionálé, anarchizmus, Rerum Novarum enciklika, kultúrharc, Republikánus és Demokrata Párt, pánszlávizmus, hármasszövetség, delegáció, obstrukció, koalíció, Nemzeti Munkapárt, szeparatizmus

Személyek: Burke, Mill, I. Ferenc, Jellasics/Jelačić, Windisch-Grätz, Gábor Áron, Damjanich János, I. Miklós orosz cár, Puskás Tivadar, Kándó Kálmán, Ybl Miklós, Podmaniczky Frigyes, Prohászka Ottokár, Herzl Tivadar

Kronológia: 1849. április isaszegi csata, 1863 a rabszolgaság megszüntetése az USA-ban, 1866 a königgrätzi csata, 1875–1890 Tisza Kálmán miniszterelnöksége, 1878 a berlini kongresszus, 1905 a koalíciós válság

Topográfia: Vaskapu, Elzász-Lotaringia, Szezei-csatorna, Balkán, Fashoda

5. A világháborúk kora

Témák	Emelt szint
5.1. Az első világháború	A világháború kirobbanása, a nyugati front, tengeri hadviselés
5.2. Politikai változások a háború után	Bolsevik hatalomátvétel Oroszországban
5.3. Párizs környéki békék	A Párizs környéki békék, Közép-Európa átalakítása
5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között	A fasiszta állam és ideológia A világgazdasági válság, kezelése az USA-ban
5.5 Politika és gazdaság Magyarországon	A világgazdasági válság hatása, kezelése és következményei Magyarországon az 1930-as években
5.6. Társadalom és életmód Magyarországon	A társadalom és az életmód átalakulása Magyarországon
5.7. A második világháború	A második világháború: frontok, fordulópontok, a háború lezárása
5.8. Magyarország a második világháborúban	Magyarország háborús részvétele 1944 márciusig
5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon	
5.10. Magyarország pusztulása	A határon túli magyarság tragédiái 1944–46

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Schlieffen-terv, jegyrendszer, Magyar Nemzeti Tanács, pacifizmus, székely hadosztály, demarkációs vonal, népbiztosok, mensevik, Harmadik Birodalom, CSEKA/NKVD, legitimizmus, duce, korporáció, Collegium Hungaricum, dzsentri, vitézi rend, kolhoz, sztahanovizmus, protekcionizmus, közmunkaprogram, minimálbér, kollaboráns, izolacionizmus, Atlanti Charta, a katyni vérengzés, genocídium, nürnbergi törvények, Vaszgárda, porrajmos, Maniu-gárda, kollektív bűnösség

Személyek: Hindenburg, Szamuely Tibor, Prónay Pál, Trockij, Beneš, Piłsudski, Goebbels, Berija, Keynes, Rommel, Zsukov, Eisenhower, Szombathelyi Ferenc, Sztójay Döme, Eichmann,

Kronológia: 1914. július 28., az első világháború kirobbanása, 1915 gorlicei áttörés, 1915–1917 az isonzói csaták, 1916 Románia belépése az antant oldalán, verduni „vérszivattyú”, 1917 USA belépése a világháborúba, 1918. november 3. padovai fegyverszünet, 1919 a versailles-i béke, 1920 a varsói csata, 1921 a Habsburg-ház trónfosztása, 1921 a soproni népszavazás, 1936 Berlin–Róma tengely, 1938 eviani konferencia, 1939–40 szovjet–finn téli háború, 1940 angliai csata, 1941 romániai holokauszt kezdete, 1942 wannseei konferencia, 1942 El-Alamein, Midway, 1942 újvidéki mészárlás, 1943 teheráni csúcstalálkozó, 1944. május a magyarországi deportálások kezdete, 1944. július, a magyarországi deportálások leállítása, 1944. augusztus Románia átállása a

szövetségesekhez, 1944. szeptember tordai csata, 1944. december–1945. február Budapest ostroma, 1945 jaltai és potsdami konferenciák, 1945. szeptember 2. Japán kapitulál
Topográfia: Przemysl, Otrantó, Balassagyarmat, Danzig, Szudéta-vidék, Vichy, Kurszk, Varsó, Mauthausen, Jasenovac

6. A hidegháború kora

6.1 A hidegháború kora	India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, Izrael megalapítása, arab–izraeli háborúk A szembenállás és enyhülés hullámai, hidegháborús konfliktusok: Korea, Szeu, Kuba, Vietnam, Afganisztán
6.2. A kétpólusú világ felbomlása	Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború
6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése	A szovjetizálás Magyarországon: a kommunisták térnyerése, a korlátozott többpártrendszer, az egypárti diktatúra kiépítése
6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc	A forradalom nemzetközi háttere
6.5 A kádári diktatúra	A pártállam válsága, az ellenzék megszerveződése és irányzatai 1988-ig
6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon	

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Truman-doktrína, Marshall-segély, harmadik világ, „Nagy Ugrás” programja (Kínában), kulturális forradalom, II. vatikáni zsinat, Brezsnyev-doktrína, csillagháborús terv, peresztrojka, glasznoszty, Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZEK), B-listázás, népfrent, munkaverseny, forradalmi bizottságok, második gazdaság, szamizdat, Ellenzéki Kerekasztal, „négy igenes” népszavazás, spontán privatizáció

Személyek: Adenauer, Willy Brandt, Nagy Ferenc, Péter Gábor, Tito, Szabó János („Szabó bácsi”), Mansfeld Péter, Aczél György, Pozsgai Imre, Szűrös Mátyás

Kronológia: 1946 a svábok kitelepítésének kezdete, 1946 a forint bevezetése, a köztársaság kikiáltása, 1950–1953 koreai háború, 1953 Sztálin halála, 1953–55 Nagy Imre első kormánya, 1956 az SZKP XX. kongresszusa, lengyel munkásfelkelés, 1956. október 28. a forradalom győzelme, 1956 szejzi válság, 1962 kubai válság, 1955–1975 vietnámi háború, 1968 prágai tavasz, 1979 Szovjetunió bevonul Afganisztánba, 1985 monori találkozó, 1989 máltai csúcstalálkozó, 1989. június 16. Nagy Imre újratemetése, 1989. augusztus páneurópai piknik, 1989. október 23. a köztársaság kikiáltása, 1990 Németország egyesítése, 1992 Csehszlovákia felbomlása

Topográfia: Pakisztán, Ciszjordánia, Tajvan, Koszovó

7. A jelenkor

7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ	Az európai integráció főbb állomásai és kérdései: mélyítés és bővítés, nemzetek Európája vagy föderatív Európa. A világgazdaság átalakulása az ezredfordulón: hagyományos és új centrumok, a globális gazdaság A globalizáció kulturális hatásai az ezredfordulón Magyarország a nyugati integrációban (NATO, EU) és a közép-európai
--	---

	együtműködés
7.2. Politikai intézmények	
7.3. Nemzet	A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbségekre és a magyarországi nemzetiségekre a 20. században

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Alapjogi Charta, a négy szabadság, lisszaboni szerződés, Európai Unió Bírósága, Európai Központi Bank, transznacionális vállalat, regionalizmus, politikai korrektség, kohéziós alap, parlamenti küszöb, alapvető jogok biztosa (ombudsman), többségi és arányos választás, Állami Számvevőszék, Kúria, köztársasági elnök, mentelmi jog, parlamenti frakció, interpelláció, ügyészség, polgármester, képviselőtestület

Személyek: Robert Schuman, Sütő András

Kronológia: 1991 visegrádi megállapodás, 2010 törvény a nemzeti összetartozásról
Topográfia: Strasbourg, Hongkong, Brazília, Dél-Afrika

BIOLÓGIA

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A biológiai kutatások alapvető céljainak, világképünket és mindennapi életünket alakító eredményeinek tudománytörténeti példákkal való bemutatása
- A tudományos vizsgálatok menetének ismerete, vizsgálatokban való tudatos alkalmazása és nyomon követése kísérletelemzésekben
- A biológiai vizsgálatok során alkalmazható, egyszerűbb laboratóriumi és terepmunkára alkalmas eszközök ismerete, vizsgálatok esetében a megfelelő kiválasztása és használata
- A tudományos gondolkodás műveleteiről szerzett alapszintű ismeret, a műveletek alkalmazásában való jártasság, adott probléma esetén a célravezető módszer kiválasztása és alkalmazása
- Az ismeretszerzésben és a problémamegoldásban a másokkal való együttműködés fontosságának felismerése, a közös munkában való aktív szerepvállalás
- Tényekre alapozott, koherens érvelés, véleményalkotás és mások meghallgatásának képessége
- Kísérleti megfigyelések, mérési és statisztikai adatok megfelelő rögzítése, rendezése és feldolgozása, az ebből levonható következtetések és további kutatási kérdések megfogalmazása
- A modern biológia kulcsterületeinek, ezek technológiai lehetőségeinek ismerete, a kutatás és alkalmazás etikai, társadalmi-gazdasági kérdéseiben véleményalkotási és vitaképesség
- A népszerűsítő és a tudományos igényű információs forrásokról való tájékozottság, az álhírek, áltudományos közlések felismerése, velük szemben tényekre alapozott kritikai érvelés.

Elvárt kompetenciák:

- Induktív következtetés (egyedi tényekből az általános törvényszerűségekre), deduktív következtetés (az általános törvényszerűségekből az egyedi esetre),
- analógiás gondolkodás (egy már ismert helyzet vagy jelenség és az adott új, ismeretlen helyzet közötti hasonlóság felismerése), sorképzés (relációk kezelése), osztályozás (jellemzők alapján hierarchikus csoportokba sorolás), kombinatív képesség (megadott elemekből, adott feltételek mellett kombinációk létrehozása és vizsgálata),
- valószínűségi és korrelatív gondolkodás (a múltbeli események alapján a jövőbeli események valószínűségére következtetés, kockázatbecslés, rizikófaktorok ismerete), arányossági gondolkodás (két mennyiség együttes változásának vizsgálata: egyenes és fordított arányosság, telítési görbék), különböző adatmegjelenítési formák átalakítása egymásba (adatokat táblázattá, táblázatokat grafikonokká),

- az adatok felhasználása bizonyítéknak, érvek, kritikai gondolkodás (értékelés, döntések megalapozása, magyarázatok megalkotása bizonyítékok, érvek, ellenérvek alapján), változók vizsgálata (függő és független változók felismerése, elkülönítése, a változók közötti kapcsolatok szisztematikus vizsgálata, kontrollja), integrált gondolkodás (az egyik szaktudomány tartalmi elemeinek átvitele és alkalmazása egy másik szaktudomány területén),
- modellekben való gondolkodás, modellek értelmezése, az analógiák azonosítása, probléma felismerési és problémamegoldó képesség (a célhoz vezető nem ismert megoldási út megtalálása valós, életszerű helyzetekben), a szaknyelv használata, a fogalmak definiálásának képessége (a követelményrendszer szerint), lényegkiemelés (a vizsgálat szempontjából fontos jellemzők felismerése, megfigyelése, rögzítése),
- struktúrák és funkciók összekapcsolása (következtetés mintázatból annak szerepére), etikai érzékenység (döntések lehetséges következményeinek mérlegelése).

Legyen képes alkalmazni alapvető matematikai ismereteit, megfigyelések, leírások (dokumentáció), összehasonlítások, egyszerű kísérletek, mérések tervezése, végrehajtása és eredményeik értelmezése (a kísérlet jellemzőinek ismerete, kontrollok szerepe), adatok, ábrák kiegészítése, adatsorok, ábrák (köztük diagramok, grafikonok) elemzése, felhasználása, hipotézisek, elméletek, modellek, törvények megfogalmazása, vizsgálata; téves információk azonosítása, ismerje a természettudományos érvelés alapelveit (feltevés megfogalmazása, információk forrásainak felkutatása, jelölése, megbízhatóságuk értékelése, érvek és ellenérvek felsorakoztatása, bizonyítékok elemzése, következtetés levonása).

A követelményrendszer adott helyein pontosítja a felsorolt általános kompetenciákat az alábbi módon:

Tudja, ismerje, alkalmazza: a fogalom jelentésének ismerete, megnevezésének, felismerésének és értelemszerű használatának képessége.

Tudja magyarázni, értse: a fogalom mögött álló oksági háttér ismerete.

Értelmezze, elemezze: egy összetett helyzet, probléma vizsgálata az adott fogalmak segítségével.

Fejtse ki: összefüggő írásbeli vagy szóbeli kifejtés képessége.

Bevezetés a biológiába

- Értse a különbséget a mesterséges rendszerek és a fejlődéstörténeti rendszer alapelvei közt. Tudjon értelmezni molekuláris törzsfákat.
- Fogalmazza meg a különbséget a feltevés (hipotézis) és az elmélet (teória) között.
- Értelmezzen biológiai kísérletet, ismertesse a szempontokat, ismerje föl a kísérleti változót. Ismertesse a modellalkotás lényegét.
- Ismerje az élettani állapot leírására használható alapvető eszközök és módszerek (EKG, EEG, CT, UH, röntgen vizsgálat, elektronmikroszkóp) gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit. Értelmezze működő rendszerként az élő szervezeteket.
- Tudja értelmezni az élő rendszereket nyílt rendszerekként.
- Elemezzon kapcsolatokat az élő rendszerek alábbi tulajdonságai között: anyagcsere, elhatárolódás, homeosztázis, ingerlékenység, mozgás, alkalmazkodás, belső egység, növekedés, szaporodás, öröklődés és öröklődő változékonyság, evolúció, halandóság.
- Értelmezzen élő rendszerekben zajló körfolyamatokat (pl. sejtciklus, szív ciklus, nemi ciklus, aszpektusok).
- Értse a szervezet ozmotikusan aktív anyagainak szerepét az életfolyamatokban (vérfehérjék a visszaszívásban, nyirokképzés).
- Értse a kromatográfia elvi alapjait, tudja értelmezni egy leírt kromatográfias kísérlet eredményét, tudja azt alkalmazni.
- Hozza összefüggésbe az ATP-bontó enzimeket az energiaigényes folyamatokkal (miozin, Na-K pumpa), illetve az ATP szintézist az egyenlőtlen ioneloszlással (mitokondrium).

- Tudjon megtervezni és magyarázni az enzimműködéshez szükséges optimális kémhatást és hőmérsékletet bemutató kísérletet, értékelje annak eredményeit.

Egyed alatti szerveződési szint

- Ismertesse az I, F, Si szerepét az élő szervezetben
- Legyen tisztában a Si élő szervezetben betöltött szerepével.
- Ismerje a NO₂-és PO₄- ionok természetes előfordulásait.
- Ismerje a zsírok (glicerin+zsírsavak) és a foszfatidok (glicerin+ zsírsavak+ foszforsav) szerkezetét.
- Ismerje fel a sztreinánvázat és a karotinoidok alapszerkezetét.
- Értse a karotinoidok konjugált kettőskötés-rendszere és fotokémiai szerepe közötti összefüggést a növényekben (karotin, xantofill) és az emberi látás folyamatába (Avitamin, rodopszin).
- Ismerje az α - és β glükóz szerkezetét, a ribóz, dezoxiribóz, amilóz és celluló molekulájának felépítését.
Ismerje az aminosavak általános képletét, az oldalláncok kölcsönhatásainak típusait és értse, hogy ezeknek szerepük van a fehérjék térszerkezetének kialakulásában.
- Értse a fehérjék elsődleges, másodlagos, harmadlagos és negyedleges szerkezetét.
- Értse a peptidkötés kialakulását és a fehérjék térszerkezetében betöltött szerepét.
- Értse a stresszfehérjék (hősokkfehérjék) működésének és a sejt öngyógyít folyamatainak a kapcsolatát, térszerkezetében betöltött szerepét. Ismerje fel a nukleotidok és a nukleinsavak általános, cukorbázis-foszfát egységekből felépülő molekulavázát.
- Értse a nukleotidok (NAD⁺, NADP⁺, ATP) biológiai jelentőségét.
- Tudjon elemezni kísérleteket a DNS örökítő szerepének bizonyítására (Griffith és Avery, Hershey és Chase kísérlete).
- Ismerje a hidrolízis és a kondenzáció fogalmát, tudjon példákat hozni ezekre a makromolekula-alapegységek összekapcsolódása és szétbomlása folyamatában.
Ismerje a fotoszintetikus színanyagok típusait (karotinoidok, klorofilok) és molekulavázát.
- Ismerje a glikolízis lényegét
- Értse a citrátkör lényegét: a H szállítómolekulához kötődését, a szén-dioxid keletkezését, a folyamat helyét.
- Tudja, hogy az aminosavak lebomlásakor és átalakításakor a N ammónia, illetve karbamid formájában kiválasztódik, vagy más aminosavba kerül.
- Ismerje a passzív és az aktív szállítás mechanizmusát, végrehajtóit (kettős lipidréteg, membráncatornák, szállítók, pumpák), hajtóerőit. Ismertesse a sejtbe bejutó anyagok vagy belső felesleges anyagok lebontásának lehetőségét (lizoszóma).
- Ismerje a sejtbe bejutó anyagok vagy belső felesleges anyagok lebontásának lehetőségét (lizoszóma).
- Magyarázza a szerkezet és működés kapcsolatát a mitokondriumban folyó citromsavciklus, illetve végoxidáció esetében. Ismerje a glikolízis és az erjedés folyamatainak helyét a sejtben.
- Értse a sejtciklus szakaszait.
- Hasonlítsa össze a mitózist és a meiózist (folyamataik, előfordulásuk, a genetikai információ mennyiségének és minőségének változása).
- Értse, hogy a meiózis folyamata miként eredményez genetikai változatosságot.
Értse a K-Na-pumpa fontosságát.
- Magyarázza a programozott és nem programozott sejthalál különbségét. Tudjon példákat hozni e folyamatokra.
- Az egyed szerveződési szintje
Ismertesse a vírusok kialakulására vonatkozó elméletet.
- Magyarázza a fágfertőzés folyamatát. Hasonlítsa össze a priont a vírussal.

- Életfolyamataik leírása alapján legyen képes azonosítani a heterotróf, fotoautotróf és kemoautotróf baktériumokat, valamint a baktériumok ökológiai típusait (termelők, lebontók, kórokozók, szimbionták).
- Ismertesse a különböző fertőtlenítési eljárások biológiai alapját.
- Ismertesse az endoszimbióta elméletet, értse a mellette szóló érveket. Hasonlítsa össze a növényeket és az állatokat (életszakaszok típusa, haploid és diploid szakasz hossza, ivarsejtképzés, spóráképzés).
- Tudja értelmezni a mohák kétszakaszos egyedfejlődésének lépéseit. Értse a folyamat fejlődéstörténeti jelentőségét. Hozza összefüggésbe a mohák testfelépítését és társulásokban elfoglalt helyét.
- Tudja értelmezni a harasztok és a zárvatermők kétszakaszos egyedfejlődésében a haploid és diploid szakaszok arányát, és ennek fejlődéstörténeti jelentőségét. Értse a kettős megtermékenyítés folyamatát.
- Ismerje és elemezze a felsorolt állatcsoportok testfelépítésének és életműködéseinek említett kategóriáiban megjelenő evolúciós újításokat. Magyarázza a különböző környezetben élő növények anatómiai különbségeit. Jellemezze a gyökér, a szár, a levél felépítését és működését, módosulásait. Mondjon példát módosult szervekre.
- Magyarázza egy talajból felvett vízmolekula atomjainak sorsát a növényben.
- Magyarázza a folyadékszállítás kémiai és fizikai hajtóerőit (ozmotikus szívóerő, gyökérnyomás, kapillaritás, párologtatás), hozza összefüggésbe a gyökér, szár és levél felépítésével.
- Írja le és értelmezze a gázcsere nyíláson át felvett széndioxid-molekula sorsát a növényben. Értelmezzen növényi anyagszállítással kapcsolatos kísérletet.
- Hozza összefüggésbe a nappalhosszúság virágképzésben betöltött szerepét az eredeti élőhely, illetve a megváltoztatott élőhely (pl. honosítás) nappalhosszúságával.
- Tudjon kapcsolatos teremteti a virág és a termés részei között.
- Ismerje az auxinok általános szerepét a növények életében.
- Ismerje fel a következő szöveteket: simaizom, szívizom, csillós hám, üvegcse.
- Értelmezze a látott struktúrák szerepét a szövet működésében.
- Értse, hogy a tanult magatartásformák háttérében öröklött tényezők is állnak.

Az emberi szervezet

- Tudja, hogy a homeosztázis-összetevők határértékei élettani állapottól függően megváltozhatnak.
- Értse a homeosztázis és az egészség kapcsolatát.
- Legyen képes magyarázni a mozgási szervrendszer működését fizikai (emelő-elv, erő, erőkar), biokémiai (aktin, miozin, kreatin-foszfát, ATP), szövettani (vázizomszövet) ismerete alapján
- Tudja, hogy az izomösszehúzóadáshoz Ca^{2+} -ion szükséges.
- Értse az izom saját energiatároló és oxigéntároló molekuláinak szerepét.
- Értse az izomláz kialakulásának okait.
- Értse a kapcsolatot a tápanyagok emésztése és sejtszintű lebontása között.
- Ismerje a következő emésztőenzimek termelődésének helyét és hatásait: amiláz, laktáz lipáz, nukleáz, tripszin, tripszin.
- Ismerje a táplálékkal felvett fehérje, szénhidrát és zsír alkotó részeinek útját a szövetekbe történő beépülésig, illetve a felhasználásig. Ismertesse a következő vitaminok élettani jelentőségét: E-, K-, B1-, B6- vitamin.
- Ismertesse az alapanyagcsere fogalmát és tudja, mitől függ annak értéke.
- Értelmezze, miért járhatnak a májbetegségek együtt sárgasággal.
- Elemezzék a légzési térfogatváltozásokat és a légzőmozgásokkal kapcsolatos nyomásváltozásokat bemutató grafikont. Értelmezze a Donders-modellt bemutató ábra alapján a légzőműködések

- Értse, hogy a tüdőben és a szövetekben folyó gázcsere diffúzió alapul.
- Ismerje, mely porcok között feszülnek ki a hangszalagok.
- Értse a gége működését, tudja, hogy mitől függ a keletkezett hang erőssége, magassága, és mi befolyásolja a hangszínt.
- Ismertesse a légzésszabályozásban a kemoreceptorok és a mechanoreceptorok szerepét. Kapcsolja össze fizikai ismereteivel a légmell és a keszonbetegség kialakulását.
- Hozza összefüggésbe a tüdő-léghólyagocskák felületi feszültségét a dohányzással.
- Értelmezze a homeosztázist a folyadékterkösszetételének példáján. Ismertesse, hogy mi okból változhat a vér kémiai összetétele (pH, glükózsztint).
- Ismerje a hemoglobin fő részeit (hem: 4 db N-tartalmú gyűrű, Fe, globin: fehérje).
- Ismertesse a sérült érfal, a vérlemezkék, a trombin, a fibrin, a kalciumion szerepét a véralvadás folyamatában, tudja, hogy a folyamathoz K-vitamin szükséges.
- Hozza összefüggésbe ezeket a vérzékenység kialakulásával.
- Értse, hogy milyen mechanizmus mozgatja a folyadékot a nyirokerekben. Ismertesse a szövetnedv áramlási mechanizmusát a vérnyomás és a plazmafehérjék ozmotikus nyomásának viszonya alapján
- Tudja grafikonon elemezni a vérnyomás változását, a véráramlás sebességét, az erek keresztmetszetének alakulását a keringési rendszerben. Ismerje a verőtérfogot, perctérfogot értékeit. Tudjon elvégezni alapvető számításokat ezekkel az adatokkal.
- Értelmezze, mely tényezők segítik a vénás áramlást.
- Ismerje a szinuszcsomó és a pitvar-kamrai csomó helyzetét, funkcióját.
- Ismertesse a bőr, a máj, a tüdő, a végbél és a vese szerepét a kiválasztásban.
- Tudja értelmezni a vese kiválasztó működésének három fő részfolyamatát: szűrletképzés, visszaszívás, kiválasztás (exkréció).
- Ismerje a nefron működését: vesetestecske (tok, hajszálergomolyag), az egyes csatorna-szakaszok, a csatorna falát behálózó hajszálerkek, funkcióját.
- Magyarázza a szűrletképzés, az aktív és passzív transzport folyamatait.
- Elemezze a vizeletképződés folyamatát a vér, a tokban és a csatornában lévő folyadék, valamint a vizelet összetétele alapján.
- Értse a vazopresszin (ADH) és aldoszteron szerepét a folyadéktérfogot és sóháztartás szabályozásában
- Értse a művesekezéssel és a veseátültetés jelentőségét.
- Magyarázza a kémiai és az elektromos potenciálok összefüggését az ionmozgásokkal.
- Értse a helyi (lokális) és a tovaterjedő potenciál kialakulásának helyét és feltételeit.
- Tudja, hogy az inger erőssége a csúcspotenciál hullámsorozat szaporaságában kódolt. Tudja, hogy az idegsejt membránpotenciáljának változásai az axoneredésnél tovaterjedő csúcspotenciált válhatnak ki.
- Értse, hogy a drogok és egyes mérgek hogyan hatnak a szinapszis működésére (jelátvivő anyag működésének fokozása, visszavételének gátlása, receptormódosítás).
- Magyarázza az idegsejt-hálózatok spontán aktivitásának funkcióját (biológiai ritmusok).
- Ismerje a gliasejtek és a velőshüvely főbb funkcióját
- (táplálkozás, szigetelés), hozza összefüggésbe az ingerület vezetési sebességével és az SM (szklerózis multiplex) betegség kialakulásával.
- Ismerje az agytörzsi hálózatos állomány szerepét az alvás-ébrenléti ciklus fenntartásában.
- Ismerjen elméleteket az alvás funkcióival kapcsolatosan (pl. energiatakarékosság, tanulás, feltöltődés).
- Ismerje a jobb és bal agyfélteke eltérő funkcióját. Értse, hogy az érzőpályák kéreg alatti központjaiban már előzetes feldolgozás is történik (pl. talamusz = kéreg alatti látóközpont).
- Értse a csapok, pálcikák és dúcsejtek szerepét a látás folyamatában.

- Ismertesse a kép- és színlátás, a fényerősség-érzékelés optikai és élettani alapjait.
- Értse a látórendszer és az egyensúlyérzés kapcsolatát.
- Értse a kapcsolatot a hallószerv részletes felépítése és működése között (Corti-szerv, alaphártya, szőrsejtek).
- Értse a helyzetérzékelés szerveinek és receptorainak (tömlő, zsákocská, három félkörös ívjárat, izomorsó, ínorsó) működését.
- Ismerje a kéreg alatti magvak és az átkapcsolódás szerepét az automatizált mozgások szabályozásában.
Tudja összehasonlítani a szimpatikus és a paraszimpatikus idegrendszer anatómiai hasonlóságait és különbségeit.
- Tudja magyarázni, hogyan valósul meg szervezetünkben a keringés és a testhőmérséklet szabályozása.
Ismerje fel esetleírás nyomán az az emberi viselkedés evolúciós (genetikai), ökológiai, kulturális alapjait.
- Esetleírás alapján értékeljen olyan kísérleteket, olyan kísérleti módszereket, amelyek a feltételes reflex, az operáns tanulás és belátásos tanulás kutatására irányulnak. Ismertesse módszerük korlátait. Kapcsolja össze ezeket példákkal az ember viselkedéséből.
- Értelmezze a zsigeri működések kapcsolatát az érzelmipszichikus működésekkel, hozza összefüggésbe a pszichoszomatikus betegségek kialakulásával.
- Ismerje az Alzheimer-kór, a Parkinson-kór tüneteit.
- Magyarázza, hogy ugyanaz a hormon más szervben más hatást fejthet ki (receptor-különbség).
- Magyarázza, hogyan befolyásolják a hormonok a szervezet szénhidrát-anyagcseréjét (adrenalin, inzulin, glükokortikoidok), só- és vízháztartását (mineralokortikoidok vazopresszin), kalcium-anyagcseréjét (parathormon, kalcitonin, D-vitamin-hormon).
- Tudja elemezni az agyalapi mirigy, a hipotalamusz és a mellékvesekéreg hormonjainak hatását.
- Tudja, hogy hormon nem csak belső elválasztású mirigyben jöhet létre, gyakorlatilag minden szerv képes előállítani hormont.
Tudja elemezni a növekedési hormon, a tiroxin és az inzulin hiányából, illetve többletéből eredő rendellenességeket.
- Tudja összehasonlítani a természetes (veleszületett vagy anyatejjel szerzett) és az adaptív immunválaszt.
- Magyarázza a rendszer működésének a lényegét: az idegen anyag megtalálásának a módját, felismerését, az immunglobulinok jelentőségét, az idegen anyag megsemmisítését
- Ismerje a vérszérum fogalmát.
Értse az autoimmun betegségek lényegét.
- Ismertesse a szervátültetésekkel kapcsolatos gyakorlati és etikai problémákat.
- Magyarázza a magzati és anyai vérkeringés kapcsolatát.
- Magyarázza a kapcsolat jelentőségét az immunrendszer szempontjából.
Esetleírások alapján legyen képes azonosítani a kialakuló meddőség háttérében meghúzódó okokat, illetve megjósolni egyes egészségügyi állapotok (fertőzések, genetikai rendellenességek, terhességmegszakítás) meddőséghez vezető következményeit

Egyed feletti szerveződési szintek

- Ismertesse a populáció jellemzőit (egyedszám, egyedsűrűség, koreloszlás, térbeli eloszlás) és alkalmazza ezeket problémák megoldására.
Elemesse a populációk mennyiségi változásait, értse az ezek háttérében álló okokat; tudja felismerni és jellemezni az r- és K-stratégista populációkat.
- Ismertesse a környezet kitétségtől függő változását.
- Értse a niche-elmélet lényegét: tudja értelmezni több környezeti tényező együttes hatásait a populációk elterjedésére.

- Magyarázza és példákon értelmezze az élettani és az ökológiai optimum, az élettani és ökológiai niche különbségét
- Értelmezze a minimum-elvet élettani és ökológiai szempontból; ismerje alkalmazásának korlátait.
- Ismerje a populációk között fellépő versengés okait, és tudja magyarázni lehetséges kimeneteleit (Gauze-elv).
- Értse a testtömeg, a testfelület és az élőhely átlaghőmérsékletének az összefüggését. Elemezze a társas viselkedés és a környezet kapcsolatát.
- Legyen tisztában az állatok és az ember kommunikációja közötti különbségekkel (jelek száma, elvontsága, objektivitás, hagyományok szerepe).
- Magyarázza a társas kapcsolatokban megnyilvánuló vonzódás lehetséges okait (pl. csoportos kohézió), ismerje fel a társas kapcsolatokat fenntartó hatásokat (pl. ivadék gondozás, rangsor), hozzon példákat ezek formáira (pl. behódolás, fenyegetés).
- Magyarázza az agresszió és az altruizmus szerepét és megnyilvánulásait emberek és állatok esetében.
- Példákkal igazolja, hogy az egyes élőlénypopulációk közti kölcsönhatások sokrétűek.
- Ismerje fel és elemezze az életközösségek térbeli változatosságát (szintezettség, mintázat), előremutató (szukcesszió) és periodikus időbeli változásait, illetve tudjon példát hozni ezekre.
- Tudja magyarázni az emberi tevékenység (kaszálás, legeltetés, tókotrás, fakitermelés) hatását a szukcesszió folyamatára.
- Értse, hogy egy életközösség sokfélesége produktivitása és stabilitása összefügg.
- Legyen tisztában a degradáció fogalmával és ismerje fel ennek okait.
- Hasonlítsa össze az alábbi élőhelytípusokat: cserestölgyes, gyertyános-tölgyes, bükkös.
- Értse, hogy a klíma mellett egyéb tényezők is befolyásolhatják egy-egy terület növényzetét (pl. talajvízszint, alapkőzet) – leírások alapján tudja azonosítani ezen hatásokat.
- Ismertesse és értékelje az ember szerepét átalakításukban (természetes erdők - faültetvények, folyószabályozás, legeltetés).
- Ismertesse a szikes puszták jellemzőit, a szikes talaj kialakulásának feltételeit, a másodlagos szikesedést.
- Ismertesse a sziklagyepek előfordulásait, jellemző környezeti sajátosságait, az itt élő fajok természetvédelmi jelentőségét.
- Sorolja fel a sziklagyepeket fenyegető fontosabb károsító hatásokat.
- Tudja, hogy különböző emberi hatásokhoz (mezőgazdaság, erdészeti fahasználat, taposás) különböző gyomfajok alkalmazkodhatnak
- Értse, hogy a történelem során miként változtak a
- Kárpát-medence jellegzetes életközösségei (az elterjedő mezőgazdasági művelés, a folyószabályozás és a városiasodás hatásai).

KÉMIA

A vizsgázó legyen képes induktív (egyedi tényekből az általános törvényszerűségekre) és deduktív (az általános törvényszerűségekből az egyedi esetre) következtetésre. Mutasson jártasságot az analógiás gondolkodásban (ismerjen fel hasonlóságot egy már ismert helyzet vagy jelenség és az adott új, ismeretlen helyzet között), a konvergens és divergens gondolkodásban, és az etikai gondolkodásban (döntések lehetséges következményeinek mérlegelésében). Legyen képes osztályozásra (jellemzők alapján hierarchikus csoportokba sorolásra) és a sorképzésre (relációk kezelésére). Legyen jártas az arányossági gondolkodásban (vizsgálja két mennyiség együttes változását: egyenes és fordított arányosság, telítési görbék), alakítson át különböző adatmegjelenítési formákat egymásba (adatokat táblázattá, táblázatokat grafikonokká).

Használja a szaknyelvet, legyen képes fogalmakat definiálni (a követelményrendszer szerint). Legyen jártas a lényegkiemelésben (ismerje fel, figyelje meg és rögzítse a vizsgálat szempontjából fontos jellemzőket), alkalmazza a szerkezet és a tulajdonság kapcsolatát. A vizsgázók legyenek képesek a természettudományi megismeréssel kapcsolatos ismereteket összetett élethelyzetekben alkalmazni. Ezzel kapcsolatban: Alkalmazza alapvető matematikai ismereteit, oldjon meg egyszerű kémiai számítási feladatokat. Tegyen megfigyeléseket, összehasonlításokat. Ismerje és alkalmazza a természettudományos érvelés alapelveit (feltevés megfogalmazása, információk forrásainak felkutatása, jelölése, megbízhatóságuk értékelése, érvek és ellenérvek felsorakoztatása, bizonyítékok elemzése, következtetés levonása). Kapcsolja össze ismereteit a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, értelmezzen a mindennapi életet befolyásoló kémiai természetű jelenségeket. Értse az aktuálisan felmerülő, kémiai ismereteket is igénylő problémák (környezetvédelem, energiagazdálkodás, szennedélybetegségek, táplálkozás, vegyipari technológiák stb.) lényegét, értelmezzen egyszerűbb logikai összefüggéseket. Alkalmazza a természettudományok (fizika, biológia, földrajz) kulcsfogalmait kémiai problémák megoldásában. Használja szakszerűen az SI-mértékrendszert és a kémiai jelölésrendszert. Legyen képes szakszerű írásbeli és szóbeli szövegalkotásra és szövegértelmezésre. A középszintű érettségi projektmunkájához kapcsolódóan: Legyen képes egyszerű kísérletek, mérések tervezésére, végrehajtására és eredményeik értelmezésére (a kísérlet jellemzőinek ismerete, független és függő változók azonosítása, kísérleti paraméterek változtatása, kontrollok szerepe), adatok, ábrák kiegészítése, adatsorok, ábrák (köztük diagramok, grafikonok) elemzésére, felhasználására. Ismerje a mérések tulajdonságait (empirikus, kísérleti, hitelesíthető, reprodukálható). Legyen képes hipotézisek, elméletek, modellek, törvények megfogalmazására, vizsgálatára, továbbá téves információk azonosítására. Az emelt szintű kémia érettségien ezen túlmenően az alábbi kompetenciák megléte szükséges: Mutasson jártasságot kombinatív képességekben (megadott elemekből, adott feltételek mellett kombinációk létrehozása és vizsgálata) és a mérlegelő gondolkodásban (bizonyítékok, érvek, ellenérvek alapján értékelés és a döntések megalapozása, magyarázatok megalkotása). Legyen képes változók vizsgálatára (függő és független változók felismerése, elkülönítése, a változók közötti kapcsolatok szisztematikus vizsgálata, kontrollja). Legyen jártas az integrált gondolkodásban (az egyik szaktudomány tartalmi elemeinek átvitele és alkalmazása egy másik szaktudomány területére), a modellekben való gondolkodásban, modellek értelmezésében, az analógiák azonosításában. Rendelkezzen problémafelismerési és problémamegoldó képességgel (a célhoz vezető nem ismert megoldási út megtalálása valós, életszerű helyzetekben). Ismerje fel az ismeretanyag belső összefüggéseit és az egyes témakörök közötti kapcsolatokat. Alkalmazza a kémia tanult vizsgálati és következtetési módszereit. Legyen képes több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett kémiai számítási és elméleti feladatok, problémák megoldására.

DIGITÁLIS KULTÚRA

ÉLŐ IDEGEN NYELV

Személyes vonatkozások, család

B1:

- a vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai, (fordulópontjai)
- családi élet, családi kapcsolatok
- a családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- személyes tervek

B2:

-A család szerepe az egyén és a társadalom életében

- Családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése

Ember és társadalom

B1:

- a másik ember külső és belső jellemzése
- baráti kör
- a tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- női és férfi szerepek
- ünnepek, családi ünnepek
- öltözködés, divat
- vásárlás, szolgáltatások, (posta)
- hasonlóságok és különbségek az emberek között

B2

- **az emberi kapcsolatok minősége, fontossága (barátság, szerelem, házasság)**
- **lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése**
- **Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében**
- **Az öltözködés mint társadalmi hovatartozás kifejezése**
- **Társadalmi viselkedésformák**

Környezetünk

B1:

- az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- a lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- a városi- és a vidéki élet összehasonlítása
- növények- és állatok a környezetünkben
- környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: mit tehetünk környezetünkért, vagy a természet megóvásáért?
- időjárás

B2:

-A lakóhely és környéke fejlődésének problémái

- A természet és az ember harmóniája

Az iskola

B1:

- saját iskolájának bemutatása (**pl szakmai képzés, tagozat**)
- tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- a nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, **internetes böngészés**
- az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

B2:

- **Iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban**
- **Hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban**

A munka világa

B1:

- diákmunka, nyári munkavállalás
- pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás, Divatszakmák

B2:

- **A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban**

Életmód

B1:

- napirend, időbeosztás

- az egészséges életmód (**a helyes és helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás**)
- étkezési szokások a családban
- ételek, kedvenc ételek
- étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- gyakori betegségek, sérülések, baleset
- gyógykezelés (**házi orvos, szakorvos, kórházak**)

B2

- kulturált étkezés feltételei, fontossága

- szenvedélybetegségek

- étkezési szokások hazánkban és más országokban

- gyógykezelés egyéb módjai

Szabadidő, művelődés, szórakozás

B1:

- szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- színház, mozi, koncert, kiállítás
- sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- olvasás, rádió, TV, videó, számítógép, Internet
- kulturális **és sport**események

B2

- a szabadidő jelentősége az ember életében

- a művészet szerepe a mindennapokban

- szabadidősport, élsport, veszélyes sportok

- a könyvek, média és az internet szerepe, hatásai

Utazás, turizmus

B1:

- a közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- nyaralás itthon, illetve külföldön
- utazási előkészületek, **egy utazás megtervezése, megszervezése**
- az egyéni- és a társasutazás előnyei és hátrányai

B2

- a motorizáció hatása a környezetre és társadalomra

- célnyelvi ország néhány főbb látnivalója

- az idegenforgalom jelentősége

=

Tudomány- és technika

B1:

- népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

B2:

- A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre

Gazdaság

B1:

- családi gazdálkodás, üzleti világ, fogyasztás, reklámok
- a pénz szerepe a mindennapokban, pénzkezelés a célnyelvi országokban
- vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank); **online szolgáltatások igénybevétele**

B2:

- Üzleti világ, fogyasztás, reklámok

- Pénzkezelés a célnyelvi országokban

ÉLŐ IDEGEN NYELV (EMELT SZINT)

1. Olvasott szöveg értése

A vizsgázó képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben a gondolatmenetet követni, véleményeket, érvelést követni az információkat megfelelő részletességgel megérteni, a szerző álláspontjára következtetni, a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

Hosszabb, nyelviileg és tartalmilag összetettebb, konkrét vagy elvont témájú, publicisztikai írások.

2. Nyelvhelyesség

A vizsgázó képes változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten. Hosszabb, nyelviileg és tartalmilag összetettebb, konkrét vagy elvont témájú szövegekben.

3. Hallott szöveg értése

A vizsgázó képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára, megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára, változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú, tartalmilag és szerkezetileg összetett, általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegekben.

4. Íráskészség

Képes:

A feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Kommunikációs helyzetek és szándékok című részt),

A megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd Témakörök című részt), a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni, álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni, a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni, a nyelvtani struktúrákat valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni.

5. Beszédkészség

Képes:

Emelt szintű (B2) érettségi vizsgán a vizsgázó képes a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani; a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a Témakörök című részt); a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és befejezni). Továbbá képes folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet; gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni; a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni; folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban, bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani; elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni; enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

MATEMATIKA

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Ismerje és alkalmazza a de Morgan azonosságokat. Ismerjen példát véges, megszámlálhatóan végtelen és nem megszámlálhatóan végtelen halmazra. Ismerje a megszámlálhatóan végtelen halmaz definícióját. Bizonyítsa egyszerűbb esetekben, hogy egy halmaz számossága megszámlálhatóan végtelen. Ismerje az alábbi bizonyítási típusokat és tudjon példát mondani alkalmazásukra: direkt és indirekt bizonyítás, skatulyaelv, teljes indukció. Használja és alkalmazza feladatokban helyesen a szükséges, az elégséges, és a szükséges és elégséges feltétel fogalmát. Tudja megfogalmazni konkrét esetekben tételek megfordítását. Ismerje, bizonyítsa és alkalmazza a permutációk (ismétlés nélkül és ismétléssel), variációk (ismétlés nélkül és ismétléssel), kombinációk (ismétlés nélkül kiszámítására vonatkozó képleteket. Ismerje és alkalmazza a binomiális tételt.

Ismerje a Pascal-háromszöget és alapvető tulajdonságait. Definiálja a következő fogalmakat: többszörös él, hurokél, út, kör, összefüggő gráf, egyszerű gráf, fa, komplementer gráf, izomorf gráfok. Ismerje az n pontú teljes gráf éleinek a számát.

Ismerje a fa pontjai és élei száma közötti összefüggést. Bizonyítsa, hogy bármely (legalább kétpontú) egyszerű gráfban létezik két azonos fokszámú pont.

2. Számelmélet, algebra

Tudja megfogalmazni a számelmélet alaptételét. Bizonyítsa, hogy végtelen sok prímszám van. Tudjon összetett oszthatósági feladatokat megoldani. Tudja meghatározni természetes számok pozitív osztóinak számát. Tudjon n alapú ($n < 9$) számrendszerben felírt számokat összeadni és kivonni. Adott n ($n \in \mathbb{N}$) esetén tudja eldönteni, hogy $\sqrt[n]{n}$ irracionális szám-e. Bizonyítsa, hogy $\sqrt{2}$ irracionális szám. Tudja meghatározni tizedestört alakban megadott racionális szám közönséges tört alakját. Tudja, hogy mit értünk adott műveletekre zárt számhalmazokon.

Ismerje a permanencia elvet. Tudja szemléletesen értelmezni az irracionális kitevőjű hatványt. Bizonyítsa a hatványozás azonosságait egész kitevő esetén. Bizonyítsa a négyzetgyökvonás azonosságait. Ismerje és alkalmazza a gyökvonás azonosságait. Bizonyítsa a szorzat, a hányados és a hatvány logaritmusára vonatkozó azonosságokat. Bizonyítsa a más alapú logaritmusra való áttérés szabályát. Ismerje a polinom fokszámát, fokszám szerint rendezett alakját.

Tudja alkalmazni feladatokban az $a^n - b^n$, illetve az $a^{2n+1} + b^{2n+1}$ kifejezés szorzattá alakítását. Tudjon értelmezési tartomány, illetve értékészletvizsgálattal, valamint szorzattá alakítással megoldható összetett feladatokat megoldani. Tudjon paraméteres elsőfokú egyenleteket megoldani. Tudjon elsőfokú, három ismeretlenes egyenletrendszereket megoldani. Igazolja a másodfokú egyenlet megoldó képletét. Igazolja és alkalmazza a gyökök és együtthatók közötti összefüggéseket. Tudjon másodfokú paraméteres egyenleteket megoldani. Tudjon törtes egyenleteket megoldani. Tudjon egyszerű másodfokú egyenletrendszereket megoldani. Tudjon másodfokúra visszavezethető egyenletrendszereket megoldani. Tudjon legfeljebb két négyzetre emeléssel megoldható egyenleteket megoldani. Tudjon egyszerű abszolútértékes egyenleteket algebrai úton megoldani. Tudjon exponenciális egyenleteket, egyenletrendszereket megoldani. Tudjon egyszerű logaritmusos egyenleteket megoldani. Tudjon definíciók és azonosságok közvetlen alkalmazását igénylő, és másodfokúra visszavezethető trigonometrikus egyenleteket megoldani. Tudjon egyszerű első- és másodfokú egyenlőtlenségeket megoldani. Tudjon első és másodfokú egyenlőtlenségrendszereket megoldani. Tudjon egyszerű négyzetgyökös, abszolútértékes, törtes, exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenlőtlenségeket megoldani.

Ismerje két pozitív szám számított középértékeit (számtani, mértani, négyzetes, harmonikus), valamint a nagyságrendi viszonyaikra vonatkozó tételeket. Bizonyítsa, hogy $a+b \geq 2\sqrt{ab}$, ha $a, b \in \mathbb{R}^+$. Tudjon megoldani feladatokat számtani és mértani közép közötti összefüggés alapján.

3. Függvények, az analízis elemei

Ismerje az alapvető függvénytani fogalmak pontos definícióját. Ismerje és alkalmazza a függvények összegének, különbségének, szorzatának és hányadosának a fogalmát. Ismerje és alkalmazza a függvények megszorításának (leszűkítésének) és kiterjesztésének fogalmát. Ismerje és alkalmazza az inverzfüggvény fogalmát. Ismerje az összetett függvény fogalmát, képzésének módját.

Ismerje, tudja ábrázolni és jellemezni az alábbi hozzárendeléssel megadott függvényeket: $x \mapsto x^n$ ($n \in \mathbb{N}^+$), $x \mapsto |x|$, $x \mapsto a^x$, $x \mapsto \sin x$, $x \mapsto \cos x$, $x \mapsto \operatorname{tg} x$, $x \mapsto \log_a x$. Tudjon a felsorolt függvényekből összetett függvényeket képezni.

Tudja ábrázolni az alapvető függvények (3.2) transzformáltjainak grafikonját ($c \cdot f(ax + b) + d$). Tudja jellemezni a függvényeket periodicitás, paritás, korlátosság szempontjából. Tudja meghatározni a függvények tulajdonságait az alapfüggvények ismeretében, transzformációk segítségével. Ismerje és alkalmazza a konvexitás és konkavitás fogalmát. Tudjon másodfokú függvényre vezető szélsőértékfeladatokat megoldani.

Tudjon sorozatot jellemezni (korlátosság, monotonitás). Ismerje a konvergencia szemléletes fogalmát, valamint ismerje és alkalmazza egyszerű sorozatokban a konvergens sorozat definícióját. Alkalmazza egyszerű sorozatokban a konvergens sorozatok összegének, különbségének, szorzatának és hányadosának határértékére vonatkozó tételket. Vezesse le a számtani és a mértani sorozat általános tagjára vonatkozó összefüggéseket. Ismerje és alkalmazza egyszerű feladatokban a végtelen mértani sor fogalmát, összegét.

Ismerje a végesben vett véges, a végtelenben vett véges és a tágabb értelemben vett határérték szemléletes fogalmát. Ismerje a folytonosság szemléletes fogalmát. Tudja a differencia - és differenciáhányados definícióját. Alkalmazza az összeg, a különbség, a konstansszoros, a szorzat és a hányadosfüggvény deriválás szabályait. Alkalmazza egyszerű esetekben az összetett függvény deriválási szabályát. Tudja bizonyítani, hogy $(x^n)' = nx^{n-1}$ ($n \in \mathbb{N}$ esetén). Ismerje a trigonometrikus függvények deriváltját. Alkalmazza a differenciálszámítást érintő egyenletének felírására, szélsőérték feladatok megoldására és polinomfüggvények vizsgálatára (monotonitás, szélsőérték, konvexitás). Ismerje folytonos függvényekre a határozott integrál szemléletes fogalmát és tulajdonságait. Ismerje a kétoldali közelítés módszerét, az integrálfüggvény fogalmát, a primitív függvény fogalmát, valamint a Newton –Leibniz -tételt. Tudja polinomfüggvények, illetve a szinusz és koszinusz függvény grafikonja alatti területet kiszámolni.

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

Tudja kitérő egyenesek távolságát és hajlásszögét meghatározni

Ismerje a parabola fogalmát.

Ismerje a geometriai transzformációk és a függvények kapcsolatát.

Tudja pontosan megfogalmazni az egybevágósági transzformációk definícióit, a síkidomok egybevágóságának fogalmát, valamint a sokszögek egybevágóságának feltételét.

Ismerje példákat a térbeli egybevágósági transzformációkra.

Ismerje a középpontos hasonlósági transzformáció és a hasonlósági transzformáció definícióját.

Ismerje és alkalmazza a párhuzamos szelők tételét, a tétel megfordítását és a párhuzamos szelőszakaszok tételét. Bizonyítsa és alkalmazza a belső szögfelező tételt.

Ismerje és alkalmazza feladatokban a merőleges vetítést. Bizonyítsa a háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó tételket. Bizonyítsa a Pitagorasz-tétel megfordítását. Ismerje, bizonyítsa és alkalmazza a magasság- és a befogótételt. Bizonyítsa a húrnégyszögek és az érintőnégyyszögek tételét, ismerje a tételek megfordítását. Ismereteit alkalmazza feladatok megoldásában. Bizonyítsa, hogy a kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, valamint hogy a külső pontból húzott érintőszakaszok egyenlő hosszúak. Tudjon szöget mérni

radiánban. Bizonyítsa és alkalmazza feladatokban a kerületi és középponti szögek tételét és a kerületi szögek tételét. Ismerje és használja a látókör fogalmát. Bizonyítsa a Thalész-tétel megfordítását. Ismerje és alkalmazza a vektorműveletekre vonatkozó műveleti azonosságokat. Ismerje és alkalmazza a skaláris szorzat definícióját, tulajdonságait. Tudja koordinátaikkal adott vektorok hajlásszögét meghatározni. Ismerje az egyértelmű vektorfelbontás tételét. Ismerje és alkalmazza feladatokban a vektor 90° -os elforgatottjának koordinátáit, valamint a skalárszorzat kiszámítását vektorok koordinátáiból. Ismerje és bizonyítsa a skalárszorzat koordinátákból való kiszámítására vonatkozó tételt. Ismerje a szögfüggvények általános definícióját, és alkalmazza forgásszögekre a középszinten szereplő összefüggéseket. Függvénytáblázat segítségével tudja alkalmazni egyszerű feladatokban az addíciós összefüggéseket ($\sin(\alpha + \beta)$, $\cos(\alpha + \beta)$, $\operatorname{tg}(\alpha + \beta)$, $\sin 2\alpha$, $\cos 2\alpha$, $\operatorname{tg} 2\alpha$). Bizonyítsa a koszinusztételt. Igazolja a szakasz felezőpontja és harmadoló pontjai koordinátáinak kiszámítására vonatkozó összefüggéseket. Igazolja és alkalmazza a háromszög súlypontjának koordinátáira vonatkozó összefüggést. Tudja többféle alakban felírni és levezetni az egyenes egyenletét a síkban különböző kiindulási adatokból. Ismerje egyenesek párhuzamosságának és merőlegességének koordinátageometriai feltételeit. Tudja síkbeli egyenesek hajlásszögét meghatározni. Tudja levezetni a kör egyenletét. Ismerje a kör és a kétismeretlenes másodfokú egyenlet kapcsolatát. Tudja meghatározni kétismeretlenes másodfokú egyenletből a kör középpontját és sugarát. Tudja meghatározni kör és egyenes metszéspontját. Tudja felírni a kör adott pontjában húzott érintő egyenletét. Tudja meghatározni két kör kölcsönös helyzetét, metszéspontjait. Tudja levezetni a parabola $x^2 = 2py$ alakú egyenletét. Tudjon feladatokat megoldani az y tengellyel párhuzamos tengelyű parabolákkal. Bizonyítsa a háromszög területének kiszámítására használt képleteket, továbbá ismerje és alkalmazza az alábbi összefüggéseket: $t = sr$ (bizonyítással), $t = \sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$. Bizonyítsa nevezetes négyszögek és szabályos sokszögek területképleteit. Bizonyítsa a csonkakúp és a csonkakúp térfogatképletét.

5. Valószínűség-számítás, statisztika

Tudjon adathalmazokat összehasonlítani sodrófadiagramok alapján. Ismerje és alkalmazza a következő fogalmakat: súlyozott számtani közép, átlagos abszolút eltérés. Tudjon választani az adathalmazt jól jellemző középértéket, és tudjon a választása mellett érvelni. Tudjon statisztikai adatokat értelmezni, értékelni, azokból tudjon statisztikai következtetéseket levonni. Definiálja és alkalmazza a középszinten felsorolt fogalmakat. Definiálja és alkalmazza a feltételes valószínűség fogalmát. Tudja értelmezni a binomiális eloszlást (visszatevéses modell) és a hipergeometriai eloszlást (visszatevés nélküli modell). Tudjon ezek alkalmazásával konkrét valószínűségeket kiszámítani.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

MAGYAR NYELV

1. témakör: Kommunikáció

A nyelv mint kommunikáció

- A kommunikáció folyamata. - A kommunikáció tényezői. - A kommunikációs cél és funkció. - A kommunikáció univerzális jellege. - A kommunikáció fogalmának interdiszciplináris jellege.
- Néhány példa a különféle társadalmak és kultúrák jelrendszerének eltéréseire (pl. a folklór, az utca, az elektronikus kommunikáció jelrendszere). - A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs normák kultúránkénti eltérései példák alapján.

Pragmatika

- A nyelv működése, a nyelvhasználat különböző kontextusokban, különböző célok elérésére. - Együttműködési elvek.

Nyelvi és vizuális kommunikáció

- A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció.

A kommunikáció működése –

Személyközi kommunikáció

- A közvetlen személyközi kommunikáció. - Az írott és az elektronikus tömegkommunikáció különbségei.

A tömegkommunikáció

- Tájékoztató és véleményközlő műfajok.

2. témakör: A magyar nyelv története

A nyelv mint történeti képződmény

- Szinkrón és diakrón kutatási módszer. - Összehasonlító nyelvészlelet: nyelvünk helye a világban.

A magyar nyelv rokonsága

- A 19. század versengő elméletei, az utóbbi évtizedek törekvései a származási modellek felülvizsgálatára („család” és „fa” metaforák kritikája, illetve újabb régészeti és más segédtudományok kutatásai stb.)

Nyelvtörténeti korszakok

- Az ősmagyar, az ómagyar, a középmagyar korszak, az újmagyar kor jellemzőinek és nyelvtörténeti folyamatainak részletesebb ismerete. - A nyelvtörténeti korszakokat jellemző változások néhány példája a hangrendszerből, a nyelvtani rendszerből. - Az életmód, a történelem és a szókincs néhány összefüggése, anyagi és szellemi műveltség megjelenése a szókészletben néhány példával. - Nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyvek (pl. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára – TESZ). - A nyelvújítás története, hatása, értékelése, az ortológus–neológus vita főbb állomásai és szereplői, a magyar nyelv sztenderdizációja. - Néhány szöveg nyelvi szempontú bemutatása a régi magyar irodalomból (pl. Pázmány Péter, Mikes Kelemen írásai).

A magyar nyelv szókészletének alakulása

- A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái.

3. témakör: Ember és nyelvhasználat

Ember és nyelv

- A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban. - Korlátozott kódú nyelvek: gesztusnyelvek, jelnyelvek. - Az emberiség információs forradalmi. - A nyelv és a kultúra viszonya.

Jelek és jelrendszerek

- A nyelvi jel sajátosságai. - A jeltípusok.

Általános nyelvészet

- A nyelvek egyező és eltérő tulajdonságai, nyelvtipológia, főbb nyelvtípusok és jellemzőik (agglutináló, izoláló, flektáló).

Nyelvváltozatok

- Egy adott nyelvjárási terület és a nyelvi norma eltérései.

Nyelv és társadalom

- A kétnyelvűség, kettősnyelvűség, kevert nyelvűség fogalma és kérdései.

Nyelv és politika, nyelvművelés

-A nyelvművelés szerepe az új nyelvi fejlemények, jelenségek értelmezésében.

4. témakör: A nyelvi rendszer

A nyelv mint jelrendszer

- A jelnyelvek.

Hangtan

- Hangtani ismeretek: a magyar hangállomány ismerete, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzői. - A magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek megfigyelése. - A magyar hangrendszer néhány nyelvtörténeti vonatkozása.

Alaktan és szótan

- Alaktani sajátosságok: a szótó, a szóelemek szerepe és funkciója, kapcsolódási szabályaik. - A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai, hagyományai, egy lehetséges szófaji rendszer bemutatása. - Szófajváltás, többszófajúság, átmeneti szófajok.

A mondat szintagmatikus szerkezete

- A vonzat.

Mondattan

- Az egyszerű és összetett mondatok típusainak felismerése. - Mondatok elemzése szerkezeti vázlattal. - Rendszermondat, szövegmondat. - A szinteződés, tömbösödés a mondatban. - Mondatvariánsok közötti különbségek értelmezése (pl. a stílusérték szempontjából).

5. témakör: A szöveg

A szöveg és a kommunikáció

- A szövegek jellemzőinek rendszerezése.

A szöveg szóban és írásban

- Szövegek alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák néhány összetettebb műfajában. - Érvelő esszék írása.

A szöveg szerkezete és jelentése

- A szövegértelmezés összetevői: a pragmatikai, a jelentésbeli és a nyelvtani szintek. - Az elsődleges és másodlagos, mögöttes jelentés. - Szövegkohézió: téma-réma, topik, fókusz, kulcsszó. - A szövegmondat. - Nyelvtani tényezők a szöveg jelentésének megteremtésében: kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, egyeztetés.

Szövegértelmezés

- A téma értelmezése tudományos szövegekben. - A szöveg és a szöveget kiegészítő nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata.

Az intertextualitás

- A szövegek transzformációi: pl. mém.

A szövegtípusok

- Szövegtípusok: monologikus, dialogikus és polilogikus; beszélt, írott, elektronikus; spontán, tervezett. - Közlésmódok: elbeszélő, leíró, érvelő. - Ismeretterjesztő, szépirodalmi és egyszerűbb tudományos szövegek elemzése (pl. a címzettek, a téma, a szóhasználat, a megszerkesztettség szempontjából).

6. témakör: A retorika alapjai

A nyilvános beszéd

- A retorika jelentősége és alkalmazása. A retorika mint a szónoklás tudománya. - Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása. - A szójáték és a retorika.

Érvelés, megvitatás, vita

- A szónok tulajdonságai, feladatai. - A cáfolat módszerei. - Az előadás szemléltetésének módjai (bemutatás, prezentáció). - A hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás nyelvi (mondat- és szövegfonetikai eszközök) és nem nyelvi kifejezésbeli eszközei a különféle szövegműfajokban, az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban. - A hivatalos felszólalás, hozzászólás különböző helyzetekben.

7. témakör: Stílus és jelentés

Szóhasználat és stílus

- A szóhasználat nyelvtani, jelentésbeli és stiláris kötöttségei. - Stílusparódia.

A szójelentés

- A hangalak és jelentés viszonya, jelentésmező. - Motivált és motiválatlan szavak. - A szójelentés változásai. - A jelentés szerepe a nyelvi szerkezetek kialakításában. - A szórend jelentésváltozatainak megfigyelése, hatásértelmezés.

Stíluszeszközök

- Az alakzatok különböző típusainak ismerete. - A szókészlet stilisztikája (pl. archaizálás, evokáció). - Az írásképek stilisztikai hatásai. - Egyéni szóalkotások stilisztikai hatásai. - Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek.

Stílusréteg, stílusváltozat

- Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek stílusának összehasonlítása. - Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek stílushatásának komplex értékelése. - A stílus és norma koronkénti változatai – néhány példa bemutatásával.

8. témakör: Digitális kommunikáció

A digitális kommunikáció ismérvei

- Az internetes információ megbízhatósága, hitelessége: a plágium és az adatvédelem.

A digitális kommunikáció társadalmi aspektusai

Digitális szövegtípusok

Digitális szemléltetés

- Digitális eszközök, grafikus szerkesztők használata a retorikai szövegek alkotásában.

Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában

- Digitális formájú szövegek alkotása, multimédiás kiegészítések használata. - Az írott és az elektronikus tömegkommunikáció szövegtípusait elkülönítő nyelvi és nem nyelvi tényezők. - Médiaközlések elemzése (pl. hír, kommentár, tudósítás, interjú, cikk, glossza, ismeretterjesztő szöveg): tartalmi, szerkezeti és szövegformálási kritériumai, nyelvhasználati, hatásbeli sajátosságai. - A hagyományos és az új elektronikus média publicisztikai és tájékoztató műfajai.

IRODALOM

1. témakör: Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők

– Ady Endre – Arany János – Babits Mihály – Herczeg Ferenc – Jókai Mór – József Attila – Kosztolányi Dezső – Mikszáth Kálmán – Petőfi Sándor – Vörösmarty Mihály

- Az életút, az életmű legjelentősebb tényei. - Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői. - A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. - A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok. - Kötetek, ciklusok, témák, motívumok. - Tájékozottság a korszakban, a kortársak között (pl. Jókai és kora), - A művek hatása, fogadtatása egy-két példa alapján. - A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmikulturális hagyományban. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása. - Különböző kritikák, interpretációk.

2. témakör: Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig. Választható szerzők

– Janus Pannonius – Balassi Bálint – Zrínyi Miklós – Mikes Kelemen – Csokonai Vitéz Mihály – A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése – A reformáció világi irodalma – A barokk irodalma – Népszerű világi költészet a 17-18. században: a kuruc kor lírája

- Az életút, az életmű legjelentősebb tényei. - Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői. - A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. - A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok. - Kötetek, ciklusok, témák, motívumok. - A művek hatása, fogadtatása egy-két példa alapján. - A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmikulturális hagyományban. - Kritikák, interpretációk. - Műfaji, kifejezőmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása. - A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmikulturális hagyományban egy-egy példával.

3. témakör: Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából. Választható szerzők

– Berzsenyi Dániel – Gárdonyi Géza – Illyés Gyula – Juhász Gyula – Karinthy Frigyes – Kölcsey Ferenc – Krúdy Gyula – Márai Sándor – Móricz Zsigmond – Nagy László – Örkény István – Pilinszky János – Radnóti Miklós – Szabó Lőrinc – Szabó Magda – Tóth Árpád – Weöres Sándor A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

- Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői. - A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. - A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok. - Kötetek, ciklusok, témák, motívumok. - A művek hatása, fogadtatása egy-két példa alapján. - A szerző

utóélete, helye és hatása az irodalmi kulturális hagyományban. - Kritikák, interpretációk. - Tájékozottság a korszakban, a kortársak között (pl. Berzsenyi és Kazinczy, Berzsenyi és Kölcsey), az irodalmi hagyományban (pl. az antik hagyomány Berzsenyi, Kosztolányi, Radnóti költészetében). - Műfaji, kifejezőmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása. - A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmi kulturális hagyományban egy-egy példával.

4. témakör: Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból

-Kányádi Sándor – Kovács Vilmos – Reményik Sándor – Sütő András – Tamási Áron – Wass Albert A fenti lista bővíthető egy, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.

- A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. - A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok. - Kötetek, ciklusok, témák, motívumok. - A művek hatása, fogadtatása egy-két példa alapján. - A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmikulturális hagyományban. - Kritikák, interpretációk. - Műfaji, kifejezőmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása. - A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmikulturális hagyományban egy-egy példával.

5. témakör: Művek a kortárs magyar irodalomból

Kortárs műalkotás: a mindenkori vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás.

- Nyomtatott szöveg, digitális közlés. - Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban (pl. antológiák, irodalmi ismeretterjesztés, könyvhét, online irodalmi programok, események). - A művek hatása, fogadtatása – egy-két példa alapján. - Kritikák, interpretációk. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása.

6. témakör: Művek a világirodalomból

Választható korok és művek a világirodalomból a líra és epika tárgy köréből

- További választható korszakok: a középkor, a reneszánsz, a felvilágosodás, avantgárd és a 20. század első fele, a 20. század második fele és kortárs világirodalom. - A korszak jellemzőinek és egy-két kiemelkedő képviselőjének vagy alkotásának bemutatása. - Művek értelmezése a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is (pl. műfaji sajátosságok, a téma, a kompozíció összefüggései, a lehetséges és szükséges stíluskorszakbeli, stílustörténeti vonatkozások).

7. témakör: Színház és dráma

– Szophoklész egy műve – Shakespeare egy műve – Molière egy műve – Katona József: Bánk bán – Madách Imre: Az ember tragédiája – Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov – Örkény István egy drámája – Egy 20. századi magyar dráma

- Az epikus dráma. Az abszurd dráma. - Egy 20-21. századi magyar dráma. - Az adott mű színpadi előadása mint az interpretáció eszköze (pl. színpadi megjelenítések összehasonlítása). - Memoriter szöveghű és kifejező előadása. - A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, lélektani, társadalmi, továbbá gondolati, filozófiai, esztétikai vonatkozása.

8. témakör: Az irodalom határterületei VAGY Regionális irodalom

Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemző bemutatása a lehetséges témák egyikéből.

- Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal / minőség összefüggései. - „Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban. - Könyvnyomtatás, sajtó, irodalom (pl. a folytatásos regény jelentősége és példái). - Egy-egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációjáról. - Az irodalom felhasználása, praktikus használata (pl. gyógyító használata: olvasásterápia; alkalmi költészet: köszöntők, ünnepi versek). - Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai (pl. könyvismertetés, ajánlás, kritika); valamint digitális formái (pl. internetes folyóiratok, könyvkínálat).

Értelmezési szintek, megközelítések Az Értelmezési szintek, megközelítések lehetséges szempontjai a Szerzők, művek (2.1) témaköreiben

Témák, motívumok, toposzok

- Műveket összekötő motivikus összefüggések (pl. hasonlóságok, párhuzamosságok, nyilvánvaló utalások) felismerése, szerepének, jelentésének megfogalmazása. - Témák, motívumok, toposzok, archetípusok feltárása érvekkel, példákkal. (Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetcsoport (részlet), Kertész Imre: Sorstalanság, Szilágyi Andor: Mansfeld) - Egy-egy szépirodalmi mű motívumai továbbélésének bemutatása példákkal. - Az intertextualitás egy-egy példájának bemutatása elsősorban a posztmodern irodalmából.

Műfajok, poétika

- Azonos műfajú alkotások poétikai szempontú összevetése, történeti változásának vizsgálata. - Műfajteremtő művek, egy-egy magyar és világirodalmi példa bemutatása. - Egy-egy műfaj, poétikai sajátosság változása hosszabb-rövidebb történeti folyamatban (pl. elégiák a magyar irodalomban; epigrammák Kazinczytól Illyésig, a meseforma változatai, az antik és a shakespeare-i tragédia; regényformák, regénytípusok; a posztmodern irodalom poétikai jellemzői).

Korszakok, stílustörténet

Irodalomtörténet

- Az irodalom, az irodalmiság történetileg változó hagyományának bemutatása néhány példával.
- Azonosság és változás az irodalomban (pl. a kifejezésmódok, a témák, a hőstípusok változásai; irányzatok, programok)

AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

Jogi háttér: A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (6)

3. KÉPZÉSI PROGRAM (HELYI TANTERV)

„Félig sem olyan fontos az, amit tanítunk gyermekeinknek, mint az, hogy tanítjuk. Amit az iskolában megtanultunk, annak nagy részét elfelejtjük, de a hatás, melyet egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségeinkre gyakorol, megmarad.”

Eötvös József

A 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 14.§ (2) c)

KÉPZÉSI FORMÁINK

Iskolánkban a **középfokú nevelés- oktatás szakaszában nappali és esti tagozatos** gimnáziumi és technikumi képzés folyik.

A **gimnáziumban** 4 évfolyamos képzést folytatunk.

A tanulók 9- 10. évfolyamon **emelt szintű** vagy **emelt óraszámú oktatás** keretében kötelezően kell választaniuk egyet az alábbiak szerint:

- Emelt szintű oktatás: - idegen nyelv
- Emelt óraszámú oktatás: - művészetek

A tanulók 11- 12. évfolyamon egy **emelt szintű** érettségi vizsgára felkészítést kötelezően választhatnak a kínálat alapján. A nem kötelező időkeretük terhére választhatnak még egy **emelt szintű** érettségi vizsgára felkészítést.

A **technikumi képzésben** gazdálkodás és menedzsment ágazatban, kereskedelem ágazatban, vendéglátóipar ágazatban, egészségügy ágazatban, informatika ágazatban, villamosipar és elektronika ágazatban, illetve oktatás ágazatokban folytatunk ágazati képzést.

A **Szakmai Programunk** általános elveit ebbe a fejezetbe integráltuk.

A technikumi képzés 5 éves, a 9-13. évfolyamon folyik.

Szakképzés folyhat kizárólag szakmai vizsgára felkészítő 2 vagy 3 évfolyamos képzésben (13 - 14. – 15. évfolyamon), amelyen bárki részt vehet, aki teljesíti a belépés feltételeit. A gimnáziumot végzetek is bekapcsolódhatnak a képzésekbe.

Mivel a szakképzésben résztvevő tanulók érdekvédelmi és munkavédelmi jogait részletesen szabályozza a törvény, ezt itt nem rögzítettük újra.

Iskolánkban öt nyelvet tanítunk. A gimnáziumban 9. évfolyamtól első idegen nyelvként angol vagy német nyelvet, második nyelvként angol, német, olasz nyelvet jelölhetnek meg a tanulók.

A technikumi képzésben egy nyelvet választhatnak a tanulók: az angol, vagy a német nyelvet.

A 13-14. évfolyamokon angol vagy német nyelv közül választhatnak a tanulók, indokolt esetben lehetséges az, hogy csak az egyik nyelven történik az oktatás (ha a tanulói létszám nagyon alacsony).

KERETTANTERVEK, ÓRATERVEK

Kerettantervek a gimnáziumban

A 2023/2024. tanévtől mind a négy évfolyamon (9 - 12.) a 2020-as NAT alapján bevezetett új kerettanterveket alkalmazzuk.

Kerettantervek a technikumban

Kerettantervek a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a technikai képzésben

Technikum

A 2023/2024. tanévtől a 9-12. évfolyamokon a 2020-ban bevezetett új kerettanterveket alkalmazzuk.

Szakképző évfolyamok

Az új, közismeret nélküli érettségire épülő (kizárólag szakmai vizsgára felkészítés) évfolyamokon (1/13, 2/14, 3/15) az új szakmajegyzék szerinti képzés folyik.

Kerettanterv a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a technikai képzésben

Heti óraterv Technikum: Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	5	3	3	0
Idegen nyelv	4	4	3	3	3
Matematika	4	4	3	3	0
Történelem	3	3	2	2	0
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0
Digitális kultúra	1	0	0	0	0
Testnevelés	4	4	3	3	0
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, biológia, idegen nyelv	0	2	2	0	0
Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	2	2	0

Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0
Összes közismereti óraszám	24	24	19	18	4
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	3	1	1	2	6
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31

Közismereti oktatás nélkül a 13-14. évfolyamon

Tantárgyak	13. évf.	14. évf.
Idegen nyelv (ajánlott, nyelvvizsgára felkészítés)		0
Szakmai órakeret	34	34
Tanítási hetek száma	36	31

A VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK

A választott kerettantervek megnevezése

A Kormány 5/2020. (I.31.) Kormányrendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet módosításáról szóló rendelet alapján kiadott kerettanterv

(Az új NAT-ra épülő kerettantervek a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamokon (gimnáziumi és technikum) felmenő rendszerben)

Kerettanterv a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben a 9. évfolyamtól a gimnáziumi képzésben

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	A gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom				
magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika				
matematika	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek				
történelem	2	2	3	3

állampolgári ismeretek				1
hon- és népismeret				
Etika / hit- és erkölcsan				
Természettudomány és földrajz				
természettudomány			2	
kémia	1	2		
fizika	2	3		
biológia	3	2		
földrajz	2	1		
Idegen nyelv				
első élő idegen nyelv	3	3	4	4
második idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			1	
ének-zene	1	1		
vizuális kultúra	1	1		
dráma és színház				
mozgóképkultúra és médiaismeret				1
Technológia				
technika és tervezés				
digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés				
testnevelés	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Kötött célú órakeret			4	4
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret*	2	2	4	5
Maximális órakeret	34	34	34	34

ISKOLAI ÓRATERVEK ÖSSZESÍTÉSE

KÖZISMERETI ÓRATERVEK

Óratervek a gimnáziumban

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	A gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom				
magyar nyelv	1	1	1	1
irodalom	2	3	3	3
Matematika				
matematika	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek				
történelem	2	2	3	3
állampolgári ismeretek				1
hon- és népismeret				
Etika / hit- és erkölcsan				
Természettudomány és földrajz				
természettudomány			(0 vagy 2)*	
kémia	1	2	1	
fizika	2	3		
biológia	3	2		
földrajz	2	1	1	
Idegen nyelv				
első élő idegen nyelv	3	3	4	4
második idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek			(1)	
énekezen	1	1		
vizuális kultúra	1	1	1	
dráma és színház				
mozgókép kultúra és médiaismeret				1
Technológia				
technika és tervezés				
digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés				
testnevelés	5	5	5	5*****
osztályfőnöki	1	1	1	1

Kötött célú órakeret (kötelezően választandó tantárgyak)			(4)	(4)
Érettségi vizsgára felkészítés			4 vagy 2**	4**
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret (kötelezően választandó tantárgyak)	(2)	(2)	(4)	(5)
Emelt szintű vagy emelt óraszámú oktatás***	2	2	2	2
Természettudományos emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés****			2 vagy 0	2 vagy 0
Emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés			0 vagy 2*****	0 vagy 2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek				1
Maximális órakeret	34	34	34	34
Szabadon választható tantárgyak				
Emelt szintű érettségi vizsgára felkészítés			2	2
Klavíratúrákezelés	1			

* Ha a tanuló választ természettudományos tantárgyból emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést, akkor ez 0 óra/hét, egyébként 2 óra/hét a tanuló választása szerint, a kémia vagy földrajz tantárgyak közül.

** Ha a tanuló választ természettudományos tantárgyból emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést, akkor ez 4 óra/hét, egyébként 2 óra/hét a tanuló választása szerint, a kötelező érettségi vizsgatárgyak (magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, I. idegen nyelv) tantárgyak közül.

*** **Emelt szintű oktatás** idegen nyelvből (angol nyelv, német nyelv) van.

Emelt óraszámú oktatás pedig:

- mozgóképkultúra és médiaismeret, kifutó rendszerben a 2022/2023. tanévtől a 10. évfolyamtól kezdve
- digitális kultúra tantárgyakból lehetséges, kifutó rendszerben a 2022/2023. tanévtől a 10. évfolyamtól kezdve
- művészetek tantárgycsoport (9-10. évfolyamon vizuális kultúra tantárgy, 11-12. évfolyamon mozgóképkultúra és médiaismeret) felmenő rendszerben a 2022/2023. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

**** Ha a tanuló választ természettudományos tantárgyból emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést, akkor ez 2 óra/hét, egyébként pedig 0 óra/hét.

***** Ha a tanuló természettudományos tantárgyból választ emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést, akkor ez 0 óra/hét, egyébként 2 óra/hét (választania kell egy másik tantárgyból emelt szintű érettségi vizsgára felkészítést).

***** I. félévben a testnevelés órák (alapóra: 3 óra/hét + délutáni kötelezően választható 2 óra/hét) délutáni kötelezően választható 2 óra/hét terhére választhatják a tánc tantárgyat, mint a testnevelés órák részét.

Óraszámok a technikai képzésben

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv	2	2	1	1	

Irodalom	2	3	2+1	2+1	
Idegen nyelv	4	4	3	3+1	3+1
Matematika	4	4	3	3+1	
Történelem	3+1	3	2+1+1	2+1	
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	
Digitális kultúra	1	0	0	0	
Testnevelés	4+1	4+1	3	3	+1
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0
Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, biológia, idegen nyelv*	0	2	2	0	0
Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	(2)	(2)	0
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	+1
Összes közismereti óraszám	24	24	19	18	4
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	(3)	(1)	(1)	(2)	(6)
Vizuális kultúra	+1				
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31

*Az ágazatokhoz kapcsolódó természettudományos tantárgyak

Ágazat	Ágazatokhoz kapcsolódó tantárgy
Egészségügy Oktatás	Biológia
Elektronika és elektrotechnika Informatika és távközlés Környezetvédelem és vízügy	Fizika
Gazdálkodás és menedzsment Kereskedelem Turizmus-vendéglátás	Földrajz

SZAKMAI ÓRATERVEK

Szakképzésünk általános jellemzői

- A szakképzést a középfokú általános műveltségre kell alapozni, a szakképzésnek része és egyben erősítője is a magas színvonalú általános, érettségire felkészítő képzés.
- A szakmai képzés a szakképzési kerettantervekre, a szakmai tantárgyak érettségi követelményeire, az OKJ szakmai és vizsgakövetelményekre épül.
- A szakmai képzés a közismereti oktatással párhuzamosan működik.
- A szakképzés **helyi tanterveit** a szakképzési kerettantervek alapján készítettük el, a szakmai és vizsgáztatási követelmények előírásait szem előtt tartva, a helyi igények és feltételrendszer adottságait mérlegelve, a régi OKJ- s képzéseink eredményeit, tapasztalatait hasznosítva.
- 2020. szeptember 1-jétől a 9. évfolyamon felmenő rendszerben a technikumi képzésben a szakmai képzés a képzési és kimeneti követelményekre épül, a program tantervek alapján történik.
-

Iskolánkban folyó szakképzési formák

Technikumi képzés, nappali tagozat

A 2020. évi új szakképzési törvény rendelkezéseinek alapján 2020. szeptember 1-jével a 9. évfolyamtól, illetve közismeret nélkül a 13. évfolyamon felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

Felnőttoktatás keretében, iskolai rendszerű, esti tagozat

A 2020/2021. tanévtől az új szakmajegyzék szerint zajlik felnőttoktatás intézményünkben, esti tagozaton.

Felnőttképzés keretében

A 2020/2021. tanévtől az új jegyzék szerint zajlik felnőttképzés intézményünkben.

Felnőttképzési jogviszony

Jogszabályi háttér. Szkt. 53.§ (1) bekezdés b) pont.

Az új jogszabályok (Szkt.) szerint a képzésben résztvevő személyek felnőttképzési jogviszonyban vannak, rájuk a Felnőttképzési törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Duális képzés

A szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendje

A szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) Kormányrendelet 46/A.§ alapján a szakképző intézmény a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel részt vevő tanuló (duális képzésben résztvevő) kérésére a szakmai vizsga előtt – a szakmai vizsgára való felkészülés céljából – egy alkalommal legalább öt munkanap egybefüggő felkészítést szervez.

Szakképző intézményünk ezt a tevékenységét az alábbiak alapján végzi:

- Az egybefüggő felkészítés megszervezése a tanulókkal történő előzetes egyeztetés alapján történik.
- A felkészítésre az adott szakmai vizsga interaktív vizsgarészének időpontját megelőző öt munkanap áll rendelkezésre.
- A tanulók számára a felkészítéseken való részvétel nem kötelező.
- A felkészítést az adott szakma oktatására jogosult oktató végzi.
- A felkészítés az adott szakmai vizsga követelményei illetve az adott szakma képzési és kimeneti követelményei alapján kerül megszervezése, különös tekintettel az interaktív vizsga és a projektfeladat követelményire.
- A felkészítés tanórai és tanműhelyben szervezett foglalkozások keretében történik.

Iskolánkban megszerezhető szakképesítések ágazatonként

Az új szakmajegyzék szerint

Ágazat	Szakmajegyzék szám	Elnevezés	Típus	
Gazdálkodás és menedzsment ágazat	5 0411 09 01	Pénzügyi-számviteli ügyintéző	technikum	
Egészségügy ágazat	5 0913 03 04	Gyakorló ápoló	technikum	
Egészségügy ágazat	5 0913 03 02	Egészségügyi asszisztens (gyógyszertári asszisztens)	technikum	
Egészségügy ágazat	5 0913 03 01	Ápoló	technikum	
Elektronika és elektrotechnika ágazat	5 0714 04 03	Elektronikai technikus	technikum	
Informatika és távközlés ágazat	5 0613 12 03	Szoftverfejlesztő és -tesztelő	technikum	
Turizmus-vendéglátás ágazat	5 1013 23 08	Vendégtéri szaktechnikus	technikum	
Turizmus-vendéglátás ágazat	5 1013 23 02	Szakács szaktechnikus	technikum	
Kereskedelem ágazat	5 0416 13 03	Kereskedő és webáruházi technikus	technikum	
Oktatás ágazat	5 0188 25 01	Oktatási szakasszisztens	technikum	

Belépés, átjárhatóság, továbbhaladás, a szakmai vizsga követelményei

Belépés iskolarendszerű, nappali tagozatos technikumi képzésünkbe

- az általános iskola 8. évfolyama után (az adott tanévre miniszteri rendelettel előírt felvételi eljárás – és egészségügyi alkalmassági vizsga – alapján)
- különbözeti vizsgával
- érettségi után a nappali tagozatos szakképző évfolyamokra a szakirányban saját iskolánkban érettségizett tanulók „alanyi jogon” nyerhetnek felvételt, de a különböző szakképesítést adó osztályokba kerülés – szakmai munkaközösségek által meghatározott – feltételeinek túljelentkezés esetén meg kell felelni;
- a nappali tagozatos szakképző évfolyamokra más – szakiránynak megfelelő – iskolában érettségizett tanulók egyedi elbírálás alapján – a szakképző osztályok létszámkereteinek lehetőségeit figyelembe véve – nyerhetnek felvételt;
  - aa) *Átjárhatóság* iskolán belül – egyéni elbírálás alapján – csak előírt eredmény és szükség esetén különbözeti vizsga letételével a 9. illetve 10. évfolyam végén lehetséges.
  - ab) *Továbbhaladás*: a magasabb évfolyamra lépés feltételeit a tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák.
  - ac) *A képzési szakaszok követelményei*:
    - az érettségi vizsga követelményeit az érettségi vizsga szabályzata írja elő
    - a szakmai vizsgán az érvényes követelményeket az adott OKJ-s szakmára az illetékes miniszter által kiadott – hivatalos közlönyben is megjelentetett – szakmai és vizsgakövetelmények, valamint a szakképesítés központi programjai írják elő.

Belépés iskolarendszerű, felnőttoktatási szakképzésünkbe

Ebben a képzési formában részt vehet az, aki betöltötte a 16. életévét, és a szakképzésbe történő belépés feltételeinek eleget tesz.

Belépés nem iskolarendszerű szakképzésünkbe, azaz felnőttképzésbe

Becsatlakozás az új szakma szerinti képzésbe

A 2022/2023 tanévtől kezdődően a Közgazdaság – XXIV. ágazatban érettségizett tanulók az 5/13. évfolyamon becsatlakoznak a 09 Gazdálkodás és menedzsment ágazat 5 0411 09 01 Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakma képzésébe.

A tanulóknak nem kell ágazati alapvizsgát és különbözeti vizsgát tenniük, a korábbi tanulmányaik, előzetesen megszerzett tudásuk alapján csatlakoznak be. Ebben az esetben a szakmai vizsga eredményét az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával állapítjuk meg, a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II.7.) Korm. rend. 256. § (3) pontja alapján: nem kell ágazati alapvizsgát tennie és az ágazati alapvizsga eredményét sikeresnek kell tekinteni annak a tanulónak, illetve képzésben részt vevő személynek, aki korábbi tanulmányai, előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával vesz részt a szakmai oktatásban, ha beszámított előzetes tudása magában foglalja az ágazati alapvizsga követelményeit. Ebben az esetben a szakmai vizsga eredményét - az ágazati alapvizsga eredményének figyelmen kívül hagyásával - a szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek egymáshoz viszonyított súlyozásának megfelelően kell megállapítani.

Szakmai óratervek

Szakmai óratervek a 2020/2021. tanévtől a technikumi képzésben

09. GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT ágazathoz tartozó 5 0411 09 01 Pénzügyi-számviteli ügyintéző szakmához

Nappali munkarend

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	1/13. egész	1/13 I. félév	1/13 II. félév	2/14. egész
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5	1	0	
Munkavállalói idegen nyelv					2				2
Gazdasági és jogi alapismeretek	3	3				3	6	0	
Vállalkozások működtetésének alapismeretei		(4)				(3)	(6)	0	
statisztika		1				1	2	0	
pénzügy		1				0,5	1	0	
számvitel		1				1	2	0	
adózás		1				0,5	1	0	
Kommunikáció	1					1	2	0	
Digitális alkalmazások	(2,5)	(2)				(3,5)	(7)	0	
levelezés	2	1,5				2,5	5	0	
számítástechnika	0,5	0,5				1	2	0	
Gazdálkodási ismeretek			2	1,5	1	2	0	4	2,5
Gazdasági számítások			(0,5)	(1)		(1)	0	(2)	(0,5)
statisztikai számítások			0,5	0,5		0,5	0	1	0
pénzügyi számítások				0,5		0,5	0	1	0,5
Pénzügy			4,5	5,5	2	6	4	8	5
Irodai szoftverek alkalmazása					3				3
Adózás			1	1	2,5	2	0	4	2
Elektronikus bevallás					3,5				3,5
Számvitel			4	4	4	6	4	8	6

Számviteli esettanulmányok			1	1	1	2	0	4	2
Számítógépes könyvelés					4				4
Összesen - szabadság nélkül	7	9	13	14	24	30	30	30	30,5
osztályfőnöki						1	1	1	1
Szabadsáv			(1)			(4)	(4)	(4)	(3,5)
Gazdasági számítások			(0,5)						(0,5)
statisztikai számítások			0,5						
pénzügyi számítások									0,5
pénzügy			0,5			1	2	0	1
adózás									0,5
számvitel						1	2	0	
Munkavállalói idegen nyelv						1	0	2	
digitális alkalmazások (számít.)						1	0	2	
Portfólió					1				1,5
Összesen	7	9	14	14	24	35	35	35	35

Esti munkarend (1,5 éves képzés)

1/13. évfolyam 1. félév

A) első 12 hét: felkészítés ágazati alapvizsgára

1. személyes részvétel: 3x6 óra/hét = 18 óra/hét, összesen 12 hét x 18 óra = 216 óra

- gazdasági és jogi alapismeretek: 4,5 óra
- munkavállalói ismeretek: 0,5 óra
- vállalkozások működtetésének alapismeretei: 6 óra
- digitális alkalmazások: 4 óra (számítástechnika)
- gazdasági számítások: 3 óra

2. e-learning oktatás: 3 óra/hét

- digitális alkalmazások: 2,5 óra (levelezés)

- kommunikáció: 0,5 óra

1/13. évfolyam 2. félév

B) alapvizsga után maradó 9 hét

1. személyes részvétel: 3×6 óra/hét = 18 óra/hét, összesen 9 hét x 18 óra = 162 óra

- pénzügy: 6 óra
- adózás: 3 óra
- számvitel: 6 óra
- irodai szoftverek alkalmazása: 3 óra

2. e-learning oktatás: 2 óra/hét

- munkavállalói idegen nyelv

2/14. évfolyam

1. személyes részvétel: 3×6 óra/hét = 18 óra/hét, összesen 31 hét x 18 óra = 558 óra

- pénzügy: 5 óra
- adózás: 2 óra
- számvitel: 5 óra
- számviteli esettanulmányok: 2 óra
- elektronikus bevallás: 2 óra
- számítógépes könyvelés: 2 óra

2. e-learning oktatás: 2 óra/hét

- gazdálkodási ismeretek

**Esti munkarend
(2 éves képzés)**

Tantárgy	1/13 egész	1/13 I. félév	1/13 II. félév	2/14 egész	2/14 I. félév	2/14 II. félév
Munkavállalói ismeretek	0,5	1	0	0	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0,5	1	0
Gazdasági és jogi alapismeretek	1	2	0	0	0	0
Vállalkozások működtetésének alapismeretei	2	4	0	0	0	0
statisztika	0,5	1	0	0	0	0
pénzügy	0,5	1	0	0	0	0
számvitel	0,5	1	0	0	0	0
adózás	0,5	1	0	0	0	0
Kommunikáció	0,25	0,5	0	0	0	0
Digitális alkalmazások	0,75	1,5	0	0	0	0
számítástechnika	0,5	1	0	0	0	0
levelezés	0,25	0,5	0	0	0	0
Gazdálkodási ismeretek	1	0	2	1	1	1
Gazdasági számítások	1	1	1	0,5	1	0
statisztikai számítások	0,5	0	1	0	0	0
pénzügyi számítások	0,5	1	0	0,5	1	0
Pénzügy	3	2	4	1,5	1	2
Irodai szoftverek alkalmazása	0	0	0	0,5	1	0
Adózás	1	0	2	2	2	2
Elektronikus bevallás	0	0	0	2	2	2
Számvitel	3	2	4	2,5	2	3
Számviteli esettanulmányok	0,5	0	1	1	1	1
Számítógépes könyvelés	0	0	0	2	2	2

Portfólió	0	0	0	0,5	0	1
Összesen	14	14	14	14	14	14

03. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 5 0913 03 04 Gyakorló ápoló szakmához

Érvényes: Kifutó rendszerben a 2023/2024. tanévtől a 10- 11-12-13. évfolyamon

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.
Egészségügyi etikai és betegjogi alapismeretek		0,5*			
Kommunikáció alapjai	0,25				
Kommunikáció	0,5				
Az emberi test felépítése	0,5				
Elsősegélynyújtási alapismeretek	1				
Munka-balesetvédelem, betegbiztonság	1				
Munkavállalói ismeretek	0,5*				
Munkavállalói idegen nyelv					2
Alapápolás -gondozás	1	2			
Szakmai fizikai és biofizikai alapok	1				
Egészségügyi informatika	0,25				
Egészségügyi terminológia	0,5				
Alapvető higiénés rendszabályok	0,5				
Irányított gyógyszerelés		1			
Komplex klinikai szimulációs gyakorlat		1,50			
Vitális paraméterek és injekciózás rendelőintézeti gyakorlat		1			
Szakmai kémiai és biokémiai alapok		1		1	
Egészségügyi jog és etika alapjai			0,5		
Sejtbiológia				1	
Emberi test és működése		2			
Általános ápolástan és gondozástan			2,5		
Gyógyszertani alapismeretek			0,5		

Általános laboratóriumi alapismeretek				1	
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia				1,50	
Szociológia alapjai			0,5		
Pszichológia alapjai			1		
Népegészségtan, egészségfejlesztés			0,5		
Pedagógiai - betegoktatási alapismeretek			0,5		
Belgyógyászat és ápolástana			1,5		
Sebészet és ápolástana			1,5		
Kisklinikumi ismeretek és ápolástanuk				1	
Szülészet -nőgyógyászat klinikuma				0,5	
Neurológia klinikuma				0,5	
Pszichiátria klinikuma				0,5	
Geriátria klinikuma				0,5	
Klinikai gyakorlat**			3	2,5	
Szakmai klinikai gyakorlat					(24)
Belgyógyászat és ápolástana gyakorlat				2	4
Sebészet, ortopédia és traumatológia és ápolástana gyakorlat					6
Kisklinikum ápolástana gyakorlat					2
Pszichiátria és ápolástana					1,5
Neurológia és ápolástana					1,5
Geriátria és ápolástana					5
Szülészet-nőgyógyászat és ápolástana					2
összesen:	7	9	12	12,25	24
szabadsáv:			2	2	
Belgyógyászat és ápolástana			0,5		
Gyógyszertani alapismeretek			0,5		
Általános ápolástan és gondozástan			0,5		
Sebészet és ápolástana			0,5		
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia				0,5	
Szülészet -nőgyógyászat klinikuma				0,5	
Geriátria klinikuma				0,5	

Neurológia klinikuma				0,5	
Összesen:	7	9	14	14	24

*Indokolt esetben megcseréljük.

**Duális képzés esetében a tantárgy neve: Szakirányú ismeret

03. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 5 0913 03 01 Általános ápoló szakmához

Érvényes: Felmenő rendszerben a 2023/2024. tanévtől a 9. évfolyamon

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Munkavállalói ismeretek	0,5					
Munkavállalói idegen nyelv					2	
Egészségügyi etikai és betegjogi ismeretek		0,5	0,5			
Kommunikáció	0,5					
Anatómia -élettan -kórélettan	1	2			1	
Elsősegélynyújtás	1				0,5	
Munka-balesetvédelem, megbiztonság	0,5					
Alapvető higiénés rendszabályok	0,5					
Általános ápolástan és gondozástan	1	2	2,5		1	
Irányított gyógyszerelés		1				
Komplex klinikai szimulációs gyakorlat		1,5				
Vitális paraméterek és injekciózás rendelőintézeti gyakorlat		1				
Biokémia		1		1,5		
Biofizika	1			0,5		
Egészségügyi informatika	0,5			0,5		
Egészségügyi terminológia	0,5			0,5		
Sejtbiológia				1	0,5	
Gyógyszertani ismeretek			0,5		1	
Általános laboratóriumi alapismeretek				1		
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia				1,5		
Szociológia			0,5			0,5
Pszichológia			1		0,5	
Népegészségtan, egészségfejlesztés			0,5			1

Pedagógia			0,5			0,5
Belgyógyászat			1,5		3	
Sebészet - 155 -			1,5		2	
Kisklinikum				1	1	
Szülészet -nőgyógyászat				0,5		1
Neurológia				0,5	1	
Pszichiátria				0,5	1	
Geriátria				0,5		3
Mikrobiológia					0,5	
Közegészségtan - járványtan					1	
Egészségügyi etikai és jogi esettanulmányok					1	
Konfliktuskezelés-krízis menedzsment						0,5
Ápolói kompetenciájú propedeutika és diagnosztika					1	
Sztóma ellátás és sebkezelés						3
Klinikai táplálás						0,5
Infektológia és szakápolástana, infekciókontroll					1	
Gyermekbelgyógyászati alapok és ápolási sajátosságok					1	
Csecsemő és gyermekápolási ismeretek					2	
Sürgősségi ellátás gyermekkorban és ápolástana					2	
Közösségi ellátás és színtereinek szakápolástana						2
Onkológia és szakápolástana						3
Hospice ellátás és szakápolástana, otthonápolás						3
Kritikus állapotú beteg ellátása						3
Klinikai gyakorlat*			3	2,5		3
összesen:	7	9	12	12	24	24
szabadsáv:			2	2		
Belgyógyászat			0,5			
Gyógyszertani ismeretek			0,5			
Általános ápolástan és gondozástan			0,5			
Sebészet			0,5			
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia				0,5		
Szülészet -nőgyógyászat				0,5		
Geriátria				0,5		
Neurológia				0,5		
Összesen:	7	9	14	14	24	24

*Duális képzés esetében a tantárgy neve: Szakirányú ismeret

03. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 5 0913 03 02 Egészségügyi asszisztens szakmához (Szakmairány: Gyógyszertári asszisztens)

Nappali munkarend

1/13. évfolyam

Tantárgy neve	Óraszám	I. félév	II. félév
Munkavállalói ismeretek	0,5	1	0
Egészségügyi etikai és betegjogi alapismeretek	0,25	0,5	0
Kommunikáció alapjai	0,25	0,5	0
Az emberi test felépítése	0,5	1	0
Elsősegélynyújtási alapismeretek	0,5	1	0
Munka-balesetvédelem, megbiztonság	0,75	1,5	0
Alapápolás-gondozás	2	4	0
Irányított gyógyszerelés	1	2+1	0
Komplex klinikai szimulációs gyakorlat	1,5	3	0
Vitális paraméterek és injekciózás rendelőintézeti gyakorlat	0,5	1	0
Szakmai kémiai és biokémiai alapok	1,5	3	0
Szakmai fizikai és biofizikai alapok	1	2	0
Egészségügyi informatika	0,25	0,5	0
Egészségügyi terminológia	0,5	1	0
Egészségügyi jog és etika alapjai	0,5	1	0
Sejtbiológia	1	0	2
Emberi test és működése	1	2	0
Alapvető higiénés rendszabályok	0,5	1	0
Általános ápolástan és gondozástan	2,5	0	5

Gyógyszertani alapismeretek	0,5	1+2	0
Kommunikáció	0,5	1	0
Általános laboratóriumi alapismeretek	1	2	0+2
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia	1,5	0	3
Szociológia alapjai	0,5	0	1
Pszichológia alapjai	0,5	0	1
Népegészségtan, egészségfejlesztés	0,5	0	1
Pedagógiai -betegoktatási alapismeretek	0,5	1	0
Belgyógyászat és ápolástana	1	0	2
Sebészet és ápolástana	1	0	2
Klinikumi ismeretek és ápolásanuk	1	0	2
Szülészet-nőgyógyászat klinikuma	0,5	0	1
Neurológia klinikuma	0,5	0	1
Pszichiátria klinikuma	0,5	0	1
Geriátria klinikuma	0,5	0	1
Klinikai gyakorlat	4,5	0	9
Osztályfőnöki	1	1	1
Összesen:	35	35	35

2/14. évfolyam

Tantárgy neve	Óraszám	I. félév	II. félév
Munkavállalói idegen nyelv	2	2	2
Kémiai ismeretek	1	1	1
Gyógyszertechnológia	(12)	(12)	(12)
Gyógyszerkészítés mérési és technológiai műveletei	4	4	4
Receptúrai gyógyszerkészítés	4	4	4
Ipari gyógyszerkészítés	4	4	4
Gyógyszerészi latin	1	1	1
Gyógyszerészi propedeutika	0,5	0	1
Gyógyszertan alapjai	2	2	2

Gyógynövény - és drogismeret	3,5	4	3
Gyógyszertári informatika	1,5	1	2
Gyógyszertári ügyvitel	2	2	2
Gyógyszertári gazdálkodás	1	1	1
Jogszabályismeret (gyógyszerellátás)	1	1	1
Gyógyszertári minőségbiztosítás	0,5	1	0
Gyógyszertárban forgalmazható termékek ismerete	3	3	3
összes:	31	31	31
osztályfőnöki	1	1	1
Szabadsáv:			
Gyógyszertechnológia	(3)	(3)	(3)
Gyógyszerkészítés mérési és technológiai műveletei	1	1	1
Receptúrai gyógyszerkészítés	1	1	1
Ipari gyógyszerkészítés	1	1	1
Összesen:	35	35	35

03. EGÉSZSÉGÜGY ágazathoz tartozó 5 0913 03 02 Egészségügyi asszisztens szakmához (Szakmairány: Gyógyszertári asszisztens)

Esti munkarend

1/13. évfolyam

Tantárgy neve	Óraszám	Óraszám I. félév	Óraszám II. félév
Munkavállalói ismeretek	0,5/0	0,5	0
Egészségügyi etikai és betegjogi alapismeretek	0,5/0	0,5	0
Kommunikáció alapjai	0,5/0	0,5	0
Az emberi test felépítése	0,5/0	0,5	0
Elsősegélynyújtási alapismeretek	0,5/0	0,5	0
Munka-balesetvédelem, betegbiztonság	0,5/0	0,5	0
Alapápolás-gondozás	2/0	2	0

Irányított gyógyszerelés	1,5/0	1,5	0
Komplex klinikai szimulációs gyakorlat	1,5/0	1,5	0
Vitális paraméterek és injekciózás rendelőintézeti gyakorlat	0,5/0	0,5	0
Szakmai kémiai és biokémiai alapok	1,5/0	1,5	0
Szakmai fizikai és biofizikai alapok	1/0	1	0
Egészségügyi informatika	0,5/0	0,5	0
Egészségügyi terminológia	0,5/0	0,5	0
Egészségügyi jog és etika alapjai	0/0,5	0	0,5
Sejtbiológia	0/1	0	1
Emberi test és működése	1/0	1	0
Alapvető higiénés rendszabályok	0,5/0	0,5	0
Általános ápolástan és gondozástan	0/2,5	0	2,5
Gyógyszertani alapismeretek	1,5/0	1,5	0
Kommunikáció	0,5/0	0,5	0
Általános laboratóriumi alapismeretek	1	1	1
Rehabilitációs alapismeretek és fizioterápia	0/1,5	0	1,5
Szociológia alapjai	0/0,5	0	0,5
Pszichológia alapjai	0/0,5	0	0,5
Népegészségtan, egészségfejlesztés	0/0,5	0	0,5
Pedagógiai -betegoktatási alapismeretek	0,5/0	0,5	0
Belgyógyászat és ápolástan	0/1	0	1
Sebészet és ápolástan	0/1	0	1
Kisklinikumi ismeretek és ápolástanuk	0/1	0	1
Szülészeti-nőgyógyászati klinikuma	0/0,5	0	0,5
Neurológia klinikuma	0/0,5	0	0,5
Pszichiátria klinikuma	0/0,5	0	0,5
Geriátria klinikuma	0/0,5	0	0,5
Klinikai gyakorlat	0/4	0	4
Osztályfőnöki	0	0	0

Összesen:	17/17	17	17
------------------	-------	----	----

2/14. évfolyam

Tantárgy	Óraszám	I félév	II félév
Munkavállalói idegen nyelv	1	1	1
Kémiai ismeretek	0,5	1	0
Gyógyszertechnológia	(6)	(6)	(6)
Gyógyszerkészítés mérési és technológiai műveletei	2	2	2
Receptúrai gyógyszerkészítés	2	2	2
Ipari gyógyszerkészítés	2	2	2
Gyógyszerészi latin	0,5	0	1
Gyógyszerészi propedeutika	0,25	0	0,5
Gyógyszertan alapjai	1	1	1
Gyógynövény - és drogismeret	1,75	2	1,5
Gyógyszertári informatika	0,75	0,5	1
Gyógyszertári ügyvitel	1	1	1
Gyógyszertári gazdálkodás	0,5	1	0
Jogszabályismeret (gyógyszerellátás)	0,5	0	1
Gyógyszertári minőségbiztosítás	0,25	0,5	0
Gyógyszertárban forgalmazható termékek ismerete	1,5	1	2
összes:	15,5	15	16
osztályfőnöki	0	0	0
Szabadsáv:	2,5	2	1
Gyógyszertechnológia	(1,5)	(2)	(1)
Gyógyszerkészítés mérési és technológiai műveletei	0,5	1	0
Receptúrai gyógyszerkészítés	0,5	1	0
Ipari gyógyszerkészítés	0,5	0	1
Összesen:	17	17	17

23. TURIZMUS-VENDÉGLÁTÁS ágazathoz tartozó 5 1013 23 08 Vendégtéri szaktechnikus szakmához

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	összesen
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5
Munkavállalói idegen nyelv					2 +2	2 +2
A munka világa	1,5					1,5
IKT a vendéglátásban	1	1				2
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	(4)	(8)				
A cukrászati termelés alapjai	1	2				3
Az ételkészítés alapjai	1	2				3
A vendégtéri értékesítés alapjai	1	2				3
A turisztikai és szálláshelyi tevékenység alapjai	1	2				3
Rendezvényszervezési ismeretek			3	2		5
Vendégtéri ismeretek			2	2		4
Étel és italismeret			(6)	(7)		
Ételismeret			3	3		6
Italismeret			3	4		7
Értékesítési ismeretek			1	2		3
Gazdálkodási és ügyviteli ismeretek			2	1		3
Üzleti menedzsment					8	8
Marketing és protokoll					3	3
Speciális szakmai kompetenciák					7 +2	7+2
Összesen:	7	9	14	14	20 +4	64 +4

23. TURIZMUS-VENDÉGLÁTÁS ágazathoz tartozó 5 1013 23 02 Szakács szaktechnikus szakmához

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	összesen
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5

Munkavállalói idegen nyelv					2	2
A munka világa	1,5					1,5
IKT a vendéglátásban	1	1				2
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	(4)	(8)				
Cukrászati termelés alapjai	1	2				3
Ételkészítés alapjai	1	2				3
Vendégtéri értékesítés alapjai	1	2				3
Turisztikai alapismeretek	1	2				3
Előkészítés és élelmiszer feldolgozás			2	1		3
Konyhai berendezések, gépek ismerete, kezelése, programozása			2	1		3
Ételkészítés-technológiai ismeretek			6	8		14
Ételek tálalása			1	2		3
Anyaggazdálkodás, adminisztráció, elszámoltatás			2+1	1+1		3+2
Üzleti gazdálkodás					6	6
Bizonylatkezelés					1	1
Vállalkozási ismeretek					1	1
Vezetési ismeretek					1	1
Marketing					3	3
Protokoll ismeretek					1	1
Ételkészítés -technológiai ismeretek					5	5
Ételkészítés alapjai					1	1
Konyhavezetési ismeretek					3	3
Összesen:	7	9	14	14	24	68

13. KERESKEDELEM ágazathoz tartozó 5 0416 13 03 Kereskedő és webáruházi technikus szakmához

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	összesen
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5
Munkavállalói idegen nyelv					2	2

Gazdasági ismeretek	3	3				6
A vállalkozások működtetése		2	+1			2 +1
Kommunikáció	1	2				3
Digitális alkalmazások	2,5	2				4,5
Kereskedelem alapjai			3	4,5	2	9,5
Termékismeret			3,5	+2	1	4,5 +2
Vállalkozási ismeretek					4	4
Kereskedelmi gazdaságtan			3	3 +1	1	7 +1
Digitalizáció			1,5	1,5	1	4
Webáruház működtetése					6	6
Jogi ismeretek					1	1
Marketing alapjai			2	2		4
Marketing kommunikáció					6	6
Összesen:	7	9	13 +1	11+3	24	64 +4

04. ELEKTRONIKA ÉS ELEKTROTECHNIKA ágazathoz tartozó 5 0714 04 03 Elektronikai technikus szakmához

Nappali munkarend

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	összesen
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5
Munkavállalói idegen nyelv					2	2
Villamos alapismeretek	3,5	5				8
Gépészeti alapismeretek	3	4				7,5
Elektrotechnika			2+1=3			3
Analóg áramkörök			4,5+1,5=6			6
Digitális áramkörök			2,5+0,5=3			3
A programozás alapjai			2			2

Számítógépes szimuláció				3		3
Áramkörök építése, üzemeltetése				4+1=5	9+2=11	16
Mikrovezérlők				2	4	6
Ipari folyamatok irányítása PLC-vel				4	6+1=7	11
Összesen	7	9	14	14	24	68

Esti munkarend

(1,5 éves képzés)

1/13. évfolyam 1. félév

A) első 12 hét: felkészítés alapvizsgára

1. **kötelező jelenlét:** 3×7 óra/hét = 21 óra/hét, összesen 12 hét x 21 óra = **252 óra**

- Villamos alapismeretek: 7 óra
- Gépészeti alapismeretek: 7 óra
- Projektmunka készítés: 7 óra

2. **digitális oktatás:** 1,5 óra/hét

- Munkavállalói ismeretek: 0,5 óra
- Munkavállalói idegen nyelv: 1 óra

1/13. évfolyam 2. félév

B) alapvizsga után maradó 9 hét

1. személyes részvétel: 3×7 óra/hét = 21 óra/hét, összesen 9 hét x 21 óra = **189 óra**

- Elektrotechnika: 6
- Analóg áramkörök: 10

- Digitális áramkörök: 5

2/14. évfolyam

2. személyes részvétel: 3×7 óra/hét = 21 óra/hét, összesen 31 hét x 21 óra = **651 óra**

- Analóg áramkörök: 2 óra
- Digitális áramkörök: 1 óra
- Programozás alapjai: 2 óra
- Számítógépes szimuláció: 1 óra
- Áramkörök építése, üzemeltetése: 7 óra
- Mikrovezérlők: 3 óra
- Ipari folyamatok irányítása PLC-vel: 5 óra

12. INFORMATIKA ÉS TÁVKÖZLÉS ágazathoz tartozó 5 0613 12 03 Szoftverfejlesztő és –tesztelő szakmához

Tantárgy	9.	10.	11.	12.	13.	összesen
Munkavállalói ismeretek	0,5	0	0	0	0	0,5
Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	2	2
Informatikai és távközlési alapok I.	3	0	0	0	0	3
Informatikai és távközlési alapok II.	0	4	0	0	0	4
Programozási alapok	2	2	0	0	0	4
IKT projektmunka I.	1,5	3	0	0	0	4,5
IKT projektmunka II.	0	0	3	3	0	6
Asztali alkalmazások fejlesztése	0	0	2,5+1,5	2,5+1,5	0	8
Adatbázis-kezelés I.	0	0	2+1	0	0	3
Adatbázis-kezelés II.	0	0	0	0	2+1	3
Asztali és mobil alkalmazások fejlesztése és tesztelése	0	0	0	0	6+1	7

Szoftvertesztelés	0	0	0	2	0	2
Webprogramozás	0	0	2	2+1	0	5
Frontend programozás és tesztelés	0	0	0	0	6	6
Backend programozás és tesztelés	0	0	0	0	5+1	6
Szakmai angol	0	0	2	2	0	4
összesen	7	9	11,5	11,5	21	60
szabad keret	0	0	2,5	2,5	3	8
végző óraszám	7	9	14	14	24	68

18. OKTATÁS ágazathoz tartozó 5 0188 25 01 Oktatási szakasszisztens szakmához

Tantárgy	9	10	11	12	13	1/13	2/14
Munkavállalói ismeretek	0,5					0,5	
Munkavállalói idegen nyelv					2		2
Élménypedagógia -						1	
rajz	1					1	
játékszervezés	1						
dráma		2					
Játékos személyiségfejlesztés	2					1	
A tanulás tanulása	1					1	
Értékteremtő gyermeknevelés		3	2	0,5	3	5	3
Pszichológia		1	2,5	3	2	4,5	4
Gondozás és egészségnevelés		1	1			2	
Gyógypedagógia alapjai			1	1	1		3
Kommunikáció			0,5	0,5	1	1	1
Gyermek- és kamaszirodalom			1	1		2	
Mentálhigiéné				1	2		3
Szabadidőszervezés				1	2	1	2
Pedagógiai szociológia					2		2
Pedagógia gyakorlat	1,5	2	5	5	7	6	7
IKT a pedagógiában						1	1
Zenei nevelés						1	1

Mozgáskultúra						1	1
Összesen - szabadsáv nélkül	7	9	13	13	22	29	30
Szabadsáv			1	1	2	5	4
IKT a pedagógiában			1				
Zenei nevelés					1		
Mozgáskultúra					1		
Élménypedagógia - dráma						2	
Játékos személyiségfejlesztés						1	
Pedagógia gyakorlat - külső gyakorlati helyen				1		2	3,5
Értékteremtő gyermeknevelés							0,5
Összesen	7	9	14	14	24	34	34

Felnőttképzés keretében (esti tagozat)

04115002 számú Vállalkozási mérlegképes könyvelő megnevezésű szakképesítés

(1,5 év) PSZÜ végzettség beszámításával

Gazdasági és jogi ismeretek 0 óra (min-max=50-100 óra)

Vállalkozások pénzügyei 0 óra (min-max=40-80 óra)

Könyvviteli ismeretek 0 óra (min-max=50-100 óra)

Számvitel és adózás digitális környezetben 0 óra (min-max=40-80 óra)

Adózási ismeretek: $36*4=144$ óra (min-max=80-160 óra)

Pénzügyi számvitel: $36*8=288$ óra

+ $18*6=108$ óra

= 396 óra (min-max=200-400 óra)

Pénzügyi kimutatás összeállítása, elemzés, ellenőrzés: $18*5=90$ óra (min-max=50-100 óra)

Összesen: 630 óra (min-max= 510-1020 óra)

Heti 2 nap

	1. év 1. félév	1. év 2. félév	2. év 1. félév
Adózási ismeretek	4	4	0
Pénzügyi számvitel	8	8	6
Pénzügyi kimutatás összeállítása, elemzés, ellenőrzés	0	0	5
Heti óraszám	12	12	11

04175001 számú Munkaerő- gazdálkodási és társadalombiztosítási ügyintéző megnevezésű szakképesítés

0,5 év-20 hét

PSZÜ végzettséggel rendelkezők számára

Heti 2 nap

HR ismeretek: $20*3= 60$ óra

Bérszámfejtési ismeretek: $20*5= 100$ óra

TB ismeretek: $20*4= 80$ óra

Összesen: 240 óra

Heti 2 nap

	Heti óraszám
HR ismeretek	3
Bérszámfejtési ismeretek	5
TB ismeretek	4
Összesen:	12

5 0913 03 01 Általános ápoló szakma

1 év, heti 2 nap

Általános ápoló -Gyakorló ápoló „HÍD”	I. félév/18 hét	II. félév/13 hét
Általános laboratóriumi alapismeretek	1	
Geriátria klinikuma	2	
Sejtbiológia II.	1	
Sztóma ellátás és sebkezelés	0	4
Klinikai táplálás	1	
Pszichiátriai betegek ápolása	2	
Neurológia és szakápolástana	1	
Infektológia és szakápolástana, infekciókontroll	1	
Gyermekbelgyógyászati alapok és ápolási sajátosságok csecsemő- és gyermekkorban	1	
Csecsemő és gyermekápolási ismeretek	2	
Sürgősségi ellátás gyermekkorban és ápolástana	2	
Szülészet-nőgyógyászati betegek ápolása		3
Közösségi ellátás és színtereinek szakápolástana		4
Gerontológia és szakápolástana		3
Általános gerontológiai alapok		
Geriátriai szakápolástan		
Geriátriai gyakorlat		
Onkológia és szakápolástana	3	
Kritikus állapotú beteg ellátása		3
Klinikai gyakorlat II tantárgy	1	1
	18	18

07145003 számú PLC programozó megnevezésű szakképesítés

1 év

2 nap hetente

Tantárgy/témakör	Óraszám
Villamosipari alapismeretek	2
Hálózatépítési és programozási alapismeretek	2,5
PLC felépítése és működése	1,5
PLC programkészítés létradiagramos programozási módban EATON PLC-vel	3
PLC programkészítés létradiagramos programozási módban Rievtech PLC-vel	4
Összesen:	13

04163011 számú Élelmiszer- eladó megnevezésű szakképesítés

90 óra (11 hét)

Tanítási napok: Heti 2 nap

	Heti óraszám
Áruforgalom lebonyolítása	4
Kereskedelmi helyzetgyakorlat	4
Összesen:	8

Vizsgafelkészítés az utolsó tanítási héten tantárgyanként plusz 1-1 óra.

09134008 számú Általános ápolási és egészségügyi asszisztens megnevezésű szakképesítés

Alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező, egészségügyi alkalmassági követelményeknek megfelelő felnőtt számára

2 év

Gyakorlati óraszám: 737 óra

Elméleti óraszám: 572 óra

Összesen: 1309 óra

Heti 2 nap (csütörtök-péntek)

Gyakorlat: heti 11 óra (csoportbontásban)

Elméleti óra:

I. évfolyam (36 hét) heti 9 óra

II. évfolyam (31hét) heti 8 óra

	1. év I. félév	1. év II. félév	2. év I. félév	2. év II. félév
Egészségfejlesztés	0,5	0	0	0
Egészségügyi ellátórendszer	0,5	0	0	0
Egészségügyi informatika és dokumentáció	0	0,5	0	0
Kommunikáció	0,5	0	0	0
Munkahelyi egészség és biztonság, higiéné, aszepszis-antiszepszis	1	0	0	0
Orvosi latin	1	0	0	0
Pszichológia	0	0,5	0	0
Szakmai jogi és etikai ismeretek	0,5	0	0	0
Általános ápolástan és gondozástan	2	2	2	0
Elsősegélynyújtás	1	1	0	0
Emberi test felépítése és működése	2	2	0	0
Gyógyszertani ismeretek	0	2	0	0
Diagnosztikai alapismeretek, terápiás alapismeretek	0	0	1	1
Betegmegfigyelés, asszisztálás, dokumentálás	0	1	0	0
Belgyógyászat	0	0	2	0
Sebészet és traumatológia	0	0	1	1
Geriátria	0	0	0	1
Kisklinikum	0	0	1	1
Onkológia	0	0	0	1
Hospice, terminális gondozás	0	0	0	1
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	0	0	1	1
Prevenció és rehabilitáció a járóbetegellátásban	0	0	0	1
Heti óraszám	9	9	8	8

04175001 számú Munkaerő-gazdálkodási és társadalombiztosítási ügyintéző szakképesítés

- A képzés várható időtartama: 16 hét
- A képzés óraszám: 240 óra

- **Heti** 2 nap

Tantárgy	Heti óraszám
HR ismeretek	4 óra
Bérszámfejtési ismeretek	6 óra
TB ismeretek	5 óra

5 1014 20 01 számú Fitness - wellness instruktorképzés szakma

Iskolai előképzettség: érettségi bizonyítvány, alkalmassági vizsga

1,5 év

Heti 2 nap, 14 óra

Elméleti óra:

I. félév: 224 óra

Egybefüggő szakmai gyakorlat: 42 óra

II. félév: 240 óra

III. félév: 384 óra

Összesen: 890 óra

	1/13.		2/14.
	I.félév/16 hét		II.félév/16 hét
	12 hét	4 hét	15 hét
Fitness-wellness instruktorképzés (5 1014 20 01)	(12 hét)	(4 hét)	(16 hét)
Munkavállalói ismeretek (e-learning)		1	
Munkavállalói idegen nyelv (e-learning)	1		
Anatómia- élettani ismeretek	4		
Egészségtan	2		
Edzéselmélet I.	2		
Edzésprogramok I.	3		
Gimnasztika I.	3		
Elsősegélynyújtás			1
Funkcionális anatómia			2
Terheléstudomány			2
Edzéselmélet II.			2
Edzésprogramok II.			3
Gimnasztika II.		2	
Kommunikáció		4	
Sportszervezési ismeretek		2	

Sporttörténet		2		
Pedagógia		2		
Pszichológia		2		
Sportmenedzsment és marketing			1	
Sportági alapok				4
Aqua tréning			2	
Csoportos és speciális óratípusok			2	5
Egyéni kondicionálás				5
Ügyfélszolgálat				4
heti óraszám:	15 óra	15 óra	15 óra	18 óra
Egybefüggő szakmai gyakorlat	42 óra			

4. ÖSSZEGZÉS

„A kor rohanó gyorsasággal változtatja út az életet, elmaradni nem szabad, nem lehet...”

Teleki Blanka

Iskolánk névadójának máig igaz gondolatával zárjuk Szakami Programunkat. Oktatótestületünk mindig kész pozitívan reagálni az új kihívásokra, mindig igyekszünk a megye élvonalában maradni. Tudjuk, hogy **„elmaradni nem szabad, nem lehet”**.

Iskolánk kisvárosi középiskola nagy beiskolázási területtel. Ebből az is következik, hogy a diákok képessége, háttere, előképzettsége nagyon különböző. Eddig is arra törekedtünk, hogy mindenkiből kihozzuk a maga szintjének megfelelő maximumot. Felvételi eredményeink azt mutatják, hogy tovább tanulásra is fel tudjuk készíteni tanulóinkat, de akiknek az érettségi, vagy a szakma megszerzése a céljuk, ők is megtalálják számításukat. A továbbiakban is szeretnénk mindenkiben megtalálni és megerősíteni a benne levő értékeket. Szeretnénk, ha diákjaink megfelelő önértékeléssel rendelkeznének, szeretnénk, ha tanulóinkban kialakulna a szolidaritás. Ehhez arra van szükség, hogy a gyerekek érdekét részesítsük előnyben, néha még az iskola rövid távú érdekeivel szemben is.

Intézményünkbe több mint negyven településről járnak tanulók. A város szempontjából sem közömbös, hogy iskolánkban milyen képzésben részesülnek, milyen híret viszik el a városnak. Közös érdekünk az is, hogy Mezőtúr lakosai közül minél többen városunkban kapják meg a középiskolai képzést, ez nagyban segítheti a város népességmegtartó képességét. Kollégáimmal bízunk abban, hogy a nehézségek ellenére is a Teleki megmarad Mezőtúrnak, s a mostani képviselőtestület is ugyanolyan felelősséggel átérzi e feladat fontosságát, mint ahogyan elődei tették az elmúlt évtizedekben, nem kis áldozatot vállalva a jövőendő ifjúság, s a város jövője érdekében.

4. A SZAKMAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓJA

A Szakmai Program elkészítését a 2020-as új szakképzési törvény és végrehajtási rendeletének előírásai indokolta.

2020. szeptember 1-jével a pedagógiai program helyét az úgynevezett szakmai program váltja fel.

Ennek a feladatnak az intézményünk oktatótestülete határidőre eleget tett. A szakmai programot közösen elkészítették, megvitatták, véleményükkel azt alakították.

Az iskola teljes szakmai programja elektronikus formában elérhető az iskola honlapján és a kollégák számára az iskola ügyviteli szerverén.

Az oktatótestület kezdeményezésére a szakmai program módosítható

Az oktatótestület tagjai 2024. augusztus 31-én a szakmai programot elfogadták.

Mezőtúr, 2024. szeptember 1.

Majoros Gergely
igazgató

Megjegyzés:

A 2022/2023. tanévben az oktatótestületünk felülvizsgálta a szakmai programot, a módosításokat 2023. szeptember 08-án elfogadták.

A 2023/2024. tanévben az oktatótestületünk felülvizsgálta a szakmai programot, a módosításokat 2024. október 11-én elfogadták.

Záró gondolatok

A jó tanító keresi, hogy kit tanítson, mert mindenkit mindenre meg akar tanítani. Keresi, hogyan tanítson, hogy a tanulók verés, kiabálás, erőszak és csömör nélkül, kellemesen és jóízűen kortyolgassák a tudományokat.

Mint az örök fény igazi szolgája, arra vágyik, hogy elűzze az elme sötétségét, és világosságot árásszon minden gondolatra és cselekedetre.

Mint szorgalmas építész, az ismeretek fáit mindenütt kivágja, összehordja, összegyűjti, kiméri, megnyesi, négyzetesre faragja, hogy mindent az összes érzékekhez alkalmazva és ügyesen elrendezve, az emberi természet egész udvarát betöltse épületekkel.

Mint jó pásztor, mindig együtt van báránykáinak nyájával, nagy gonddal ügyel arra, hogy a vadállatok dühétől megvédje, a fertőző betegségektől megóvja, az elszéledéstől visszatartsa, egészséges táplálékkal etesse, és forrásvízzel itassa őket.

Mint szorgalmas kertész, aggódik az ég minden palántájáért, mely az ők kertjének gondozására van bízva, hogy amíg tart élete tavasza, helyesen ültessék el, öntözzék, életben tartsák és erősítsék.

Mint vajúdo lelki tehetségek hű bábája, a legnagyobb gonddal fog megtenni mindent, hogy a lelki tehetségek minél könnyebben és minél szerencsésebben szüljék meg magzataikat.

Végül, mint a hadsereg serény vezére, küzd minden műveletlenség és istentelenség ellen. Boldogok az iskolák, ha ilyen tanítóik vannak!

COMENIUS ÁMOS JÁNOS

